

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Kadir ÇİL

YERLEŞİK YABANCILARIN TÜRKİYE ALGILAMALARI: ANTALYA ÖRNEĞİ

Turizm İşletmeciliği ve Otelciliği Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2013

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Kadir ÇİL

YERLEŞİK YABANCILARIN TÜRKİYE ALGILAMALARI: ANTALYA ÖRNEĞİ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Özgür UYSAL

Turizm İşletmeciliği ve Otelciliği Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2013

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Kadir ÇİL'in bu çalışması, jürimiz tarafından Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. İbrahim GÜNGÖR
Üye (Danışmanı) : Yrd. Doç. Dr. Özgür UYSAL
Üye : Prof. Dr. Mehmet Emin İNAL

Tez Başlığı: Yenileşik Yabancıların Türkiye Algılamaları:
Antalya Örneği

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 03/10/2013

Mezuniyet Tarihi : 07/10/2013

Prof. Dr. Zekeriya KARADAVUT
Müdür

.....

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ	iv
TABLOLAR LİSTESİ	v
KISALTMALAR LİSTESİ	vii
ÖZET	viii
SUMMARY	ix
ÖNSÖZ	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TEMEL KAVRAMLAR

1.1. Turizm Kavramı	3
1.1.1. Turizm Şekilleri ve Turizm Türleri	4
1.1.1.1. Turizm Şekilleri	4
1.1.1.1.1. Turistin Geldiği Yere Göre Turizm Şekilleri	4
1.1.1.1.2. Turist Sayısına Göre Turizm Şekilleri	5
1.1.1.1.3. Seyahat Zamanı Seçimine Göre Turizm Şekilleri	6
1.1.1.1.4. Konaklama Süresine Göre Turizm Şekilleri	6
1.1.1.1.5. Turistik Sosyal Seviye ve İsteklere Göre Turizm Şekilleri	6
1.1.1.2. Turizm Türleri	7
1.1.1.2.1. Dinlenme Turizmi	7
1.1.1.2.2. Kültürel Turizm	7
1.1.1.2.3. Sağlık Turizm	8
1.1.1.2.4. Sosyal Yönlü Turizm	8
1.1.1.2.5. Spor Turizmi	8
1.1.2. Turizmin Tarihsel Gelişimi	9
1.1.2.1. Türkiye’de Turizmin Önemi ve Turizm Potansiyeli	11
1.2. İkinci Konut Kavramı	14
1.2.1. İkinci Konutların Sınıflandırılması	15
1.2.2. İkinci Konut Turizmi	15
1.2.3. İkinci Konut Turisti	16
1.3. Göç Kavramı	16
1.4. Yabancı Kavramı	21

1.5. Yerleşik Yabancı Kavramı.....	22
------------------------------------	----

İKİNCİ BÖLÜM

YABANCILARIN İKİNCİ KONUT TURİZMİNE ETKİLERİ

2.1. Türkiye’de İkinci Konut Sahibi Yabancılar.....	25
2.1.1. İkinci Konutların Türkiye’de Tarihsel Gelişimi.....	25
2.2. İkinci Konut Turizmi Kapsamında Konut Edinen Yabancılar.....	27
2.2.1. İkinci Konut Turizminde En Çok Talep Gören İller	27
2.2.2. İkinci Konut Sahibi Yabancılara Ait Sayısal Veriler	29
2.2.3. Türkiye’de Yabancıların İkinci Konut Edinimlerinin Hukuki Boyutu.....	33
2.2.4. Türkiye’de Yabancıların İkinci Konut Talep Nedenleri.....	35
2.2.5. Türkiye Halkının Yabancıların Gayrimenkul Edinmesine Yönelik Tutumu	37

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE’DEKİ YERLEŞİK YABANCILAR

3.1. Türkiye’deki Yerleşik Yabancılar ve Ülkeleri.....	39
3.1.1. Almanlar	39
3.1.2. İngilizler.....	40
3.1.3. Hollandalılar	42
3.1.4. Danimarkalılar	42
3.1.5. İrlandalılar.....	42
3.1.6. İsveçliler	42
3.2. Türkiye’deki Yerleşik Yabancılar ve Özellikleri.....	42
3.2.1. Yerleşik Yabancıların Eğitim Düzeyleri	43
3.2.2. Yerleşik Yabancıların Türkçe Düzeyleri	43
3.2.3. Yerleşik Yabancıların Yaşadıkları Çevreye İlgileri	43
3.2.4. Yerleşik Yabancıların Ekonomik Düzeyleri.....	43
3.3. Yerleşik Yabancıların Yerel Halk İle Etkileşimi	44
3.3.1. Sosyal Etkileşim	44
3.3.2. Kültürel Etkileşim.....	47
3.3.3. Ekonomik Etkileşim	49
3.4. Yerleşik Yabancıların Türkiye’ye Geliş Amaçları	52
3.5. Yerleşik Yabancıların Antalya’ya Yerleşmesinde Etkili Olan Unsurlar	52
3.6. Yerleşik Yabancıların Türkiye İle İlgili Düşünceleri.....	54
3.7. Yerleşik Yabancıların Antalya İle İlgili Düşünceleri.....	55

3.8. Yerleşik Yabancıların Türkiye İle İlgili Dile Getirdiği Sorunlar ve Türkiye Algıları....	56
---	----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ANTALYA'YA YERLEŞEN YERLEŞİK YABANCILARIN TÜRKİYE

ALGILAMALARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

4.1. Araştırmanın Yöntemi.....	59
4.2. Veri Toplama Tekniği.....	59
4.3. Evren ve Örneklem	59
4.4. Veri Analizi.....	59
4.5. Araştırmanın Hipotezleri.....	60
4.6. Bulgular ve Yorum.....	60
4.6.1. Yerleşik Yabancıların Antalya Tercihlerinde Etkili Olan Faktörlere İlişkin Bulgular	73
4.6.2. Yerleşik Yabancıların Antalya Memnuniyetlerine İlişkin Bulgular.....	77
SONUÇ	74
KAYNAKÇA.....	76
EKLER	82
EK 1 - Anket (Türkçe)	82
EK 2 - Anket (İngilizce)	85
ÖZGEÇMİŞ	89

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Türkiye’de İkincil Konut Yerleşmelerinin En Yoğun Olduğu Kıyı Alanları28

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1. Türkiye’de Yıllar İtibariyle Turist Sayısı ve Turizm Geliri.....	12
Tablo 2.1. En Fazla Mülk Sahibi Yabancı Kişi Sayısı	28
Tablo 2.2. En Çok Mülk Edinen Milletler.....	31
Tablo 2.3. Yabancılara Ait Taşınmaz Sayısı Bakımından En Çok Tercih Edilen İller.....	32
Tablo 2.4. Yabancılara Ait En Fazla Alanı Barındıran İller.....	32
Tablo 3.1. Ülkelere Göre Yurtdışında Yerleşmiş İngiliz Sayısı.....	41
Tablo 4.1. Milliyete İlişkin Bilgiler.....	60
Tablo 4.2. Demografik Bilgiler	61
Tablo 4.3. Yaşa İlişkin Bulgular.....	61
Tablo 4.4. Katılımcıların Medeni Durumlarına İlişkin Bulgular.....	61
Tablo 4.5. Eş Durumuna İlişkin Bulgular	61
Tablo 4.6. Çocuk Sayısına İlişkin Bulgular.....	62
Tablo 4.7. Eğitim Durumuna İlişkin Bulgular.....	62
Tablo 4.8. Meslek Durumuna İlişkin Bulgular.....	62
Tablo 4.9. Aylık Gelir Durumuna İlişkin Bulgular	63
Tablo 4.10. Katılımcıların Antalya’da Yaşama Sürelerine İlişkin Bulgular	63
Tablo 4.11. Yerleşmeden Önce Antalya’ya Gelme Sıklığına İlişkin Bulgular	63
Tablo 4.12. En Fazla Mülk Sahibi Yabancı Kişi Sayısı	64
Tablo 4.13. Antalya’da Kalma Dönemine İlişkin Bulgular	64
Tablo 4.14. Türkiye’ye Geliş Amacına İlişkin Bulgular	64
Tablo 4.15. Antalya Tercihinde Etkili Olan Unsurlar	65
Tablo 4.16. Antalya Hakkındaki Düşünceler	66
Tablo 4.17. Türkiye hakkındaki düşünceler	67
Tablo 4.18. Antalya Memnuniyet Düzeyi	68
Tablo 4.19. Antalya Tercihi ve Faktör Analizi.....	68

Tablo 4.20. Milliyete Göre Antalya'yı Tercih Etme Durumu Anova Testi	69
Tablo 4.21. Cinsiyete Göre Antalya'yı Tercih Etme Durumu T Testi	70
Tablo 4.22. Yaşa Göre Antalya'yı Tercih Etme Durumu Anova Testi	71
Tablo 4.23. Antalya Memnuniyetine İlişkin Faktör Analizi	72
Tablo 4.24. Memnuniyet Düzeyi ve Milliyet İlişkisi ANOVA Testi	72
Tablo 4.25. Memnuniyet Düzeyi ve Cinsiyet ilişkisi T Testi.....	73
Tablo 4.26. Memnuniyet ve Yaş İlişkisi ANOVA Testi	73

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ALTSO	Alanya Ticaret ve Sanayi Odası
Arş. Gör.	Araştırma Görevlisi
Der.	Derleyen
Doç. Dr.	Doçent Doktor
Dr.	Doktor
Ed.	Editör
İk.	İkinci Konut
KKTC	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
M.Ö.	Milattan Önce
M.S.	Milattan Sonra
N.	Ana Kütle Hacmi
n.	Örneklem Grubu
No.	Numara
Prof. Dr.	Profesör Doktor
s. / ss.	Sayfa
s.d.	Standart Deviation
sig.	Sinificant
SPSS	Statistical Package for Social Sciences
SS	Standart Sapma
TL.	Türk Lirası
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜROFED	Türkiye Otelciler Federasyonu
TÜRSAB	Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
USAK	Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu
vb.	Ve Benzeri
vd.	Ve Diğerleri
Vol.	Volume (Cilt)
yy.	Yüzyıl

ÖZET

Bu çalışmada, Türkiye'nin en önemli turizm şehri olan Antalya çalışma alanı olarak seçilmiştir. Antalya'nın Türkiye'de olduğu gibi dünya turizm pazarında da önemli bir marka olması, kendi ülkeleri dışında başka ülkelerde yaşamak isteyen yabancı kişiler tarafından tercih edilen şehirlerden biri olmasını sağlamaktadır. Çalışmada, Antalya'ya yerleşmiş yabancıların kentin sosyal, kültürel ve ekonomik yapısına olan etkileri üzerinde durulmuş olup, Antalya'da yaşayan yerleşik yabancıların Antalya'yı tercih nedenleri, Türkiye ve Antalya hakkındaki düşünceleri ve memnuniyet düzeyleri araştırılmıştır. Araştırma kapsamında toplam 232 kişiyle anket uygulaması gerçekleştirilmiş olup, bu anketler yüzde ve frekans analizlerine tabi tutulmuştur. Anketlerle elde edilen verilerin analizinde SPSS 16 paket istatistik programı kullanılmıştır.

Verilerin analizi sonucunda elde edilen en dikkat çekici bulgulardan biri, yerleşik yabancıların yerel halk ile birlikte yaşamaktan genel olarak memnun olduklarını belirtmelerine rağmen, yasal hizmetlerden memnun olmadıklarıdır. Yerleşmek için Antalya tercih nedenlerinin başında, deniz-kum-güneş ve doğal zenginliklerin olduğu belirlenmiştir. Antalya'ya yerleşen yerleşik yabancıların, yasal işlemlerin çok uzun ve yavaş ilerlemesi, yasal işlemlerden kaynaklanan problemler ve yabancı dil bilen kamu görevlisinin azlığından dolayı sıkıntı çektikleri ve bu durumlardan şikâyetçi oldukları saptanmıştır.

SUMMARY

In this study, Antalya-one of the most important tourism cities in Turkey-has been selected as the study area. Being an important tourism market brand in the world, as well as in Turkey, Antalya is preferred by emigrants who want to live in different countries other than their own country. In the study, as focusing on the effects over the city's social, cultural, and economic structure, the reason why the settled foreigners prefer the city and their thoughts and satisfaction levels about Antalya and Turkey were investigated. Surveys of 232 people have been carried out within the scope of the research. These surveys were subjected percentage and frequency analysis. In the analysis of the data obtained from the questionnaires, SPSS 16 Package Statistical Program was used.

One of the most striking findings as a result of the analysis of data, it is obtained that although the resident foreigners were generally satisfied with living with the local community, but dissatisfied with the legal services. The sea, sand, sun and the natural beauty of the city were examined as the most effective motive to prefer Antalya as a living city. Also it is examined that the emigrants complain about the slow and long legal proceedings, problems arising from transactions and lack of public officials that know foreign languages.

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim boyunca ve tezin hazırlanma aşamasında, danışmanlığımı üstlenerek, her konuda yardımını, bilgisini ve desteğini benden esirgemeyen Yrd. Doç. Dr. Özgür UYSAL'a;

Bugüne kadar eğitim ve öğrenimime katkıda bulunmuş tüm öğretmenlerime ve özellikle Prof. Dr. Mehmet Emin İNAL'a

Bu çalışmanın hazırlık aşamasında, yardımını ve desteğini benden esirgemeyen, dost ve arkadaşlarıma;

Son olarak tüm hayatım boyunca her zaman yanımda olarak, her türlü maddi ve manevi desteği benden esirgemeyen, canım aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Kadir ÇİL
Antalya, 2013

GİRİŞ

İnsanların geçmiş zamanlarda ticari amaçlı yaptıkları seyahatler günümüzde ticari amaç gütmeyen dinlenme, eğlenme, merak, spor, sağlık, kültür, akraba ziyareti, kongre ve seminerlere katılma, kutsal saydıkları yerleri ziyaret etme gibi nedenlerle, sürekli ikamet ettikleri ve çalıştıkları yerlerin dışına seyahatleri ve buralardaki turizm işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetleri talep ederek geçici konaklamalarından doğan olaylar ve ilişkilerin bütünüdür.

Seyahat kavramında yaşanan bu değişime etken olarak; içinde bulunduğumuz yüzyılda birbirini kovalarcasına süregelen teknolojik buluşlar ve bilimsel gelişmeler sonucu ulaşımda yaşanan gelişmelerle birlikte, insanların seyahat etmesinin kolaylaşması gösterilmektedir. Tartışmasız ulaşımın kolaylaşması, turizm olgusunun gelişmesine neden olmuş, bu durum da turizmi dünyanın en önemli ekonomik kaynaklarından biri konumuna getirmiştir. Bu ekonomik kaynaktan şüphesiz Türkiye de etkilenmiş ve son yıllarda Türkiye'ye giderek artan ve iş, eğitim, siyasi amaçlı veya iklim değişikliğinin etkisi de olmak üzere çeşitli nedenlerle yönelen, giderek artan göç hareketleri görülmektedir. Bunlardan kıyı yerleşim birimlerine dikkati çekecek kadar ve giderek artan oranlarda yönelen, uygun iklime dayalı turistik amaçlı başlayan ve giderek kabul edilebilir yaşam standartlarının cazibesıyla yerleşikliğe dönen yabancı nüfus hareketleri idari ve akademik ilgi odağı haline yeni gelmektedir.

Yerleşik yabancıların Türkiye'ye yerleşmesi ve Türkiye ile ilgili düşünceleri hakkında ulusal literatür tarandığı vakit bu konuda henüz çok boyutlu bir incelemenin yapılmadığı gözlenmiştir. Oysaki, Türkiye'de yerleşik yabancıların sayısı giderek artması dikkate alındığında bu konunun önemi ortaya çıkmaktadır.

Ancak bu çalışmanın odağında yer alan, Avrupa kökenli yerleşik yabancılar, genelde gerek eğitimleri gerekse satın alma güçleri itibarıyla, yerel halka göre sosyo-ekonomik ve kültürel yönüyle daha yüksek yaşam kalitesi standartlarına sahiptir. Yerel ekonomik ve iklimsel yaşam koşullarındaki cazibe nedeniyle yerleşim tercihi olan Antalya ili bu nedenle yerleşik hayata geçmeye eğilimli bu yabancıların gerçekleştirdiği turizm hareketlerinin, gerek nüfus profili gerekse diğer turizm hareketlerinden farklı olarak yerel ve ulusal ölçekte nasıl bir durum ortaya çıkaracağı konusunda üzerinde detaylı olarak incelenmeye çalışılmıştır.

Tez çalışmasının birinci bölümde genel anlamda turizm kavramı, ikinci konut kavramı, göç kavramı, yabancı kavramı, yerleşik yabancı kavramları detaylı olarak incelenmiş, turizmin tarihsel gelişimi, Türkiye’de turizmin önemi ve turizm potansiyelinin üzerinde durulmuştur.

İkinci bölümde Türkiye’de ikinci konut sahibi yabancılar ve ikinci konut kavramı ele alınmıştır; ikinci konut turizminde en çok talep gören illere göre sayısal veriler ve talep nedenleri ile ikinci konut sahibi olan yabancılara Türkiye’nin bakış açısı irdelenmiştir.

Türkiye’deki yerleşik yabancıların, ülkeleri ve özellikleri, yerel halk ile etkileşimi, yerleşik yabancıların Türkiye’ye geliş amaçları, özellikle asıl tez konum olan yerleşik yabancıların Antalya’ya yerleşmesinde etkili olan unsurlar, Antalya ile ilgili düşünceleri, Türkiye ile ilgili dile getirdiği sorunlar ve Türkiye algıları incelenmiştir.

Dördüncü bölümde Antalya Bölgesindeki Yerleşik Yabancıların Türkiye Algılamaları üzerine bir uygulama yapılmıştır. Bu kapsamda Türkiye de yaşayan yerleşik yabancılara yönelik bir anket uygulanmıştır. Bu uygulama ışığında ortaya çıkan sonuçlar ve bu sonuçlara uygun çözüm önerileri sunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

TEMEL KAVRAMLAR

Bu bölümde yerleşik yabancı konusuna temel teşkil etmesi amacıyla turizm kavramı, ikinci konut kavramı, ikinci konut turizmi, ikinci konut turisti, göç, göçmen kavramı, yabancı kavramı ve yerleşik yabancı kavramları ele alınmıştır.

1.1. Turizm Kavramı

Turizm sözcüğü Latince “tornus” kelimesinden üretilmiştir. “Tour” sözcüğü de bu kelimedenden üretilmiş olup, Yunanca’da bir daireyi anlatan araç anlamına gelmektedir. Fransızca’da bu kelimenin anlamı dönmektir. Milletler arası Webster sözlüğüne göre “tur ; ilk başlanılan yere dönülen; iş, zevk, eğitim için gezilen ve bu geziler sırasında çeşitli yerlerin ziyaret edilmesinden ve planlı bir seyahat programından meydana gelmiş yolculuk” anlamına gelmektedir (Dinçer, 1993).

Çok boyutlu bir kavram olarak turizm; insanların günlük yaşantılarını sürdürdükleri çevrelerden ayrılarak sosyal, kültürel ve ekonomik özellikleri içeren bir süreci değişik çevrelerde yaşamalarını ve kısa, orta ve uzun süreli konaklamalarını ifade etmektedir (Kozak vd., 2008).

Turizm insanların devamlı ikamet ettikleri, çalıştıkları ve her zamanki olağan ihtiyaçlarını karşıladıkları yerlerin dışına seyahatleri ve buralardaki (genellikle turizm işletmelerinin ürettikleri mal ve hizmetleri talep ederek) geçici konaklamalarından doğan olaylar ve ilişkiler bütünüdür. (Kozak vd., 2008).

Turizm sözcüğü ilk kez 19. yy.'da bazı İngilizlerin Avrupa'ya yaptıkları yolculuklar için kullanılmaya başlanmıştır (Çelik, 2008). Turizm kavramına ilişkin yapılan çalışmalar da 19.yy'ın sonlarına kadar uzanmaktadır. Guyer Feuler tarafından 1905 yılında ilk turizm tanımı yapılmıştır. Guyer Feuler'e göre turizm, gittikçe artan hava değişimi ve dinlenme gereksinmelerine, doğa ve sanatla beslenen göz alıcı güzellikleri tanıma isteğine, doğanın insanlara mutluluk verdiği inancına dayanan ve özellikle ticaret ve sanayinin gelişmesi ve ulaşım araçlarının kusursuz hale gelmelerinin bir sonucu olarak ulusların ve toplulukların birbirlerine daha çok yaklaşmasına olanak veren ‘modern’ çağa özgü bir olaydır (Çelik, 2008).

Turizm günümüze gelene kadar, ekonomik ve sosyal alanlardaki değişimlere paralel olarak, önemli gelişmeler göstermiş ve günümüzde etkileri ve kapsamı giderek artan bir sosyo-ekonomik olaya dönüşmüştür. 20. yy.'ın ikinci yarısında bir genişliğe ve önemli yapısal değişikliklere uğrayan turizm olayının gelecekte de bu gelişme hızını daha da artırarak sürdüreceği söylenebilmektedir (Ulusoy, 2006).

Turizmin tanımı ve belirleyici özellikleri göz önüne alındığında; eğlenme ve dinlenme için yapılan kısa seyahatler, sağlık ve hava değişimi için yapılan kısa seyahatler, spor ve kültürel etkinliklere katılmak için yapılan seyahatler, inceleme araştırma gezileri, kongre veya bir toplantı nedeniyle toplu veya tek yapılan gezi ve iş seyahatleri turizm kapsamı içerisinde sayılmaktadır. Buna karşın; yalnızca tedavi amaçlı hastane konaklamaları, iş arama ve sürekli yerleşme amacına yönelik seyahatler, öğrenim amaçlı uzun süreli konaklamalar ve günlük olağan gereksinimlerin karşılanması için yapılan düzenli seyahatler turizm kapsamı dışında kalmaktadır.

1.1.1. Turizm Şekilleri ve Turizm Türleri

Bu alt bölümde turizm şekilleri ve turizm türleri anlatılmıştır.

1.1.1.1. Turizm Şekilleri

Turizm, insan gereksinimleri içerisinde, yaşantının bir parçasıdır. Turizm ülkeler arasında sınır tanımayan yeni bir ticaret türü olarak belli standartlarla yürütülmektedir. Günümüzde, ülkelerde değişik sosyal ve ekonomik sınıflar tarafından uygulanan turizm; turistin geldiği yere, turist sayısına, seyahat zamanına, konaklama süresine, turistik sosyal seviye ve isteklere göre aşağıdaki şekilde sınıflandırılabilir (Kozak vd., 2008).

1.1.1.1.1. Turistin Geldiği Yere Göre Turizm Şekilleri

Turizm olayı turistin geldiği yere göre *iç turizm* ve *dış turizm* olarak ikiye ayrılmaktadır.

İç Turizm: İç turizm; kişilerin, kendi ülke sınırları dışına çıkmadan, turizm sektöründe üretilen mal ve hizmetleri tüketmeleri çerçevesinde yaptıkları seyahatlerdir. Pasaport ve vize gibi izin belgeleri ve döviz gerektirmeyen iç turizm, ulusal gelirin bölgeler arası dağılımına önemli bir katkı sağlamasının yanı sıra, kamu bilincini yükseltmekte ve ülkenin genel ekonomisi için elverişli olan etkinliklerin gelişmesini de sağlamaktadır (Kozak vd., 2008).

Kişilerin insanca yaşamalarının en doğal hakkı olan tatil yapma olanağı, iç turizm olarak kendini gösterdiğinde, kişilerin çalışma zamanları dışındaki vakitlerini dinlenme ile geçirmelerinin yanı sıra, çevrelerini ve ülkelerini daha iyi tanımaları, daha derin bir ulusal birlik bilincine varmaları ve ulusal dayanışmanın sağlanmasına yardımcı olmaktadır. İç turizm ile turistler, ülke sınırları içerisinde farklı coğrafik bölgelerde yaşayan vatandaşların gelenek, görenek ve lehçe farkları ile tanışmakta ve zamanla farklı gruplar arasında birbirini anlama ve yakınlaşma olanağı bulmaktadır (Özdemir, 1999).

Dış Turizm: Dış turizm; bir ülkeye diğer ülkelerden gelen ve bir ülkeden diğer ülkelere giden turistlerin gerçekleştirdiği bir faaliyettir. Kişilerin buldukları ülke dışına, turizm tanımındaki koşullara uygun olarak seyahat etmeleri dış turizm olarak da tanımlanmaktadır. İç turizmden farklı olarak pasaport, döviz, vize gibi işlemleri gerektirir. Dış turizm, ülke ekonomisine döviz girdisi ve döviz çıktısı sağlar. Dış turizmin ayrıca, ülkeler arasında barış ortamının oluşması, farklı kültürlerin öğrenilmesi, ulusal kültürün yanı sıra diğer kültürlerle karşı saygı bilincinin oluşması gibi olumlu toplumsal etkileri de bulunmaktadır (Kozak vd., 2008).

1.1.1.1.2. Turist Sayısına Göre Turizm Şekilleri

- **Bireysel Turizm:** İnsanların ülke içinde veya ülke dışında kendi karar ve düşüncesi ile yaptıkları turistik seyahatlerdir. Ferdi olarak turizme katılanlar toplumsal açıdan değerlendirmeye alındığında, bunların genellikle üst gelir grubunda yer alan gençler, çoğu kez öğrenciler ya da okulu yeni bitirmiş kimseler olduğu görülmektedir (Kozak vd., 2008).
- **Kitle Turizmi:** Günümüzde ulaşımın, hızın ve konforun artmasına, teknolojinin gelişimine paralel olarak, turizm orta ve dar gelirli sınıfların da katılabileceği bir faaliyet haline gelmiş ve geniş sosyal tabakaları çekmiştir. Kitle turizmi; seyahat acenteleri veya tur operatörleri tarafından düzenlenen, belli bir program içinde, belli ulaştırma vasıtası ve standardı tespit edilen turizm aktivitelerini kapsayan turizm türüdür (Kozak vd., 2008).
- **Kollektif Turizm:** Bir örgüt veya kuruluş (dernek) tarafından düzenlenen, genellikle birbirini tanıyan kişilerin, belirli bir programla yaptıkları turizm türüdür. Dernek üyeleri, öğrenci grupları, meslek organlarının katılımı ile gerçekleştirilen kollektif turizmde kişi sayısı 11 ile 16 arasındadır (Kozak vd., 2008).

1.1.1.1.3. Seyahat Zamanı Seçimine Göre Turizm Şekilleri

Turizm pazarlaması açısından önemli bir sınıflamadır. Bu açıdan turizm, seyahat ve konaklama için yılın hangi mevsiminin seçildiğine bakılarak yaz turizmi ve kış turizmi olarak sınıflandırılabilirdiği gibi turizm hareketlerinin yoğunluğuna bağlı olarak sezon-içi turizm ve sezon-dışı turizm olarak sınıflandırılabilir.

1.1.1.1.4. Konaklama Süresine Göre Turizm Şekilleri

Turizm kapsadığı süre açısından *kısa süreli turizm* ve *uzun süreli turizm* olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Günlük turlar, hafta sonu turları, sportif aktiviteler, fuarlar ve festivaller, dini ziyaretler, kongre ve toplantılar gibi bir veya birkaç günlük konaklama ile ortaya çıkan seyahatler kısa süreli turizm kapsamına girmektedir (Kozak vd., 2008).

Sürekli yerleşme dışında, daha uzun süreli konaklamayı gerektiren tatil turizmi, yayla turizmi, sağlık turizmi, kültürel gezi turizmi ve seyahat acentelerinin düzenledikleri seyahatler uzun süreli turizm kapsamında olmaktadır (Kozak vd., 2008).

1.1.1.1.5. Turistik Sosyal Seviye ve İsteklere Göre Turizm Şekilleri

Turizm; turistlerin yaşları, meslekleri, sosyo-kültürel özellikleri ve gelir düzeyleri gibi sosyolojik nitelikleri açısından da sınıflandırılabilir. Bu anlamda turizmin yaygın kullanılan sınıflandırmalarından biri yaş kriterine göre yapılan gençlik turizmi ve yaşlılar turizmi ayrımıdır.

Bir diğer sınıflandırma da gelir düzeyi ve sosyal durumu ile bağlantılı olarak yapılan sosyal turizm, geleneksel turizm ve lüks turizm ayrımıdır.

- **Sosyal Turizm:** Sosyal turizm, satın alma gücü zayıf ve turizme katılma olanakları sınırlı kitlelerin, alınan bazı önlemlerle turizme katılmalarının sağlanması veya kolaylaştırılması ile ortaya çıkan turizm biçimidir. Sosyal turizm esas itibariyle iç turizmle ilgilidir ve ikinci derecede sosyal turizm tesisleri yoluyla dış aktif turizme de yararlı olabilir. Genel tanımıyla sosyal turizm, genel turizm olay ve ekonomisi içinde, şahsi gelir, özel yatırım ve finansmanlar ile kendini belli eden bir turizm tipidir (Çakır, 1999).
- **Geleneksel Turizm:** Tüketim olanakları normalin üzerinde bulunan (orta gelirli) ve geleneksel seyahat ve konaklama işletmelerinin hizmetlerinden yararlanarak seyahat eden kişilerin ve ailelerin oluşturduğu turizm olayıdır (Barutçugil, 1989).

- **Lüks Turizm** : Çoğunlukla gelir düzeyi yüksek kişilerin bireysel olarak veya gruplar halinde gerçekleştirdikleri, lüks ve standardı yüksek konaklama işletmelerine yönelik talep doğuran bir turizm biçimidir (Kozak vd., 2008).

1.1.1.2. Turizm Türleri

Turizm hareketleri yakın tarihe kadar sadece kıyı sahillerinde tatil olarak algılanmaktaydı. Turizm sektöründe yatırımların kıyı turizmine göre biçimlenmesi, değişen turizm eğilimlerinin sonucunda tesislerin tam kapasitede çalışmasına ve bu sektöre yönelen ekonomik kaynakların rasyonel kullanımını engellemektedir (Kozak vd., 2008).

Turizmin özellikle ekonomik yararlarının artması, turizm sezonunun uzatılması ve tüm yıla yayılabilmesi için deniz, güneş, kum, tarihi yerler ağırlıklı pazarlama anlayışını yanı sıra değişik turizm çeşitlerinin envanterinin çıkarılması ve bunların geliştirilerek sunulması gerekmektedir. Günümüzün dinamik turisti gereksinimleri ve beklentileri farklı olan tüketici gruplarından oluşmakta ve kendine en yüksek faydayı sağlayacak turistik ürünler demeti arayışı içerisinde bulunmaktadır. Dünyanın çeşitli ülkelerinde meydana gelen turizm türlerinden bazıları şöyle sıralanabilir (Kozak vd., 2008).

1.1.1.2.1. Dinlenme Turizmi

İnsanın çalışma yükü, hayat şekli veya çevrenin olumsuz etkileri ile zarar gören bedeni ve ruhi sağlığının tekrar elde edilmesi için gerçekleştirilen turizm şeklidir. Dinlenme turizminin esası, çalışan kişilerin belli bir dönemde tatillerinin kullanarak dinlenme amacıyla devamlı ikamet ettikleri yerin dışına seyahat etmeleridir. Doğa ve temiz bir ortamda, asgari standartta konaklama tesislerinde dinlenme turizmi yapılmaktadır (Kozak vd., 2008).

1.1.1.2.2. Kültürel Turizm

İnsanların tarihi değerler ve doğal varlıkları koruma düşüncesi, bu değerlere karşı ilgisi ve öğrenme isteği, kültürel turizmin önemini ortaya koymaktadır. Merak yanında, çeşitli zevklere uzanan kültürel turizm, yöre gezileri ve turlar şeklinde uygulanmaktadır. Burada en önemli nokta, tarihi değerlerin tanıtımında bilgilerin gerçeğe uygun olarak aktarılabilmesidir. Kültürel turizm türleri şu şekilde sıralanabilir;

- Tarihi ve ören yerleri ziyaretleri turizmi
- Kültürel yöreleri gezme turizmi

- Doğal varlıkları gezme turizmi (Doğa Koruma Sahaları, Milli Parklar)
- Dinsel turizm (Kozak vd., 2008).

1.1.1.2.3. Sağlık Turizm

Günümüz insanı, sağlıksız ve monoton kent yaşamından uzaklaşarak doğaya dönmekte, doğal turizm kaynaklarından yararlanmak üzere, insan sağlığı üzerinde olumlu etki yapan termal suların buldukları yerlere giderek konaklamaktadırlar.

Sağlık turizmi; sağlığı koruma ve iyileştirme amacıyla belli bir süre için yer değiştiren insanların doğal kaynaklara dayalı turistik bir tesise giderek, kür uygulaması, konaklama, beslenme ve eğlenme gereksinimlerini karşılaması sonucu doğan olay ve ilişkiler bütünüdür (Avcıkurt ve Çeken, 1998).

Turizmin en eski şekillerinden biri olan sağlık turizminin, hasta tedavisi ve kaplıca kürleri çeşitleri vardır. Özellikle kaplıca tedavilerinde, boş zaman değerlendirilmesi, bu turizmde büyük kazanç imkânları yaratmaktadır. Başlıca sağlık turizmi türleri, kaplıca turizmi, kür turizmi, zayıflama turizmi, tedavi turizmi, içmeler turizmi ve yayla turizmi olarak sayılabilir.

1.1.1.2.4. Sosyal Yönlü Turizm

Sosyal yönlü turizmi, sosyal turizm ile karıştırmamak gerekir. Sosyal yönlü olan turizm insanların beraber yaşamalarından doğan motiflerin etkisi ile ortaya çıkan turizm türüdür. Akraba ziyaretleri, balayı seyahati, aynı derneğe, kulübe vb. üye olanların beraber yaptıkları seyahatler sosyal bakımdan çeşitli ilişkiler kurmaya yönelik seyahatler sosyal yönlü turizm kavramı içine girebilir (Toskay, 1989).

1.1.1.2.5. Spor Turizmi

Spora ilgi duyan kişilerin turizme katılmalarından doğan olaylar bütünüdür. Sportif aktiviteler ve müsabakalar ile kış turizminin turizmde önemi büyümektedir. Pahalı bir turizm türü olan bu faaliyetler konaklama tesisleri nitelikleri ve olanakları ile önemli bir etkidir. Aktif spor turizmi (müsabakalar), dağcılık turizmi, kış turizmi (kayak Turizmi), kampçılık turizmi spor turizmi içerisinde yer almaktadırlar (Kozak vd., 2008).

Bu turizm türlerinin yanı sıra eğlence turizmi, ekonomik turizm, politik turizm, kongre turizmi, eğlence turizmi, av turizmi... gibi diğer turizm türleri de sıralanabilir.

1.1.2. Turizmin Tarihsel Gelişimi

Dünyada yaşanan değişim ve gelişimler, turizmin bugünkü anlamının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Turizmin tarihçesinden söz edebilmek için öncelikle medeniyetlerin gelişmesinde büyük rol oynayan büyük seyahatlerden bahsetmek gerekli görülmektedir. Yeni yerler görme ve keşfetme duygusu şüphesiz ki insanlarda geçmişten günümüze kadar gelen önemli bir duygudur. Keşfetme duygusu dışında insanın, en ilkel şartlarda bile çoğu zaman tehlikelerden kaçmak güdüsü ile uzun mesafeler kat edebileceğinin ortaya çıkması, özellikle yer değiştirme olgusunun, oldukça eski tarihlere uzandığının ispatı olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca M.Ö 4000 yılında Sümerlerin yazıyı, parayı ve tekerleği ilk kez bulması ve buna bağlı olarak ticaretin gelişmesi, seyahat çağının başlamasına sebep olmuştur (Ulusoy, 2006).

Seyahat çağının başlamasıyla birlikte, insanlar Avrupa'daki kutsal yerleri ve emanetleri görmek için dinsel, ticari faaliyetleri için ticari amaçlı ve M.Ö. 700'lü yıllarda olimpiyat oyunlarının başlamasıyla beraber sportif seyahatlerde bulunmuşlardır. Yeni ve Yakın Çağ'daki turizmin izlediği tarihi seyir ise "Rönesans"la birlikte değişmeye başlamıştır, Rönesans akımıyla birlikte bilimde, sanatta, dinsel inanışta ve yönetim şekillerinde yeni arayışlar ortaya çıkmıştır (Ulusoy, 2006). Bu Çağda Aristokrat sınıf için Avrupa'yı gezmek, medeniyetin temellerini oluşturan sanat ve mimari öğelerini görmek, iyi bir eğitimin vazgeçilmez parçası haline gelmiştir. Buna karşın olanakların kısıtlılığı, turizmin sadece elit kabul edilen, çok az insanın gerçekleştirebildiği bir aktivite olmanın ötesine gidememiştir.

18. yy. sonlarında sanayi devriminin getirdiği toplumsal değişiklikler günümüzün modern turizm anlayışının ortaya çıkmasına önayak olmuştur. Sanayi devriminden sonra toprağa bağlı olmayan, sermaye birikimine sahip oluşan sosyal sınıf, turizmin geniş kitlelere ve alana yayılmasına olanak sağlamıştır. Gelişen teknoloji ile birlikte ulaşım imkânlarının artması Turizmin geniş kitlelere ve alana yayılmasında şüphesiz ki en önemli etkidir.

20. yy. da yaşanan II. Dünya Savaşı, ekonomik ve sosyal refahı, seyahat özgürlüğünü ve güvenliğini azaltarak turizmi olumsuz yönde etkilemiştir. Diğer taraftan ulaşım araçlarının gelişmesi turizmin günümüzdeki anlamını kazanmasını sağlamıştır. Bu dönemde; karayollarının yapımıyla kişisel otomobil sayısının artması, seyahatlerin demiryollarından karayollarına kayması, hava ulaşımında gerçekleşen olumlu gelişmelerle hızlı ve kolay ulaşımın sağlanması, turizm için bir dönüm noktasıdır. Özellikle kitle ulaşım araçlarının

gelişmesi ile ulaşım maliyetlerinin düşmesi daha büyük kitlelerin turizme ilgi duymasına olanak sağlamıştır.

Turizm geçmişten günümüze kadar, ekonomik ve sosyal alanlardaki değişimlerle birlikte önemli gelişmeler göstermiş ve günümüzde etkileri ve kapsamı giderek artan bir sosyo-ekonomik olaya dönüşmüştür. 20. yy.'ın ikinci yarısında bir genişliğe ve önemli yapısal değişikliklere uğrayan turizm olgusunun gelecekte de bu gelişme hızını daha da artırarak sürdüreceği söylenebilmektedir (Ulusoy, 2006).

Türkiye, coğrafi konumu ve yapısı itibarıyla tarihin eski çağlarından itibaren birçok seyahatlere sahne olmuştur. Özellikle Selçuklular döneminde, önemli yollar üzerinde bulunan han ve kervansaraylar Anadolu'nun yolcu trafiğinin hareketlenmesine neden olmuştur. Ticaret yolu üzerinde bulunan bu han ve kervansaraylar, 1870 yılında İstanbul'u Paris'e bağlayan Şark demiryolunun açılmasıyla birlikte, yerini daha modern konaklama yapıları olan otellere bırakmaya başlamıştır (Ulusoy, 2006).

I. Dünya Savaşı sonrasında Kurtuluş Savaşı yıllarında ise, Türkiye'de turizm hareketleri azalmış, turizmin tekrar canlanması ancak Cumhuriyetin ilk yıllarında ulaşım faaliyetlerinde yapılan düzenlemeler ile gerçekleşmiştir. 1923 yılında Atatürk'ün önderlik ettiği Türkiye Seyyahın Cemiyeti (Turing Otomobil Kurumu) ile birlikte ilk ciddi kurumsallaşma deneyimi başlatılmıştır. Turizmle ilgili ilk yasal çalışmalar ise 1937 Cemal Bayar hükümetinde, İktisat Bakanlığı içinde kurulan Turizm Müdürlüğü içerisinde yapılmıştır. 1957 yılından itibaren ise Türkiye'de turizm sektörü bakanlık düzeyinde ele alınmaya başlanmıştır (Ulusoy, 2006).

Bunu takip eden yıllarda Türkiye, uluslar arası turizm olgusu ile tanışmaya başlamıştır. 1950 yılında Türkiye'yi ziyaret eden turist sayısı sadece 30 bin iken, bu rakam 1965'te ilk kez yarım milyonu geçmiş, 1985 yılında ise 2 milyonu bulmuş, 1988'de dünya turizminde görülen olumlu değişikliklerin bir yansıması olarak 1990 yılında 5 milyonun üzerine çıkmıştır (Ulusoy, 2006).

Uzun yıllar kitle turizm pazarına giremeyen Türkiye 1982 yılından itibaren bir yapı değişikliği göstererek bu pazara girmiştir. Söz konusu bu yapı değişikliği ile küçük turizm işletmeleri yerlerini ekonomik ölçeği büyük, uzmanlaşmış, yurt dışı bağlantılı ulusal ve yabancı işletmelere bırakmıştır (Bahar ve Kozak, 2006).

Turizm 1990'lı yıllardan sonra ekonomik, sosyal ve çevresel yönleri ile birlikte ele alınmaya başlanmıştır. Çünkü Türkiye'de elde edilen sayısal büyüklüklerin sahip olunan doğal ve tarihi zenginliklerin karşılığı olmadığına farkına varılmıştır. Bunun için yasal düzenlemeler yapılmış, turizm teşvik kanunları çıkartılmış, vergi ve gümrük muafiyetleri özel döviz tahsisleri verilmiştir. Bu önlemlerle turizmde büyük gelişmeler sağlanmış, 1984-1990 yılları arasında turizm ortalama %12,1 büyüyen bir sektör haline gelmiştir (Bahar ve Kozak, 2006).

1997 yılında 10 milyon sınırına yakın turisti ağırlayan Türkiye, günümüzde en çok turist ve turizm geliri çeken 20 ülke arasına girmeyi başarmıştır. 2000'li yıllara gelindiğinde Türkiye'ye gelen turist sayısı 10 milyonun üzerine çıkmıştır.

Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği (TÜRSAB)'a göre 2012 yılında ise Türkiye'ye gelen turist sayısının 25 milyon 726 bin 984'e ulaştığını bildirdi.

Türkiye'de turizmin başarılı bir şekilde gelişmesinde hem devletin hem de özel sektörün çabaları bulunmaktadır. Devletin 5 yıllık kalkınma planlarında turizme yer vermesi, Marmara, Ege ve Antalya'yı pilot bölge olarak seçmesi dikkat çekicidir. 1955 yılında kurulan Türkiye Turizm Bankası ve bu bankanın teşvik kredileri, konaklama tesislerinin sayılarında önemli artışlara sebep olmuştur. Günümüzde Türkiye, konaklama tesisleri ve turizm merkezleri ile birlikte dünyada, turizm açısından önemli bir konumda yer almaktadır. Türkiye gelişen turizm potansiyeli ile de dünya ülkelerinin dikkatini çekmektedir.

1.1.2.1. Türkiye'de Turizmin Önemi ve Turizm Potansiyeli

Türkiye ekonomisi için önemli bir gelir kaynağı olan turizm, ülkemiz için önemli bir noktadadır. Ekonomi için önemli bir döviz kaynağı oluşturan bu sektör, yeni istihdam olanaklarının meydana getirilmesinde, dolayısıyla da işsizliğin azaltılmasında ve ödemeler dengesi problemlerinin giderilmesinde önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle de turizm sektörü, Türkiye'nin ekonomik kalkınma stratejisinde anahtar sektör olarak kabul edilebilecek bir konuma sahiptir (Bahar ve Kozak, 2006).

Türkiye; gerek coğrafi, gerekse iklimsel ve tarihi özellikleri bakımından önemli turizm merkezlerine sahiptir. Tüm bunların yanı sıra, Türkiye'de devlet teşviklerine paralel olarak artan turizm işletmeleriyle birlikte, ülke turizmi her yıl artan bir popülerliğe kavuşmuştur. Özellikle Ege ve Akdeniz kıyı şeridi dış turizm açısından, dünya turizminde önemli bir konumda yer almaktadır.

1982 yılında yürürlüğe giren 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu sektörün bugünkü düzeyine ulaşmasında belirleyici rol oynamıştır. 2003 yılı itibariyle Avrupa turizm pastasından %2,5, dünya turizm pastasından %1,8'lik pay alan Türk turizmi, özellikle gelişmiş Batı Avrupa ülkelerinde moda ülke konumuna gelmiştir (Bahar ve Kozak, 2006).

TÜRSAB'ın hazırladığı “Yıllar İtibariyle Turist Sayısı ve Turizm Geliri” tablosunda yabancı ziyaretçiler 1981'den 2011'e kadar incelenmektedir. Bu tablonun, Türkiye turizminde 1981'den 2011'e kadar gerçekleşen olumlu değişimin gözler önüne serilmesi açısından önemi büyüktür (Tablo 1.1).

Tablo 1.1. Türkiye’de Yıllar İtibariyle Turist Sayısı ve Turizm Geliri

YILLAR İTİBARIYLA TURİST SAYISI VE TURİZM GELİRİ				
Yıllar	Yabancı Ziyaretçi Sayısı		Yabancı Ziyaretçi Harcaması	
	(bin kişi)	Değişim%	(Milyon\$)	Değişim%
1981	1 405	9,1	381	16,9
1982	1 391	-1	370	-2,9
1983	1625	16,8	411	11,1
1984	2 117	30,3	840	104,4
1985	2 614	23,5	1 482	76,4
1986	2 391	-8,5	1 215	-18
1987	2 855	19,4	1 721	41,6
1988	4 172	46,1	2 355	36,8
1989	4 459	6,9	2 556	8,5
1990	5 389	20,9	2 705	5,8
1991	5 517	2,4	2654	-1,9
1992	7 076	28,3	3 639	37,1
1993	6 500	-8,1	3 959	8,8
1994	6 670	2,6	4 321	9,1
1995	7 726	15,8	4 957	14,7
1996	8 614	11,5	5 650	13,9
1997	9 689	13	7 008	23,9
1998	9 752	0,6	7177	2,4
1999	7 464	-23,4	5 193	-27,64
2000	10 412	39	7 636	47
2001	11 569	11	8 090	5,9
2002	13 247	14,5	8 481	4,7
2003	14 030	5,3	9 677	14,1
2004	17 517	24,86	12 125	25,3
2005	21 124	20,6	13 929	14,8
2006	19 819	-6,2	12 553	-9,8
2007	23 341	17,77	13 990	11,4
2008	26 337	12,83	16 761	19,81
2009	27 077	2,81	15 853	-5,42
2010	28 511	5,74	15 577	-1,74
2011	31 456	9,86	17 798	14,3

Kaynak: http://www.tursab.org.tr/tr/istatistikler/turist-sayisi-ve-turizm-geliri/1963-sayi-gelir-ve-degisim_68.html,12.12.2012)

Tablo 1.1 incelendiğinde, Turizm Teşvik Kanunu'nun yarattığı etkinin olumlu yansımaları belirgin biçimde kendini göstermiş ve gelen turist sayısı hissedilir düzeyde artış göstermiştir. 2000 yılına gelindiğinde ise, turist sayısı bir önceki yıla göre %39 oranında artarak 10.412 bin kişiye ulaşmıştır. 2005 yılında Türkiye'ye gelen turist sayısı, %20,59 oranında artarak 21.122 bin kişi şeklinde gerçekleşirken, 2006 yılında kuş gribi, karikatür krizi, dünya kupası maçları gibi nedenlerden etkilenen turizm sektörü %-6,2 oranında düşerek gelen turist sayısı 12.554 bin kişiye düşmüştür. 2007 yılı itibariyle turizm talebinde bir artış kaydedilmiş, bu yıl Türkiye'ye gelen turist sayısı 23.341 olarak gerçekleşmiş, turizm talebinde kaydedilen artış, sonraki yıllarda da artarak, 2011 yılında Türkiye'ye gelen turist sayısı 31.456'ya ulaşmıştır.

Türkiye'nin elde ettiği turizm geliri ise, 1991 yılında 2.654 milyon Dolar, iken, 2000 yılında %47 oranında artarak 7.636 milyon Dolar gerçekleşmiştir. 2005 yılında Türkiye'nin turizm geliri, %14,8 oranında artarak 13.929 milyon Dolara Yükselmiş ve 2006 yılında -9,9 oranında düşerek 12.553 milyon dolara gerilemiştir. 2007 yılında gelen turist sayısına paralel olarak turizm gelirleri de artış göstermiştir. 2007 yılında Türkiye'nin turizm geliri 13.990 milyon dolar olarak gerçekleşmiş bu artış 2008 yılında da devam ederek, 16.761 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2009 ve 2010 yıllarında ise, 2008 yılında ortaya çıkan global krizin etkisiyle düşüşe geçen turizm gelirleri, 2011 yılı itibariyle toparlanarak 17.798 milyon dolara ulaşmıştır.

Türkiye'de turizm her yıl artan bir ivmeyle devam ederken, Turizm Bakanlığı 2023 Turizm Stratejisinde hedefini açıklamıştır. "Türkiye Turizm Stratejisi 2023" belgesinde belirtildiği üzere; "Türkiye uzun vadeli bir turizm stratejisine sahiptir ve bu stratejinin ana hedefi 2023 yılında dünyanın en çok turist çeken ve en fazla turizm geliri elde eden ilk 5 ülkesinden biri olmaktır".

Günümüzde Türkiye; iç ve dış turizminde, uluslar arası standartlarda bir turizm anlayışı benimseyerek dünyanın sayılı turizm ülkeleri arasına girmeyi başarmıştır. Ayrıca turizm sektörü, ülke ekonomisinin karşılaştığı sorunların aşılmasında da önemli görevler üstlenmektedir.

Sonuç olarak Turizm, günümüzde döviz girdisini artırıcı ve istihdam sağlayıcı özellikleriyle ulusal ekonomiye katkıda bulunan, uluslar arası kültürel ve toplumsal iletişimi sağlayıcı ve bütünleştirici etkisi ile dünya barışının korunmasında büyük payı olan bir sektördür. Türk ekonomisinin vazgeçilmez temel taşlarından birisi olan turizm, bugünkü dış ticaret açığına,

enflasyona, işsizliğe çare arayan ve hükümetlerin önemle üzerinde durduğu bir konudur (Bahar ve Kozak, 2006).

Her geçen gün gelişen Türk turizm sektörü, özellikle son dönemlerde sağlık turizmine ve alternatif turizm etkinliklerine yapılan yatırımlarla dikkat çekmekte olup, yapılan bu yatırımlarla, özellikle yaz aylarında sahil şeridinde yoğunlaşan turistlerin, 4 mevsime yayılması ve tüm şehirlerde uğraşılan sektörel bir faaliyet haline gelmesine çalışılmaktadır.

1.2. İkinci Konut Kavramı

İkinci konut kavramı literatürde İngilizcedeki “secondary homes” veya “vacation homes” kelimelerinin karşılığı olarak yer bulmaktadır. Kavramın içinde yer alan ikinci terimle anlatılmak istenen bireyin sahip olduğu konutun sırası değil, kullanımda yüklendiği hedeftir ve belirli sürelerde konaklanan, asıl konut dışında kalan tatil veya rekreasyon için kullanılan konut anlamına gelmektedir (Manisa ve Gül, 2009).

İkinci konutlar; “çoğunlukla rekreatif amaçlarla uzun dönem için kiralanın (1-3 ay) veya satın alınan ve başka bir yerde oturan kullanıcının zaman zaman içinde yaşadığı sabit yapılar” veya “uzun bir dönem için kiralanın veya ona sahip olanların genellikle başka bir yerde ikamet edip çalışmalarını koşuluyla sabit temelli yapılardan oluşan, dayanıklı malzeme ile yapılmış; kullanım amaçları özellikle rekreatif/turistik konut birimleri” olarak tanımlanmaktadır (Seymen, 1995). Başka bir tanımla ise ikinci konutlar; “İnsanların genellikle dinlenme amacıyla sürekli yaşadıkları yerlerin dışında yılın belirli dönemlerinde yararlanmak için genellikle doğal potansiyeli olan mahallelerdeki kendi mülkiyetlerine ait yerler” olarak tanımlanabilir (Seymen, 1995).

“Kent yerleşimlerine yakın su kıyıları ve yaylalar gibi kırsal alanlarda rekreasyonel amaçlarla oluşturulan, yılın belirli zamanlarında ve belirli sürelerde kullanılan konutlara ikincil konut” adı verilmektedir. İkinci ev, tatil evi, hafta sonu evi, sayfiye evi, kır evi gibi isimler de çoğu zaman aynı anlamda kullanılmaktadır” (Seymen, 1995).

“İkinci konut; insanların daimi ikamet ettikleri yer dışında daha çok tatil amacı ile sahip oldukları veya belirli dönemler için kiraya verdikleri konutlardır. Ancak tanımdaki “belirli dönemler” ifadesi daha çok uzun dönemleri ifade etmektedir. İkincil veya ikinci konut terimi, İngilizcede “second home” terimi yerine kullanılmaktadır. İkincil sözcüğü ile anlatılmak istenen şey, sahip olunan evler içinde kaçınıcı olduğu değil, kullanımda yüklendiği karakteristiktir” (Seymen ve Koç, 1996).

“Son yıllarda yapılan çalışmalarda ikincil konutlar çoğunlukla rekreatif amaçlar ile uzun dönemler kiralanan veya satın alınan ve baksa yerde oturan kullanıcının zaman içinde yaşadığı sabit yapılar olarak veya başka bir yerde ikamet edip çalışmaları koşulu ile sabit temelli yapılardan oluşan, dayanıklı malzeme ile yapılmış konut birimleri olarak tanımlanabilir.” (Taner, 1982).

“Kıyı mekânlarının en büyük arazi kullanıcılarından birisi olan ikincil konutlar, çoğunlukla kent yerleşimi yakınında, rekreasyonel kullanım yönünden uygun, deniz kıyılan boyunca çizgisel biçimde gelişen ve kıyıların elverişsiz olduğu yerlerde noktalanın, kent gelişimi ve deniz kirlenmesiyle zaman içerisinde özelliğini kaybeden yılın büyük bölümünü bos geçiren, dinlenme amaçlı, daimi konutlardır.” (Özkan, 1982).

1.2.1. İkinci Konutların Sınıflandırılması

Dünyada ve ülkemizde ikinci konutlara yönelik çeşitli sınıflamalar yapılmıştır. Bu sınıflamalarda konutların bulunduğu bölgeden, konutların tipine, kullanım zamanı, sahiplik durumu vb. birçok sınıflamalar yapılmaktadır.

- Sahipleri ve konuklar tarafından yaz tatilinde ve hafta sonları kullanılan özel ikinci konutlar,
- Sahiplerince, çoğu kez yaz mevsiminde olmak üzere, gelir elde etmek amacıyla kiralanan konutlar,
- Özel ikinci konut olarak, ailenin kısa süreli kullanımına açık, ancak yılın diğer bölümlerinde başka kurumlar tarafından işletilenler,
- Yatırım amacıyla satın alınan ancak işleme, kiralınması şirket tarafından yapılan ikinci konutlar (Koç, 1996).

1.2.2 İkinci Konut Turizmi

Turizmin türlerinden biri de, birisinin sahip olduğu ikinci bir konutta ya da aile üyelerinden birinin sahip olduğu ikinci konutlarda kalmasıyla oluşan turizm tipi olan ikinci konut turizmidir (Michael, 2004).

İkinci konut turizmi genel olarak konaklamaları boyunca konaklama hizmetlerinden yararlanmayan turistler için kullanılmaktadır. Konaklama genellikle sahip olunan veya kiralanan bir emlak olmaktadır. Turizm endüstrisinin değişik bir bölümünü oluşturan bu tip

turistlerin aktivitelerinin karmaşıklığı günümüze kadar yeterince incelenmemiştir (Sesana, 2004).

1.2.3 İkinci Konut Turisti

İkinci konut turisti özgün bir turist tipini tanımlamak için kullanılmaktadır. Buna göre ikinci konut turisti konaklamaları için otelleri kullanmayan turistlerdir. Kullandığı konaklama biçimleri genellikle sahip oldukları veya kiraladıkları ya da misafir oldukları bir ikinci konutu kapsamaktadır. (Sesana, 2004).

Seyahat eden insanların tiplerini ve seyahat motivasyonlarını tanımlamak zor bir olaydır. İkinci konut turistlerini tanımlamak için dört madde kullanılabilir. Bunlar (Rodriquez, 2001);

- Belirli bir insan gurubundan oluşurlar (Genelde yaşlılar ve emekliler).
- Hareketliliğin değişik tiplerini oluştururlar. (Devamlı göç, belli zamanlarda göç, yer değiştirme).
- Kişisel olarak bir turist motivasyonuna sahiptirler, ekonomik boyutları ise tüketim bazında emlak pazarı ve hizmetleridir.
- Bölgesel etkileri olur.

1.3. Göç Kavramı

Göç, TDK Türkçe Sözlüğü'ndeki tanımına göre, ekonomik, toplumsal veya siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret olarak tanımlanmaktadır. Meydan Larousse Ansiklopedisi ise göçü “ekonomik, siyasal ya da sosyal nedenlerin etkisiyle bireylerin yer değiştirmesi” olarak tanımlamıştır (Meydan Larousse, 1971). İnsanoğlunun coğrafi kesiflerle birlikte yeni yerleri tanımaya başlaması ve göçün tarihçe kısmında detaylı bir şekilde inceleneceği üzere çağları atlaması ve yerleşik hayata geçmesiyle göç olgusu da karakter ve sekil değişiklikleri göstermiştir. Bu doğrultuda insanların, hayattan beklentileri ve istekleri farklılaşmış ve daha çok artmış, göç nedenleri de değişmiştir.

Göç; kent, köy gibi yerleşme biriminden diğerine yerleşmek için yapılan nüfus hareketleri (Üner, 1972) ya da kişilerin gelecekteki hayatlarının tamamını veya bir parçasını geçirmek üzere tamamen yahut geçici bir süre ile bir iskân ünitesinden diğerine yerleşmek kaydıyla yaptıkları coğrafi yer değiştirme hareketi şeklinde tanımlanmaktadır (Akkayan, 1979).

Göçle ilgili tanımlardan da anlaşıldığı üzere, bazı farklılıklar olmasına rağmen tanımlardaki ortak unsurun 'yer değiştirme' olduğu görülmektedir. Bu yer değiştirme, kabaca, aynı mahalle içinde çok kısa mesafeli olabileceği gibi, ülke sınırları dışına uzanacak bir eksende uzun mesafeli de olabilmektedir (köy, kasaba ve kentler arası göçler ve sınır ötesi göçler). Bu doğrultuda geniş kapsamlı bir göç tanımı yapacak olursak göç, ekonomik, siyasi, çevreyle ilgili veya bireysel nedenlerle, bir yerden başka bir yere yapılan ve kısa, orta veya uzun vadeli geriye dönüş veya sürekli yerleşim hedefi güden coğrafik, toplumsal ve kültürel bir yer değiştirme hareketidir (Yalçın, 2004).

İnsanoğlunun ilk iki milyon yıllık serüveninin tamamen yer değiştirmelerle geçtiğini iddia etmek mümkündür. İlk evrenin bir özelliği olarak insanların göçebe hayatı sürmeleri, sürekli göç kavramını daha açık hale getirmiştir.

Bir alandaki kaynakların tüketimi, iklimsel güçlükler ve doğal afetler zorunlu olarak insanları başka bir alana doğru yer değiştirmeye itmiş ve sonuçta ilk iki milyon yıllık süreç boyunca insanlar sürekli yer değiştirmişlerdir (Yalçın, 2004).

Türkiye'de göç hareketlerine geçmeden önce göç olgusunun tarihçesinden kısaca bahsetmek gerekli görülmüştür. Durugönül'e (1997) göre, modern dönem olarak nitelendirilen 17. yüzyıldan günümüze kadar olan göçler 5 farklı dalga şeklinde gerçekleşmiştir;

- **1. göç dalgası**, 17. yüzyılda, Avrupa devletlerinin emperyal güçler olarak ortaya çıkmasından, I. Dünya Savaşı sonuna kadar olan dönemi içermektedir. İngiltere, Hollanda, Fransa, Portekiz ve İspanya nüfuslarından kurtulabilecekleri koloniler oluşturmuşlardır (Durugönül, 1997). Kolonileştirmeyle binlerce insanın Avrupa'dan Afrika, Asya ve sonrasında da Amerika'ya göç ettikleri bilinmektedir. Bu göçler, işgal edilmiş yerlere ya sürekli olarak yerleşmek üzere ya da geçici kalmak amacıyla gerçekleşmiştir (Yalçın, 2004).
- **2. göç dalgası**, 17 ve 18. Yüzyıllarda gerçekleşen 2. göç dalgasında, Avrupalı tüccarlar, Batı Afrika'dan Amerika'nın güneyine, Karibik Adalarına, Brezilya'ya ve Guyana'ya köle taşımışlar ve sonrasında kölelik sona erdiğinde de İngilizlerin Güney Asya'dan Doğu Afrika, Fiji, Jamaika, Surinam ve Trinidad'a sözleşmeli uşak ve işçi götürmelerini kapsamaktadır. 2. göç dalgası 300 yıl kadar sürmüştür. Bu göçler sonucunda birçok yerde

yerli nüfus azınlık durumuna düşmüş ve Kanada, ABD, Latin Amerika, Avustralya ve Yeni Zelanda'da kurulacak devletlerin temelleri oluşturulmuştur. Güney Afrika örneğinde olduğu gibi, yerli nüfusun azınlık durumuna düşürülemediği yerlerde ise yerliler beyaz yöneticilerin kontrolü altına girmeye zorlanmıştır. Avrupa kontrollü köle ve uşak taşımacılığının, Sri Lanka, Uganda ve Kenya gibi göçmen nüfus çoğunluklu toplumları oluşturduğu da ayrıca bilinmektedir (Yalçın, 2004).

- **3. göç dalgası**, I. Dünya Savaşı sonrasında imparatorlukların dağılması sonucunda meydana gelmiştir. Habsburg ile Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılmasıyla Orta, Doğu ve Güney Avrupa'da sınırları etnik yerleşimlerle uyumlu olmayan yeni devletler kurulmuş ve bu devletlerin nüfusun homojenleştirilmesi çalışmaları diğer etnik grupların mecburi göçleriyle sonuçlanmıştır. Ayrıca, Rus Bolşevik Devrimi, Nazi Almanya'sının Yahudi ve diğer etnik gruplara uyguladığı şiddet ve diğer ülkeleri işgal etmesiyle Avrupa'ya yayılması da zorunlu göçlere sebep olmuştur (Yalçın, 2004).
- **4. göç dalgası**, II. Dünya Savaşından sonra sömürge ülkelerin bağımsızlıklarını ilan etmesiyle başlamıştır. Yeni kurulan hükümetler, sömürgeci güçlerin bu ülkelere çekilmesi gerektiğini savunmuşlardır (Yalçın, 2004).
- **5. göç dalgası** ise, yine II. Dünya Savaşı'ndan sonra başlayan, ABD, Batı Avrupa ülkeleri ve petrol üreten Orta Doğu ülkelerindeki işçi açığının giderilmesi amacıyla işçi ithal edilmesi dönemini kapsamaktadır. Batı Avrupa ülkelerine Yugoslavya, Türkiye ve Kuzey Afrika'dan, ABD'ye Meksika ve Karayip'ten, Suudi Arabistan, Libya, Irak ve Arap Emirlikleri'ne ise Mısır, Yemen, Güney ve Güneydoğu Asya'dan işçi göçleri olmuştur (Durugönül, 1997).

Bu göç dalgası, olumlu ve olumsuz etkilerini günümüze kadar hissettiren uluslararası işçi göçlerini içermektedir. Bu ülkelere alınan işçilerin çokluğu, bu dalganın işçi göçleri olarak adlandırılmasına sebep olmuştur (Yalçın, 2004).

Her ne kadar içgöçü akımları, göç alan ülkelere ilk önceleri geçici olarak düşünülmüşse de zaman içerisinde misafir işçilerin büyük kısmı, gittikleri ülkelere yerleşmişler ve ev sahibi ülkelerin dini ve etnik yapılarında değişimlere sebep olmuşlardır (Durugönül, 1997).

Özellikle Batılı devletlerin yukarıda açıklanan tarihsel gelişimleri ile birlikte, diğer ülkelerin bu dönemleri tarihin aynı kesitinde yaşamaları sonucunda sanayileşme olmaksızın kentleşme önemli bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. Birçok Afrika ve Latin Amerika ülkesinde ve kısmen Asya'da kentleşmenin başlaması ve büyük kentlerin doğması 19. yy. sömürgeciliğiyle eş zamanlı olarak belirmiştir. Bunun sebebi ise tarihsel bir rastlantıdan ziyade, Batı ideolojisinin kendisini, diğer kültür ve uygarlıklara karşı daha güçlü ekonomik, toplumsal, kültürel ve politika-militer araçlarla kabul ettirmesinde aranmalıdır. Üçyüz yıldır gelişerek batılılaşma değil de, batılılaşarak gelişme çabasında olan Türkiye için bu gözlemin önemli olduğu vurgulanmaktadır (Tolan, 1996).

Tarihteki bu 5 göç dalgası incelendiğinde, II. Dünya Savaşı'ndan sonra başlayan 5. göç dalgasına kadar ki 4 göç dalgasının genelinde, toplumların iradelerinin dışında zorunlu olarak göç ettikleri ve bu göçlerin serbest olmayıp zorunlu göçler oldukları görülmektedir. II. Dünya Savaşı'ndan sonra ise insanlar iradeleri doğrultusunda serbest göç etmişlerdir. Burada eklenebilecek bir husus ise özellikle uluslararası göçlerde ülkelerin de seçme hakkını kullanabilme özelliklerinin bulunmasıdır.

Türkiye tarih boyunca çeşitli göçler almış ve göçler vermiştir. Türkler, tam olarak bilinmeyen bir zamanda Avrasya'nın kuzey bölgelerinde ve daha tam olarak doğu uçlarında ortaya çıkan (Roux, 1989), tarihin en erken görünen, en eski ve devamlı kavimlerinden biridir. Türkler, dört bin yılı bulan mazileri süresince Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarına yayılmış büyük bir millettir (Kafesoğlu, 2005).

Proto-Türkler, M.Ö. 700'lü yıllardan sonra Altay-Sayan dağları güney batısındaki anayurtlarını boşaltmışlardır. Proto-Türkler, doğuda Ordos'a, batıda Volga'ya ve güney batıda da Kuzey Batı Asya'ya kadar yayılmıştır (Kafesoğlu, 2005)

Milattan sonraki yüzyıllarda meydana gelen Türk göçleri hakkında ise kesin sayılabilecek tarihi bilgilerin olduğu bilinmektedir. Bu göçler sırası ile aşağıdaki gibi gerçekleşmiştir;

1. Hunlar, Orhun bölgesinden Güney Kazakistan bozkırlarına ve Türkistan'a, M.S. 1. yüzyıl sonları ile 2. yüzyılda,
2. Ak-Hunlar, Afganistan ve Kuzey Hindistan'a, M.S. 350 yıllarında göç etmişlerdir.
3. Hunlar, Avrupa'ya, 374'ten sonraki yıllarda,
4. Ogurlar, güneybatı Sibiryadan güney Rusya'ya 461-465 yıllarında,

5. Sabar'lar, Aral'ın kuzeyinden Kafkaslar' a, 5. yüzyılın ikinci yarısında,
6. Avar'lar, batı Türkistan'dan Orta Avrupa'ya, 6. yüzyılın ortasında,
7. Bulgarlar, Karadeniz'in kuzeyinden Balkanlar'a ve Volga nehri kıyılarına, 668 yılından itibaren,
8. Macarlar ve bazı Türk boyları, Kafkaslar' ın kuzeyinden Orta Avrupa'ya, 830 yılından sonra itibaren,
9. Uygurlar, Orhun bölgesinden İç Asya'ya, 840 yılından sonra,
10. Peçenek, Kuman (Kıpçak) ve Oğuzlar'ın bir kolu olan Uz'lar, Doğu Avrupa'ya ve Balkanlar'a, 9. ve 11. yüzyıllar arasında,
11. Oğuzlar, Orhun bölgesinden Seyhun nehri kıyılarına ve 11. Yüzyılda Maverâünnehir üzerinden İran'a ve Anadolu'ya 10. yüzyılda göç etmişlerdir (Kafesoğlu, 2005).

Milattan sonraki Türk göçlerinin sonuçları günümüze kadar gelen siyasi coğrafyanın oluşmasında önemli bir paya sahiptir. Bunda özellikle Hun, Ogur (Oğuz), Dokuz Oğuz, Avar ve Ak-Hun gibi Türk topluluklarının önemli bir kısmının kuzey İpek Yolu'nu izleyerek, Doğu Avrupa'ya yönelmesi yol açmıştır (Kafesoğlu, 2005). Türkler, yaşadıkları bölgelerdeki tarıma elverişli toprakların yetersizliği sebebiyle göçebe yaşayarak, hayvancılıkla uğraşmışlardır. Ayrıca Hun Hükümdarlığı'ndan sonra M.S. 552'de kurulan Göktürk Hükümdarlığı döneminde de kuraklık, hayvan hastalıkları ve hızlı nüfus artışı gibi sebeplerde Türklerin göçleri sürmüştür. Türk boylarının Hazar Denizi'nin doğusuna göçlerinden sonra, 900-1150 yılları arasında Müslümanlığa geçiş dönemi başlamıştır (Akşin, 1998).

Türklerin başta gelen yaşam biçimlerinden biri kuşkusuz göçebeliktir. Türklerin, tarihçiler tarafından, tarihlerinin hiçbir zamanında bir tek yerde, belirli sınırlar içinde, ortak bir buyruk altında bir arada olmadığı belirtilerek, göçün Türkler açısından önemli bir yere sahip olduğu vurgulanmaktadır (Roux,1989).

İslam'ın yayılcı ideolojisini benimseyen Türkler, bunu en iyi şekilde yerine getirmiş ve İstanbul'u fethederek neredeyse tüm Avrupa'ya korku salan bir millet haline gelmişlerdir. 1071'de Malazgirt zaferiyle, Anadolu'ya yönelmiş olan bu yayılcı hareket, Osmanlı İmparatorluğu'nun temel felsefesi olmuş ve işgal edilen yeni alanlara Türk unsurların göç etmesi olağan bir hale dönüştürülmüştür. Osmanlı imparatorluğu dönemindeki göç tarzı, ele geçirilen topraklardaki yerleşim birimlerinin yeniden canlandırılması hedefiyle buralara yapılan nüfus hareketleri şeklindedir (Yalçın, 2004).

Erdönmez'e (1992) göre, Osmanlı İmparatorluğu'nda nüfus hareketlerine devlet müdahalesi her zaman söz konusu olmuştur. Nitekim Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'u 1453 yılında fethettiğinde kent nüfusu yalnızca 50.000 idi. Fatih Sultan Mehmet, kenti canlandırmak ve nüfusunu arttırmak için hemen bir seri önlemler yürürlüğe koymuş ve Anadolu ve Mora Yarımadası'ndan Müslüman Türk nüfusu İstanbul'a getirmiştir. Buralardan getirilen çoğu tüccar ve zanaatkâr olan kimselere dükkân ve evler verilmiştir. 1520 yılına gelindiği zaman kent nüfusu, alınan önlemler ve imparatorluğun genişlemesiyle artan refah sonucu 400.000'e ulaşmıştır.

Cumhuriyetin ilanından sonraki süreçte Türkiye'de görülen en önemli göç hareketi 30 Ocak 1920'te Lozan'da imzalanan "Yunan ve Türk Halklarının Mübadelesine ilişkin Sözleşme ve Protoko"lü sonucunda ortaya çıkan göçtür (Yalçın, 2004). Böylece, devletlerin anlaşarak azınlıkları değiş tokuş yapmaları, bu protokolle devletler hukukuna bir örnek olarak yerleşmiştir. Bu protokolle Anadolu'da yaşayan yaklaşık 1.200.000 Rum'un ve Yunanistan'da yaşayan 400.000 civarında Müslüman'ın karşılıklı olarak değiş tokuşu gerçekleştirilmiştir. Yunanistan ile yapılan mübadelenin sonucunda, 1.600.000 kişi doğup büyüdüğü ve kendisine ait gördüğü yerlerden göç etmiştir. Yaşanan göçler devam etmiş özellikle 1980 sonrası Bulgaristan'dan birçok kişi anavatan olarak nitelendirilen Türkiye'ye göç etmiştir. Bugün için toplumda göçmen halk olarak adlandırılan cumhuriyet döneminde balkanlardan göç etmiş hemen hemen her şehirde birçok insan yaşamını sürdürmektedir (Erdönmez 1992).

1.4. Yabancı Kavramı

Yabancı kavramına tarihsel perspektiften bakılacak olursa, ilk çağlardan başlayarak zamanımıza kadar geçen süre içinde yabancılara uygulanan rejimin büyük gelişme gösterdiği söylenebilir. İlk çağlarda düşman kabul edildiği için hukuk dışı sayılan yabancılara şahsı ve malları üzerinde hiçbir koruma söz konusu değildir ve bu devirde yabancılara uygulanan rejimin bariz vasfı, yabancılara hukuk dışı kabul edilmesi, can ve mallarının her çeşit hukuk dışı işleme açık olması, miras hakkından yararlanamaması şeklindedir. Kast sisteminin yürürlükte olduğu ülkelerde ise yabancılar, bu sistem içerisinde kabul edilen dört sınıfın da (Brahmanlar, Kshatriyalar, Vaisyalar, Sudaralar) altında bir konumda kabul edilmişlerdir. Bazı toplumlarda din kurallarının merhametine sığınan yabancılar, ticarete önem veren toplumlarda bazı özgürlüklere sahip olmuşlardır. Zamanla, ticaret ilişkilerinin geliştiği toplumlarda ticaret yapan yabancılara kendi milli örf ve kurallarına uygun yaşamalarına izin verilmeye başlanmıştır (Çelikel ve Gelgel, 2000).

Ticaretin gelişmesi toplumları yakınlaştırmış ve yabancıların hukuki durumu da bu gelişmeye paralel olarak düzelmeye başlamıştır. Eski Yunan şehirlerinde yabancıların haklarının korunması ve mahkemelerde temsil edilmesi için bazı kurumların kabul edildiği görülmektedir. Bu kurumlar yardımı ile yabancılara mahkemelerde temsil, can ve mallarının korunmasını istemek konusunda, vatandaşların haklarına benzer haklar tanınmıştır (Celisel, 2000).

Günümüzde ise, küreselleşmenin etkileri ‘yabancı’ anlayışında büyük değişikliklere yol açmıştır. Kişiler bir yere yerleşme kararı almadan önce, günümüz teknolojik imkânları sayesinde gidilecek yer hakkında yeterince bilgi olabilmekte ve yerleşme kararı aldığı ülkeye tam bilgi donanımlı olarak gidebilmektedir. İnsanların hareketliliğindeki bu artış ise, beraberinde yasal düzenlemeleri de gündeme getirmiş ve kişilerin hareketliliğini kolaylaştırıcı tedbirler alınmaya başlanmıştır. Bu ise, kişilerin hareketliliği önünde teşvik edici bir unsur olarak etki göstermiştir. Böylelikle ‘yabancı’ kavramı, zamanla dışlayıcı özelliğini kaybederek, daha bütünleştirici bir anlamı olan ‘yerleşik yabancı’ kavramına yerini bırakmıştır.

Günümüzde çoğu ülkede, yabancıları o ülkenin bir parçası olarak gören yasal düzenlemeler ve uygulamalar mevcuttur. Dünyada çoğu ülkede yerleşik yabancıların, o ülkenin vatandaşları gibi seçme ve seçilme hakkına sahip oldukları, ülke veya kent yönetimlerine aktif katılımlarının onunun açıldığı bilinmektedir. Özellikle, vatandaşlık anlayışında yaşanan değişimler de ‘yerleşik yabancı’ kavramına etki etmeye başlamıştır. Avrupa Birliği örneğinde görüldüğü gibi, ‘Avrupa Vatandaşlığı’ kavramı ile Avrupa Birliği üyesi ülkeler düzeyinde yabancılığın etkisi azaltılmaya çalışılmakta, ‘yerleşik yabancı’ yerine, ‘yerleşik vatandaş’ söyleminin onu açılmaya başlamaktadır.

1.5. Yerleşik Yabancı Kavramı

“Türkiye’deki Yerleşik Yabancıların Türk Toplumuna Entegrasyon Sorunları ve Fırsatlar” başlıklı raporda yerleşik yabancı kavramının tanımlanmasında kullanılan ölçütler, şu sınırları belirginleştirmektedir: Rapora göre yerleşik yabancılar, daha önceleri Türkiye’de ikamet etmedikleri ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmadıkları halde, hayatlarının belli bir döneminde Türkiye’ye yerleşen, Türkiye’de mal mülk edinen veya uzun süreliğine kiralayan ve yılın en azından yarıdan fazlasını Türkiye’de geçiren kimselerdir. Yabancı kavramı ise aynı rapora göre Türkiye’de ikamet etmeyen, sadece turistik veya başka bir nedenle Türkiye’yi kısa süreli ziyaret eden kişiler olarak betimlenmektedir (USAK Raporu 2008). Muammer Tuna’nın

yine aynı tarihlerde “*Güney Ege Yöresine Yerleşen Yabancıların Toplumsal Entegrasyon Sorunlarının İncelenmesi*” başlıklı çalışmasında da yerleşik turistlerin konumu, “*küreselleşme-vatandaşlık-kimlik*” ilişkisi bağlamında sorgulanmıştır. Tuna’nın çalışmasında özellikle küreselleşme olgusundan hareketle değişen vatandaşlık algılaması ve bununla beraber gelen yabancı-yerli tartışmaları çözümlenmiş, yerleşik turistlerin Türkiye’deki yeri çözümlenmiştir.

Yabancıların başka bir ülkeden mülk satın almaları geçmişten günümüze her ülkede farklı uygulama ve esaslarla yürütülmüştür. Bazı ülkeler yabancıların mülk edinimine çeşitli nedenlerle izin vermezken bazıları mülk edinimini serbest bırakmıştır. 1950’li yılların ortaları ile birlikte ise, yabancıların mülk edinimine ilişkin esasların birlik ve uluslararası örgütlenmelerin kapsamına girdiği görülmektedir (Avcı, Avcı ve Şahin, 2008).

“*Yerleşik yabancı*” ile “*yabancı*” kavramları arasında amaç, süre ve gidilen yörelerde kalış nedenlerindeki farklılık bakımından belirgin ayrımlar bulunmaktadır. Buna göre “*yabancı*”, etrafındaki kişilere göre farklı özellikleri bulunan kişidir. “*Bir ülkede yabancı*” ise çeşitli nedenlerle o ülkeye gelmiş, farklı kültüre, ırka, dile ve dine mensup kişidir. Günümüzde “*yabancı*” kavramı daha çok “*turist*” kavramı ile özdeşleştirilmekte ve kısa süreli kalış amacına sahip kişileri kapsamaktadır. “*Yerleşik yabancı*” ise, o ülkenin vatandaşı olmadığı halde hayatının belirli bir dönemini o ülkede geçirmiş veya geçirmekte olan, o ülkeye veya bölgeye ekonomik, sosyal ve kültürel yönden katkısı olan kişidir. Yabancı kişinin o ülkede kalış süresini uzatmış olması, onun “*yerleşik yabancı*” olduğu anlamına gelmemektedir (USAK, 2008; Aydın, 2009).

Dönüşen ve değişen “*yabancı*” kavramı, bireylerin “*öteki*” ni algılaması üzerinde etkili olduğu kadar, toplumlar için de farklı sonuçlar doğurmaya başlamıştır. Eskiden “*yabancı*” olarak çoğu zaman ikinci plana itilenler, günümüzde küresel dünyada kendi ülkelerinin dışında yaşadıkları ülkelerin “*yerleşik yabancıları*”dır. Yerleşik olmak ise, o ülkede yaşayan vatandaşlar ile çoğu anlamda eşit haklara sahip olma şansını sunmaktadır (Aydın, 2009).

Yerleşik yabancı kavramı, turizm hareketliğinin yoğun olarak yaşandığı son çeyrek asırda ülkemize turizm yoluyla gelerek mülk satın alma/ kiralama, iş kurma ya da evlilik vs. gibi yollarla uzun süreli kalan ve ardından tamamen yerleşen yabancıları tanımlamaktadır. Türk hukuk mevzuatında ikili bir ayrım olmamakla birlikte “*yerleşik yabancı*” ile “*yabancı*” arasında farklar vardır.

Günümüzde ise, küreselleşmenin etkisiyle “yabancı” anlayışında büyük değişiklikler meydana gelmiştir. Kişiler bir yere yerleşme kararı almadan önce içinde bulunduğumuz çağın sunduğu teknolojik imkânlar sayesinde gidilecek yer hakkında yeterince bilgi sahibi olabilmekte ve yerleşme kararı aldığı ülkeye tam bilgi donanımlı olarak gidebilmektedir. İnsanların hareketliliğindeki bu artış, beraberinde yasal düzenlemeleri de gündeme getirmiş ve kişilerin hareketliliğini kolaylaştırıcı tedbirler alınmaya başlanmıştır. Bu ise, kişilerin hareketliliği önünde teşvik edici bir unsur olarak etki göstermiştir. Böylelikle “yabancı” kavramı, zamanla dışlayıcı özelliğini kaybederek, daha bütünleştirici bir anlam taşıyan “yerleşik yabancı” kavramına yerini bırakmıştır (Baltacı, 2011).

“Yerleşik yabancı”, son yıllarda ‘üretmiş’ bir kavram olup hukuki olarak tam olarak tanımlanmamış, yapılmamasına karşın, sosyolojik anlamda önemli bir olguyu ifade etmektedir. Çünkü yöreye yerleşen yerleşik yabancı süreç içerisinde hem yerleştiği yöre toplumunun yapısında değişikliğe neden olmakta hem de kendisinin taşıdığı Batılı toplumsal kodlar değişikliğe uğramaktadır. Yani belirli bir toplumsal evrim doğrultusunda değişirken, değişmektedir (Dirlik, 2009).

Günümüzde çoğu ülkede, yabancıları o ülkenin bir parçası olarak gören yasal düzenlemeler ve uygulamalar mevcuttur. Dünyada çoğu ülkede yerleşik yabancıların, o ülkenin vatandaşları gibi seçme ve seçilme hakkına sahip oldukları, ülke veya kent yönetimlerine aktif katılımlarının onunun açıldığı bilinmektedir. Özellikle, vatandaşlık anlayışında yaşanan değişimler de “yerleşik yabancı” kavramına etki etmeye başlamıştır. Avrupa Birliği örneğinde görüldüğü gibi, “Avrupa Vatandaşlığı” kavramı ile Avrupa Birliği üyesi ülkeler düzeyinde yabancılığın etkisi azaltılmaya çalışılmakta, “yerleşik yabancı” yerine, “yerleşik vatandaş” söyleminin onu açılmaya başlamaktadır (Aydın, 2009).

Türkiye’de ve özellikle Antalya yöresinde yaşayan yerleşik yabancıların sayıları sürekli olarak artış göstermektedir. Yerleşik yabancılar üzerine yapılan akademik çalışmalar, söz konusu yabancıların yerel halkla bütünleştiğini, fakat kent yönetimine olan ilgilerinin ve katılım oranlarının düşük olduğunu gözler önüne sermektedir. Bu durumun nedenlerinin başında Türkiye’de yerel yönetimler düzeyindeki mevcut yapılanmada “*yerleşik yabancıları*” kent yönetimine katacak ve onların sorunlarına tek çatı altından çözüm üretebilecek birimlerin bulunmaması gelmektedir (Aydın, 2009).

İKİNCİ BÖLÜM

YABANCILARIN İKİNCİ KONUT TURİZMİNE ETKİLERİ

2.1. Türkiye’de İkinci Konut Sahibi Yabancılar

Bir yabancıнын, başka bir ülkede mülk edinmesindeki en önemli etken, o ülkeye daha önce gelerek memnun kalmasıdır. Dündar (2005) ve arkadaşlarına göre yabancıların başka bir ülkede mülk edinirken o ülkeye ve mülkü alacakları kente ilişkin referans noktalarının olması önemlidir. Bu referans noktaları içinde daha önce turist olarak gelmiş olmak önemlidir. Mülk edinenlerin hemen hemen hepsinin Türkiye’ye daha önce geldikleri belirtilmekte ve ikinci unsur olarak mülk edinilecek yerleşmedeki yerleşik yabancıların bulunmasıdır. Bunlar yeni gelenler için örnek oluşturmakta ve yatırım yapmak için güvenli bir ortam olduğu konusunda yönlendirici olmaktadır (Dinçer, 1993).

Nudralı (2007) yaptığı çalışmada literatürde gündeme gelen hareketlilik örüntülerine benzer biçimde Didim’in göçmenler tarafından bir tatilde keşfedildiği, sonra tekrar eden seyahatlerle Didim’le bağın geliştirildiği, daha sonra ikinci konutun satın alındığı ve sonra yerleşik hale geldiğini belirlemiştir. Ayrıca, göçmenlerin belli alanlarda yoğunlaşması “aile ve arkadaş” etkisi yaratmaktadır ve bu etki göçmenleri aynı alanlara yönlendirip birleştirmektedir. Didim’de göç yeni bir oluşum olmasına rağmen, bu sosyal ağların göçün esas sebebi olarak işlev görmeye başladığı saptanmıştır.

Ayrıca göçenlerin arkadaşlarına, akrabalarına Türkiye’ye gelmeleri ve orada mülk satın almalarına ilişkin tavsiyelerde buldukları, ona ilişkin olarak da aday göçmenlerin fırsatları öğrendiği, ilk göçmenlerle sosyal ilişkileri sayesinde ulaşım ve ilk konaklamalarının karşılandığı bunun Didim’e olan göç akışının temel belirleyicilerinden biri olduğu belirlenmiştir (Nudralı, 2007).

2.1.1. İkinci Konutların Türkiye’de Tarihsel Gelişimi

Türkiye’de, geçmiş zamanlardan beri var olan ikincil konut olgusu, geçen yılların izini bünyesinde barındırarak günümüze kadar gelmiştir. Türkiye’de ilk ikincil konut yerleşmelerinin başlangıcı İstanbul çevresinde bulunan Florya, Bakırköy, Silivri, Kadıköy ve Bayramoğlu gibi beldelerde gerçekleşmiştir. Ancak ikincil konut yerleşmelerini tüm Türkiye kıyılarına yayılması ve bina stoku anlamında hatırı sayılır büyüklüklere ulaşması 1980 sonrasında gerçekleşmeye başlamıştır (Manisa ve Görgülü, 2008).

İkincil konutların büyük çoğunluğunun Türkiye’de genellikle kıyı şeridi boyunca konumlanmasının en büyük nedeni; Türkiye’deki turizm anlayışının genellikle deniz, kum, güneş turizmine yönelik bir anlayışa sahip olmasıdır. Bu anlayış son zamanlarda alternatif turizme yönelerek farklılaştırılmaya çalışılsa da değiştirilememiştir. Bunun dışında, ikincil konutların kıyı alanlarında yoğunlaşmasının diğer nedenleri arasında; bu bölgelerin doğal ve tarihi zenginlikleri ile birlikte, birer çekim bölgesi olması; iklimsel avantajları ile birlikte, yıllık güneşli gün sayısının standartlara göre oldukça yüksek olması ve turizm faktöründen dolayı bu bölgelere ulaşımında gerçekleşen olumlu gelişmeler sayılabilmektedir. Bunun sonucu olarak ikincil konutlar Türkiye’de, kıyı bölgelerinin ağırlıkta olduğu bir yerleşim alanına sahip olmuştur.

Büyük halk kitlelerinin hareketliliğinin artması, yolların kırsal alanlara ulaşması, bireylerin otomobil sahibi olma olanaklarının artması, haftalık çalışma saatlerinin kısalması, erken emekli olma imkânlarının yaygınlaşması ve şehirdeki yerleşim şartlarının gittikçe bozulması Türkiye’de ikincil konut talebini destekleyen başlıca faktörlerdir. Bunların yanı sıra, Türkiye’de ulaşım kolaylıklarının öncelikle kıyılara götürülmesi, turizmin tek kalkınma yoluymuş gibi gösterilmesi, kıyıda toprak sahipliğinin özendirilmesi ve dışa bağımlı turizm girişimlerinin çeşitli yollarla desteklenmesi de kıyıya yönelik talepleri tetiklemiştir (Bakırcı, 2007).

1950’li yıllardan sonra özellikle Ege ve Akdeniz kıyıları başta olmak üzere, ikinci konutların sayısında hızlı bir artış kaydedilmiştir. Bireylerin karmaşık şehir hayatından kaçma ve yeni konut sahibi olma isteği, birçok rekreasyonel faaliyeti gerçekleştirme olanağını sağlayan kıyı alanlarının çekiciliği gibi, pek çok faktör kıyıların ikincil konutlarla dolmasına neden olmuş ve kıyılarda yer alan ikincil konutlarının sayısı her geçen gün artış göstermiştir (Bakırcı, 2007). Bu durumun paralelinde 1980’li yıllarla birlikte ikincil konutlar kıyı alanlarında yoğun yerleşkeler oluşturmaya başlamıştır. Bunda devletin sağladığı yasal imkânlar ve ulaşımında yaşanan gelişmelerin de önemli etkileri olmuştur. Bu yıllarda bireyselden çok kooperatif ve özel yatırımcı firmalar tarafından inşa edilen ikincil konut yerleşkelerine rastlanmaktadır. Sahillerde arsa kapatan müteahhitler ya da kooperatifler tarafından taşeronla yaptırılan binalar, kar amacıyla arsa üzerinde çok sayıda blok ve kat yerleştirmeyi esas aldıklarından dolayı, sosyal tesislere ve yeşil alanlara gereken önemi vermedikleri görülmüştür.

2000’li yıllara gelindiğinde ise; ikincil konut kullanıcı profilinde değişimlerin olduğu gözlenmiştir. Devletin sağladığı yasal imkânlar neticesinde, ikincil konutlar yabancı yatırımcıların dikkatini çekerek, yabancı yatırımcılar tarafından da talep görmeye başlamıştır. Bu yıllarla birlikte kullanıcı profilinde yaşanan sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik değişim, ikincil konut mimarisine yansımış, ikincil konut tasarımlarında dış mekân tasarımına, en az iç mekân tasarımı kadar önem verilmeye başlanmıştır.

Sonuç olarak; günümüzde ikincil konutlar farklı nedenlerle yerli ve yabancı yatırımcılar tarafından talep görmekte olup, bu talepler doğrultusunda ikincil konut tasarımları gerçekleştirilmektedir.

Konu ile ilgili yapılan araştırma sonuçları da geçmişten günümüze ikincil konutların yapısındaki değişimi gözler önüne sermektedir. Bu araştırmalar 1990 yılında yayımlanan “1989 İkinci Konut Envanteri” ve 1992’de yayımlanan “İkincil Konutların Turizm Amaçlı İşletme Modelinin Tespiti” araştırmalarıdır. “1989 İkinci Konut Envanter”i incelenecek olursa, o günlerde; Türkiye’de toplam 102.000 adet ikinci konut bulunmaktadır. Bu miktarın 46.640 adedi blok apartman tipi konut, 43.881 adedi iki katlı (dubleks) konut, 11.879 adedi tek katlı konut tipindedir (Kısa, 1998).

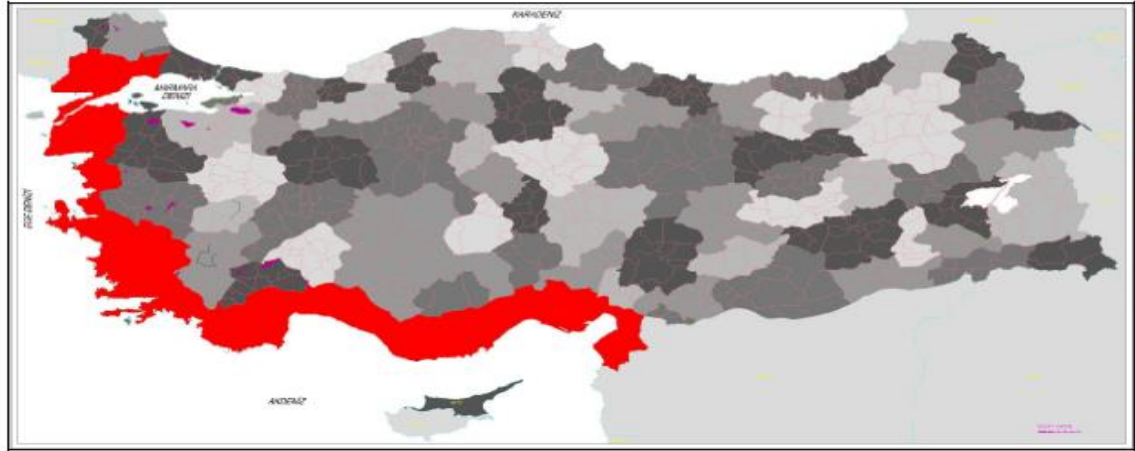
1950’lerden sonra iç talebe yönelik olarak hızlanan ikinci konut gelişimi 1980’lerde ekonomik gelişmeler ve küreselleşme ile niceliksel ve niteliksel bir sıçrama göstermiştir. 2000’li yıllarda ise ikinci konut gelişiminde yabancıların konut ediniminin önemli bir rol oynadığı söylenebilir. İletişim ve ulaşım teknolojilerindeki gelişmeler, emlak piyasasının uluslararasılaşması, Akdeniz’in kıyı yerleşmelerinde yabancıların ikinci konut edinimini hızlandırmıştır. Türkiye’de 2003 yılında yabancıların mülk edinim sürecinin kolaylaştırılmasının özellikle kıyı yerleşmelerimizde ikinci konut gelişimine yol açtığı izlenmektedir. 1950’lerden 2000’li yıllara kadar iç talebin etkili olduğu süreçte 2003’ten sonra yabancıların talebinin de belirleyici olduğu söylenebilir (Kısa, 1998).

2.2. İkinci Konut Turizmi Kapsamında Konut Edinen Yabancılar

2.2.1. İkinci Konut Turizminde En Çok Talep Gören İller

Türkiye’de yabancılar tarafından ikincil konut ediniminde tercih edilen iller, turizm açısından gelişmiş ve turistler açısından tercih edilen illerde yoğunlaşmaktadır. Özellikle Ege ve Akdeniz kıyı alanları, ikincil konut yerleşmelerinin en yoğun olduğu bölgeler, bu bölgelerde

turizm açısından gelişmiş iller de yabancılar tarafından ikincil konut ediniminde tercih edilen iller arasında yer almaktadır (Şekil 2.1.) (Çimen, 2010).

Şekil 2.1. Türkiye’de İkincil Konut Yerleşmelerinin En Yoğun Olduğu Kıyı Alanları

Kaynak: Çimen, 2010.

Ege ve Akdeniz dışında, Marmara ve Karadeniz kıyı şeridinde de azımsanmayacak sayıda ikincil konut bulunmaktadır. Bu bölgelerde bulunan ikincil konutların ağırlıklı olduğu iller ise şöyledir; Akdeniz Bölgesi; Antalya, Hatay, Ege Bölgesi; Aydın, İzmir, Muğla, Marmara Bölgesi; Balıkesir, Bursa, İstanbul, İç Anadolu Bölgesi’nde ise Ankara yabancılar tarafından en çok ikincil konutta tercih edilen iller arasında yer almaktadır (Tablo 2.1).

Ağustos 2012 verilerine göre Türkiye’de taşınmaz mülk sahibi yabancı uyruklu gerçek kişi sayısı 125.449. En fazla mülk sahibi yabancı kişi barındıran ilk 10 ilin sıralamasına Tablo 2.1’de yer verilmiştir.

Tablo 2.1. En Fazla Mülk Sahibi Yabancı Kişi Sayısı

İl	Mülk Sahibi Yabancı Kişi Sayısı
Antalya	42.173
Muğla	20.657
Aydın	18.089
İstanbul	13.000
Bursa	5.575
İzmir	5.432
Mersin	2.299
Ankara	1.746
Hatay	1.419
Balıkesir	1.122
Türkiye Geneli (77 il)	124.449

Kaynak: <http://www.reidin.com>

Konu ile ilgili yapılan araştırmalarda yabancılar tarafından en çok ikincil konut alımında tercih edilen yerler hakkında bilgi vermektedir.

Nudralı (2007) yaptığı çalışmada, 1980 ile Nisan 2004 tarihleri arasında yabancılar a yapılan emlak satışlarının 9 kentte yoğunlaştığı ve toplam satışların % 87'sini oluşturduğu gözlenmektedir. Bu kentler içinde İstanbul başta gelirken bunu Antalya, Bursa, İzmir, Muğla, Aydın, Hatay, Mersin ve Balıkesir izlemektedir. Antalya ve Muğla illerindeki satışlar, 1995 yılından sonra aşırı bir artış gösterdiği belirtilmektedir.

En çok yabancıların talep ettiği dokuz ilin ilçelerine bakıldığında, Antalya ilinin Alanya ilçesi öne çıkmaktadır. 1980-2004 dönemi içinde ilçede toplam 4317 taşınmazın satışı yapılmıştır. Bu dönemde 1000 taşınmazın üzerinde satışın gerçekleştiği ilçeler dikkate alındığında Alanya ilçesini, 2187 taşınmaz ile Bursa'nın Yıldırım ilçesi, 1341 taşınmaz ile İstanbul'un Küçükçekmece ilçesi, 1218 taşınmaz ile Muğla'nın Fethiye ilçesi, 1179 taşınmaz ile Bursa'nın Osmangazi ilçesi ve 1069 taşınmaz ile Antalya Merkez ile izlemektedir (Dünder vd., 2005).

İlçe düzeyinde mülk edinime bakıldığında, karşımıza çıkan diğer önemli nokta ise, yabancı gerçek kişilerin mülk edindikleri yerlerin, turizm potansiyelinin yüksek olduğu yerleşmeler olduğudur. Alanya, Fethiye, Antalya Merkez, Kuşadası, Didim, Dalyan, Bodrum, Marmaris, Kaş, Manavgat, eşme, Ayvalık ilçeleri bu anlamda sıralanabilir (Dünder vd., 2005).

Yapılan bazı alan çalışmalarında (Erdoğanaras vd., 2004; Keskinok vd., 2005; Güzey vd., 2007; Nudralı 2007; Tamer vd., 2006), yabancıların ikinci konut elde edinme süreçlerinin yabancı ülkelerle benzeşen veya farklılaşan bazı özelliklerinin bulunduğu ortaya konulmuştur.

2.2.2. İkinci Konut Sahibi Yabancılara Ait Sayısal Veriler

Türkiye'de yabancılar a ait ikincil konutlarla ilgili farklı zamanlarda yapılan araştırmalarda tarih farklılığından dolayı farklılaşan sonuçlara ulaşılmaktadır. Çünkü yabancıların konu edinimi yıllara göre sürekli artış göstermektedir.

Turizm Bakanlığı tarafından yaptırılan "İkinci konutların Turizm Amaçlı İşletme Modeli'nin Tespiti Araştırması"dır. Bu araştırmaya göre Türkiye'de 1989 itibariyle 102.400 ikinci konut bulunmaktadır (Serengil, 2000).

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan sayısal verilere göre, 2008 yılı itibariyle, Türkiye’de 546 bin 454 yazlık-mevsimlik konut bulunmaktadır. Bölgeler itibariyle, en çok yazlık-mevsimlik konut olarak kullanılan bina Karadeniz bölgesinde yer almaktadır. Karadeniz bölgesinde 169 bin 282 yazlık-mevsimlik konut yer alırken, bu bölgeyi Marmara 110 bin 495, Ege 87 bin 106, Akdeniz 79 bin 480, İç Anadolu 71 bin 708, Doğu Anadolu 22 bin 643 ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri 5 bin 740 konutla izlemektedir. Toplamda ise, 3 ile 3,5 milyon arasında birebir konut olduğu varsayılmaktadır (Kozak ve Duman, 2011).

Erdoğan (2008) 1980 ile 2004 yılları arasını kapsayan dönemde 58 farklı ülkeden yabancının Türkiye’de mülk edindiğini belirtmişlerdir. Bunların içinde 9 ülke (Almanya, Yunanistan, İngiltere, Hollanda, Suriye, KKTC, ABD, Avusturya ve İtalya) toplam satışların % 91’i ile önde gelmektedir. Bu ülke vatandaşları toplam arazi sayısının % 93’üne, üzerinde konutu ile birlikte toplam arazilerin % 89’una ve konut birimlerinin % 91’ine sahiptir (Erdoğan, 2008).

Yine aynı çalışmada, kıyısı olan ve kıyısı olmayan illerde yabancı gerçek kişilerin mülk edinme davranışlarının nedenlerinin ve niteliklerinin farklılaştığı tespit edilmiştir. Buna göre kıyı yerleşmelerinde daha çok turizm potansiyeli ve doğal güzellikler yabancıların mülk edinme sürecinde etkin rol oynarken, iç kesimlerdeki illerde genellikle tarihsel kökenlerin daha ön plana çıktığı gözlemlenmiştir. Bununla birlikte Bursa, İstanbul ve İzmir gibi kıyı illerinde ayrıca tarihsel kökene dayalı bir mülk edinme sürecinin de olduğu izlenmektedir (Erdoğanaras, 2004).

Kıyı ve iç kesimlerdeki mülk edinme süreçlerinin nedenlerinin yanı sıra, edinilen mülkün niteliklerinin de oldukça farklılaştığı görülmektedir. Genelde kıyısı olan illerde (Hatay ve Bursa illeri dışında) talebin ağırlıkla bağımsız bölümler üzerinde yoğunlaştığı ve ikinci derecede arsaya talebin olduğu görülürken, kıyısı olmayan illerde (Ankara ve Nevşehir illeri dışında) çok büyük bir oranda bu talebin arsa üzerinde yoğunlaşmış olduğu görülmektedir. Kıyısı olmayan illerde bağımsız bölüme talep ikinci sırada gelmektedir (Erdoğan, 2008).

Diğer farklılık, ortalama arsa büyüklüğünde gözlenmektedir. İç kesimlerdeki illerde ortalama arsa büyüklüklerinin kıyı illerine oranla oldukça büyük olduğu görülmektedir. Kıyı ve iç bölgelerdeki illerde mülk edinme sürecindeki bir önemli farklılık da, kişi başına düşen ortalama mülk sayısıdır. İç kesimlerdeki illerde bir kişinin birden fazla mülk edindiği

izlenirken, kıyı illerinde (Hatay dışında) bu oran 1,00 civarındadır. İç kesimlerdeki illerde ihtiyacın ötesinde mülk edinme durumu söz konusu iken, turizmin ön plana çıktığı Antalya, Muğla ve Aydın illerinde kişi başına edinilen mülk sayısının birin altında olması nedeniyle bu illerde ortaklıklar yoluyla mülk edinildiği söylenebilir (Erdoğan, 2008).

En çok mülk satılan illerde mülk edinen yabancıların uyruklarına göre çeşitlenme durumu saptanan farklılıklardan bir diğeridir. Mülk edinen yabancıların uyrukları, kıyı illerinde çeşitlilik gösterirken (ortalama 28 farklı ülkeden yabancılar mülk edinmiştir) kıyı dışı olmayan illerde mülk edinme sürecinde birkaç ülkenin etkin olduğu görülmektedir (Erdoğan,2008).

2012 yılında gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre Türkiye'de en fazla mülk edinen yabancıların halen Avrupa ülkelerinden olduğu ortaya çıkmıştır. Ortadoğu ve Arap ülkelerine mensup yabancıların taşınmaz mülk sahipliği, yaygın kanının aksine, henüz oldukça düşük düzeydedir. Türkiye'de en çok mülk edinen milletlerin ilk 10 sıralaması aşağıda Tablo 2.2'de verilmektedir.

Tablo 2.2. En Çok Mülk Edinen Milletler

Uyruk	Türkiye'de Gayrimenkul Sahibi Kişi Sayısı
İngiltere	35.825
Almanya	29.219
Yunanistan	10.830
İrlanda	6.816
Hollanda	5.907
Danimarka	5.833
Norveç	5.541
Rusya Federasyonu	5.415
Avusturya	4.470
Belçika	3.478

Kaynak: <http://www.reidin.com>

Tablo 2.2 incelendiğinde Türkiye'de en çok mülk edinen milletler arasında birinci sırada 35.825 kişi ile İngilizler, 29.219 kişi ile ikinci sırada Almanlar gelmektedir.

Türkiye'de yabancı uyruklu gerçek kişilere ait toplam taşınmaz sayısı, Ağustos 2012 itibarıyla 116.455 adettir. Yukarıda bahsi geçen 125.449 kişiye ait 116.455 adet taşınmaz mülk bulunmaktadır.

Tablo 2.3. Yabancılara Ait Taşınmaz Sayısı Bakımından En Çok Tercih Edilen İller

İl	Toplam Taşınmaz Sayısı	Ne kadarı Kat Mülkiyeti	Ne kadarı Arsa/Arsa Payı
Antalya	32.846	30.340	2.506
Muğla	14.957	12.453	2.504
Aydın	13.167	11.666	1.501
İstanbul	12.805	8.420	4.385
İzmir	5.533	2.914	2.619
Bursa	5.298	1.321	3.977
Ankara	2.339	1.288	1.051
Türkiye (77 il)	116.455	78.571	37.884

Kaynak: <http://www.reidin.com>

Taşınmaz sayısı itibariyle Türkiye'nin yabancılar tarafından en çok tercih edilen illeri sıralamasında 32.846 mülk sayısı ile birinci sırada Antalya, 14.957 mülk sayısı ile ikinci sırada Muğla gelmektedir.

Ağustos 2012 verilerine göre Türkiye'de yabancı uyruklulara ait toplam taşınmaz alanı 89.358.949 m² olup, yabancılara ait en fazla alanı barındıran illerin sıralaması ise tablo 2.4'de verilmiştir.

Tablo 2.4. Yabancılara Ait En Fazla Alanı Barındıran İller

İl	Toplam Taşınmaz Alanı (m ²)	Kat Mülkiyeti Alanı (m ²)	Arsa/Arsa Payı Alanı (m ²)
Konya	6.484.158	55.507	6.428.651
Antalya	6.401.023	3.343.048	3.057.975
Muğla	5.940.969	2.945.344	2.011.878
Ankara	4.922.403	80.997	4.841.406
Aydın	3.920.770	1.908.892	2.011.878
Hatay	3.851.969	37.431	3.814.538
İstanbul	3.622.717.	565.275	3.057.442
İzmir	3.614.369	341.058	3.273.311
Kırşehir	2.659.542	7.970	2.651.571
Mardin	2.410.021	1.370	2.408.651
Uşak	2.263.841	5.623	2.258.218
Kahramanmaraş	2.144.890	7.976	2.136.874

Nevşehir	2.094.981	8.505	2.086.476
Batman	2.071.554	426	2.071.128
Kayseri	2.071.030	44.436	2.026.594
Türkiye Toplam (77 il)	89.358.949.	10.178.956	79.179.993

Kaynak: <http://www.reidin.com>

Tablo 2.4 incelendiğinde Türkiye’de yabancılara ait en çok alanı barındıran iller sıralamasında 6.484.158 m² taşınmaz alanı ile Konya birinci sırada, 6.401.023m² taşınmaz alanı ile Antalya ikinci sırada gelmektedir.

Bu bölümde Konya'nın birinci sırada olması taşınmaz alanların yüz ölçümlerinin büyüklüğünden kaynaklanmaktadır. Çünkü yukarıdaki tablomuzda taşınmazlarımızın adetlerinden bahsettik. Ayrıca Türkiye özellikle ulaşım ve coğrafi özelliklerinden dolayı yabancılar tarafından ikincil mülk ediniminde tercih edilmektedir.

2.2.3. Türkiye’de Yabancıların İkinci Konut Edinimlerinin Hukuki Boyutu

Türkiye’de yerli halkta olduğu gibi yabancılarında konut edinmesi hukuksal çerçevede gerçekleşmektedir. Türkiye’de ilk kez 22.12.1934 tarihli ve 2644 numaralı kanunun 35. maddesinde belirtilen “Tahdidi mutazammın kanuni hükümler yerinde kalmak ve karşılıklı olmak şartıyla yabancı hakiki şahıslar Türkiye’de gayrimenkul mallara temellük ve tevarüs edebilirler” açıklamasıyla yabancılara konut satışı gerçekleşmeye başlamıştır. Bu durumun zamanla artış göstermesi ilgili kanun maddelerinde düzenlemeler yapılmasını gerekli kılmış, bu bağlamda 3 Temmuz 2003’te yabancılara konut satışını “karşılıklı olma ve kanuni sınırlamalara uyulma” yoluyla serbest bırakan 4916 sayılı yasa Avrupa Birliği’ne uyum çerçevesinde kabul edilmiştir (Kılıçaslan, 2006).

Bu yasa ile; karşılıklı olmak ve kanuni sınırlamalara uyulmak kaydıyla, yabancı gerçek kişilerin yanı sıra yabancı ülkelerde o ülkelerin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketlerine de 30 hektar ile sınırlı olmak üzere taşınmaz edinme hakkı tanınmıştır;

- Yabancı uyruklu gerçek kişilerin miras yoluyla taşınmaz edinmesinde karşılıklılık koşulu kaldırılmıştır.
- Karşılıklılık ilkesinin uygulamasında, yabancı devletin taşınmaz ediniminde kendi vatandaşlarına veya yabancı ülkelerin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret

şirketlerine tanıdığı hakların, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına veya ticaret şirketlerine de tanınması esas alınmıştır.

- 442 sayılı Köy Kanunu'nun 87'nci maddesi yürürlükten kaldırılmış ve köy sınırları içerisinde de taşınmaz edinimi mümkün hale gelmiştir.
- Sınırlı ayni hakların (yararlanma hakkı, oturma hakkı, üst hakkı, ipotek vb.) tesis edilmesinde, yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde bu ülkelerin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketleri için karşılıklılık koşulu kaldırılmıştır.
- Askeri bölge ve güvenlik bölgeleri ile stratejik bölgelerdeki kısıtlamalar aynen muhafaza edilmiş, mevcut kısıtlamalara ek olarak kamu yararı ve ülke güvenliği bakımından bu maddenin uygulanmayacağı yerleri belirlemeye yönelik Bakanlar Kurulu'na yetki verilmiştir.

Bu düzenleme, (Anayasa Mahkemesi'nin 14/2005 tarih 2003/70 E. ve 2005/14 K. Sayılı kararı ile) Anayasa Mahkemesi tarafından yabancılara gayrimenkul satışına izin veren yasa, 15 Mart 2005 tarihinde iptal edilmiştir. Anayasa Mahkemesi, yabancılara taşınmaz satışını düzenleyen yasayı “getirilen yasal güvenceler ve sınırlamaları” yeterli görmediği için iptal ettiğini açıklamıştır (Kılıçaslan, 2006).

Aralık 2005'te ise “Tapu Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ” kabul edilmiş ve yabancılara mülk edinmelerini düzenleyen “Tapu Kanunu” değişikliği, 07 Ocak 2006 tarihli Resmi Gazete' de yayımlanarak uygulamaya konmuştur. 5444 sayılı Kanun'a göre;

- Yabancılar, karşılıklı olmak ve kanuni sınırlamalara uyulmak kaydıyla, Türkiye'de işyeri veya mesken olarak kullanmak üzere, uygulama imar planı veya mevzii imar planı içinde bu amaçlarla ayrılıp tescil edilen taşınmazları edinebilirler.
- Yabancıların ülke genelinde edinebileceği taşınmazlar ile bağımsız ve sürekli nitelikte sınırlı ayni hakların toplam yüzölçümü iki buçuk hektarı geçemez. Yüzölçümü miktarını otuz hektara kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.
- Yabancılar ile ticaret şirketlerinin; korunması gereken hassas alanlarda ve stratejik yerlerde kamu yararı ve ülke güvenliği bakımından taşınmaz ve sınırlı ayni hak edinemeyecekleri alanları belirlemeye ve yabancıların il bazında edinebilecekleri taşınmazların, illere ve il yüzölçümüne göre binde beşi geçmeyecek üzere oranını tespiti Bakanlar Kurulu yetkilidir.
- Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra belirlenecek askeri yasak bölgeler, askeri ve özel güvenlik bölgeleri ile stratejik bölgelere ve değişiklik kararlarına ait harita ve koordinat

değerleri Milli Savunma Bakanlığı'na geciktirilmeksizin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün bağlı olduğu Bakanlığa verilir.

- Yasaya aykırı alınan veya kanuni zorunluluk dışında edinim amacına aykırı kullanıldığı tespit edilen taşınmazlar ile sınırlı aynı haklar, Maliye Bakanlığı'nca verilecek süre içinde sahibi tarafından tasfiye edilmediği takdirde tasfiye edilip bedele çevrilerek hak sahiplerine ödenir (Kılıçaslan, 2006).

Türkiye'de 2003 yılında yabancılara mülk edinim sürecinin kolaylaşması, 2008 yılında ise; yabancılara mülk satışının yasallaşmasıyla birlikte ikincil konut kavramı bambaşka bir boyut kazanmıştır. Yabancılara sağlanan bu imkânlar, kıyı şeridimiz boyunca, tamamı yabancı yatırımcılar için, birçok sosyal aktiviteyi ve lüksü içinde barındıran ikincil konut yerleşimlerinin gelişimine sebep olmuştur.

Yukarıda yapılan incelemeler bir bütün olarak değerlendirilecek olursa, Türkiye'de yabancılara gayrimenkul edinimi ile ilgili 1934 yılında çıkarılan Tapu Kanunu'nda 1980'li yılların ortalarında yapılmak istenen değişiklik ile hukuki zeminde başlayan tartışmaların henüz durulmadığı ve bu konunun bir süre daha gündemde kalacağı söylenebilir. Bunun yanı sıra, konu yasal tartışma boyutundan henüz yeterince uzaklaşmadığı ve uygulamaya ilişkin sağlıklı sonuçlar elde edilemediği için, ekonomik ve sosyal boyutu üzerinde yeterince tartışma yapılamadığı görülmektedir. Önümüzdeki süreçte, konunun bu yönleriyle de ele alınması beklenebilir.

2.2.4. Türkiye'de Yabancılara İkinci Konut Talep Nedenleri

Birinci bölümde bahsedildiği üzere ikinci konut kavramı farklı yazarlarca birbirine benzer ancak farklı şekillerde tanımlanmaktadır.

Koç'a (1996) göre İkinci konutlar; "çoğunlukla rekreatif amaçlarla uzun dönem için kiralanan (1-3 ay) veya satın alınan ve başka bir yerde oturan kullanıcının zaman zaman içinde yaşadığı sabit yapılar" veya "uzun bir dönem için kiralanan veya ona sahip olanların genellikle başka bir yerde ikamet edip çalışmaları koşuluyla sabit temelli yapılardan oluşan, dayanıklı malzeme ile yapılmış; kullanım amaçları özellikle rekreatif/turistik konut birimleri"dir.

Manisa ve Görgülü (2008) ise ikinci konut kavramını; "başka bir yerde ikamet edip çalışmaları koşuluyla kullanıcıları tarafından satın alma veya kiralama yoluyla yılın belli dönemlerinde rekreatif amaçlı olarak kullanılan, fiziksel çekiciliği yüksek bölgelerde (akarsu

göl, kaplıca, deniz kıyısı vb.) inşa edilmiş, turizm sektörü ile bütünleşmiş ve bir emlak yatırımı özelliği gösteren sabit bir mülk” olarak tanımlamışlardır.

İkincil konut “bireylerin boş zamanlarını geçirmek veya emeklilik dönemlerinde rahat ve huzur içerisinde yaşamaya olanak tanımak amacıyla, doğal, tarihi ve kültürel zenginliklere sahip alanlarda oluşan yaşam alanları”dır (Manisa ve Görgülü, 2008).

Bu kavram tanımlamalarından anlaşıldığı üzere bireylerin ikinci konut sahibi olma isteklerinin altında yatan temel nedenler, bireylerin kent hayatının tek düzeliğinden uzaklaşmak, dinlenmek ve eğlenmek amaçlı gidebileceği, kendine ait, gerektiğinde ise bir yatırım aracı olarak da kullanılabilir bir mekâna sahip olmak isteği bulunmaktadır. Sürekli ikâmet olarak kullanılmayan, yalnızca yılın belirli dönemlerinde yukarıda belirtilen nedenler doğrultusunda konaklamanın gerçekleştiği yapı gruplarını içermesi ikinci konut ve turizm ilişkisini ortaya çıkarmaktadır. Böylelikle, turizmin geliştiği ve belirli dönemlerde otel, motel, pansiyon gibi kısa süreli konaklamaya hizmet veren işletmelerin dışında sezonluk konaklamanın gerçekleştiği ikinci konut alanları gelişme göstermektedir. Bu durumda ikinci konut olgusunu diğer konaklama biçimlerinden ayıran en önemli özelliklerden biri mülkiyettir.

Türkiye’de, insanların ikincil konut edinme nedenleri Çimen’in 2010 yılında hazırladığı doktora tezinde, aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır;

- Tatilimi daha rahat geçirebilmek için
- Ailemin rahatı için
- Çocuklarıma yatırım olarak
- Daha ekonomik tatil için
- Eş, dost, akrabalarımla kalabalık tatil yaptığımız için
- Tatili tanıdıklarıyla komşuluk yaparak geçirmek için
- Otelde konaklamak istemediğim için
- Diğer zamanlarda yakınlarımla da yararlanabilmesi için
- Yörede tatil zevkime uygun otel olmadığı için

Bireylerin ikinci konut edinme istekleri, çağın getirdiği değişim ve gelişimlerin etkisiyle, durağanlaşan hayatlarına farklılık getirmenin yanı sıra, akıllı bir yatırım yapmak ve tatil için başka seçenekleri düşünmeye gerek kalmamasından kaynaklanabilir.

Ayrıca Türkiye özellikle ulaşım ve coğrafi özelliklerinden dolayı yabancılar tarafından ikincil mülk ediniminde tercih edilmektedir.

Yabancıların ikinci konut talebinin nedenleri arasında emlak piyasasının küreselleşmesi, yabancıların Türkiye’de mülk satın almasını kolaylaştıran yasal ve kurumsal düzenlemeler önemli rol oynamaktadır. Diğer taraftan, turizm sektörünün çok daha önceden geliştiği Fransa, İspanya ve İtalya, Yunanistan gibi Akdeniz ülkelerindeki mülk fiyatlarının aşırı değer kazanması sonucunda bu ülkelere yönelen orta yaş üzeri emekli göçünün yönünü, paranın satın alma gücünün daha zayıf olduğu ülke ekonomilerine doğru değiştirmiş olması gelmektedir. Avrupa birliğinin ortak para birimine geçmesi sonucunda emekliler için ortak özellikle günlük yaşam maliyetinin yükselmesi de bu göç üzerinde etkili olmuştur. Özellikle 1980 sonrasında Türkiye’de izlenen ekonomik politikaların sonucunda Türk parasının değer kaybetmesi görece olarak mülk değerlerinin ve yabancılar için yaşamın Türkiye’de daha ucuz olmasını sağlamıştır. Bu durum, yatırımcıları Türkiye’de ikinci konut almaya yönlendiren önemli bir çekim unsuru olmuştur (Dündar vd., 2005).

Ayrıca ikinci konut edinme sürecine ivme kazandıran faktörler olarak iklim, turizm altyapısı, kırsal alanların çekiciliği ve ucuz yaşam, geceleme olanakları gibi boş vakit ve eğlenceye ilişkin “dışsal” unsurlar da sıralanabilir (Dündar vd., 2005).

Sonuç olarak, Türkiye’ye gelen yabancıların kendi ülkelerine oranla maddi açıdan yaşam kolaylığı, Türkiye’nin mevsimsel olanakları ve doğal güzellikleri, yabancıların konut edinimindeki yasal kolaylıklar, yabancıları ikinci konut edimi için Türkiye’yi seçmelerinin nedenlerini oluşturmaktadır.

2.2.5. Türkiye Halkının Yabancıların Gayrimenkul Edinmesine Yönelik Tutumu

Turistik bir bölgede yaşayan yerli halk ile yürütülecek çalışmalarda üzerinde durulması gereken konulardan biri de, yerli halkın, yabancıların turizme bağlı nedenlerle yörede gayrimenkul edinmeleri karşısında sergilediği tutumu belirlemektir. Yabancıların turistik bir bölgede gayrimenkul edinmeleri, o bölgenin başta ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel yapısı olmak üzere birçok alanda ciddi değişimler yaratabilecek bir olgudur. Dünyada turizme açılan birçok yerde, turizmin gelişmesine bağlı olarak, o yerlere geçici veya kalıcı yerleşmek amacıyla bölge dışından insan akımı olduğu gözlenmiştir. Türkiye’de de yabancıların gayrimenkul edinmesini düzenleyen yasal değişiklikten sonra özellikle turizm bölgelerinde

böyle bir sürecin başladığı anlaşılmaktadır. Ancak bu konu, literatürde, yerli halkın turizme karşı tutumunu belirlemek üzere yapılmış çalışmalar kadar yer almamıştır.

Yerel halkın, yabancıların kendi yörelerinde gayrimenkul edinmelerine yönelik tutumlarını pek çok faktör etkilemektedir. Bunların içinde belki de en önemlisi yörede gayrimenkul edinen yabancılarla iletişim içinde olanlarla olmayanlar arasındaki değişimdir.

Brougham ve Butler (1981), ikinci konut sahibi olan yabancı insanlarla iletişim içinde olan halkın, yabancı varlığını en azından konuşulan dil üzerinde algısal bir olumsuzluk tehdidi olarak görebildiklerini saptamıştır. Yörede ikinci konut sahibi olanlarla herhangi bir iletişimi olmayanlar ise herhangi bir olumsuzluk algısına sahip değildir (Brougham ve Butler, 1981).

Ayrıca gelen yabancıların birçoğunun farklı dine mensup olmaları ve farklı manevi değerleri benimsemeleri, yerli halkın yabancılara olumsuz bakmalarına neden olabilmektedir. Özellikle artan yabancı mülkiyetli konutlar ve beraberinde yabancı sayısı, yerli halk tarafından bu yabancıların Türkiye üzerinde hak iddia edebilecekleri, misyonerlik faaliyetleri yapabilecekleri, manevi ve kültürel değerlerin bozulmasına yol açabilecek düşüncesiyle yerli halk tarafından tedirginlikle karşılandığı ifade edilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DEKİ YERLEŞİK YABANCILAR

3.1. Türkiye'deki Yerleşik Yabancılar ve Ülkeleri

Mülkiyeti yabancılara ait olan mülk sayısı sadece Antalya, Muğla ve İzmir'de 33.000'i aşmaktadır. Bu mülkleri alan yabancı sayısının ise 42.000 civarında olduğu belirtilmektedir. Çocuklar ve diğer yakınları hesaba alındığında, yalnız bu üç ildeki yerleşik yabancı sayısının 100.000'i aştığı söylenebilir. Başkası üzerinden ev alarak Türkiye'ye yerleşen yabancıların sayısının da oldukça fazla olduğu dikkate alındığında, yalnız bu üç ilde kendi evinde oturan yerleşik yabancı sayısının 150.000 civarında olduğu söylenebilir. Yeni Asır gazetesinde yer alan tahminlere göre ise 2000-2006 yılları arasında Ege bölgesinde konut alan yabancı sayısının 20.740 civarında olduğu bildirilmektedir. Tüm Türkiye'de satılan gayrimenkul sayısının 40.000'den fazla olduğu düşünüldüğünde ise yerleşik yabancıların sayısının 200.000'in üzerinde olduğu söylenebilir. Yapılan tahminlerde Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına geçmiş, eşi veya çocukları yoluyla Türkiye'ye yerleşmiş olanlar ile yasadışı yollardan Türkiye'ye yerleşenler bu sayıya dâhil değildir. Tüm bunlarda eklendiğinde çok daha yüksek sayılarla karşılaşılacağı bilinmektedir (USAK, 2008).

Türkiye'ye yerleşen yerleşik yabancılar ile ilgili net verilere ulaşılamamaktadır. İstatistik tutmadaki yetersizlikler, resmi makamların yerleşik yabancılar ile ilgili verileri elde etme konusunda çok istekli olmamaları ve bu konudaki resmi verilerin yetersizliği en önemli nedenler arasındadır. Örneğin; bazı resmi belgelerde yalnız “aile reisinin veya karı-koca”nın bilgileri yer alırken, çocuklarla ilgili verilere yer verilmemektedir. Çocuklar sayılmadığı için de istatistiklerde yer almamaktadır. Diğer taraftan, her kurumun kendine göre tahminleri bulunmakta ve kurumların tahminleri arasında ciddi farklar dikkat çekmektedir. Resmi verilere göre Türkiye'de oturmalarına izin verilen yabancı sayısı 202.085'dir. Bunların 26.575'i öğrenim, 22.721'i çalışma, 152.789'i ise farklı nedenlerle Türkiye'ye yerleşmiştir (USAK, 2008).

3.1.1. Almanlar

Türkiye'deki yerleşik Alman sayısı resmi verilere göre 8.425'dir. Ancak sadece Kemer ile Alanya arasında en az 15.000 Alman'ın yaşadığı tahmin edilmektedir. Almanya Büyükelçiliği, Türkiye'de yaşayan Almanların sayısını 25.000 olarak belirtirken, Almanya Başbakanı Merkel'in danışmanlarından olan Prof. Dr. Gerd Langguth, Türkiye'de yaşayan Almanların

sayısının 50.000 civarında olduğunu ifade etmiştir. Cumhurbaşkanı olmadan önce Dışişleri Bakanı olarak görev yapan Abdullah Gül, Türkiye’de yaşayan Almanların sayısının 70.000 olarak ifade etmiştir. Sayın Gül’ün bu rakama Türkler ile evli Almanları da dâhil ettiği anlaşılmaktadır (USAK, 2008).

3.1.2. İngilizler

Türkiye'deki İngilizlerin sayısı konusunda farklı rakamlar ifade edilmektedir. İngiliz sigorta şirketlerinin ve diğer kurumların tahminlerine göre Türkiye'de 30.000'den fazla İngiliz yerleşik olarak yaşamaktadır. Bu sayı bazı tahminlerde ise 40.000’e ulaşmaktadır. Türk resmi verilerinde ise Türkiye’deki İngilizlerin sayısı sadece 7.940’tır. Kendi ülkelerindeki yaşam koşullarının zorluğu ve maliyetlerin yüksekliği, emlak fiyatlarının çok yüksek olmasının da etkisiyle, İngilizlerin yerleştikleri bütün ülkelerde diğer yerleşik yabancılara oranla yerleşmeye ve emlak satın alma konusuna en sıcak bakan millet olduğu gözlemlenmektedir. Muğla ve Aydın, İngilizlerin en fazla yerleşmek için tercih ettikleri iller arasındadır. Bu iki ilden sonra Antalya ve İzmir gelmektedir. İngilizlerin özellikle toplandıkları yerleşim alanı ise Didim’dir. Burada İngilizlere ait emlak sayısının 8.500 civarında olduğu iddia edilmektedir.

Her geçen gün İngilizlerin yerleşmek için Türkiye'ye (ve KKTC'ye) olan ilgileri artarak devam etmektedir. İngiltere makamları, İngiltere dışında yaşayan İngilizlerin sayısının 5 milyondan fazla olduğunu, yani her 10 İngiliz'den birinin başka ülkelerde yaşadığını ifade etmektedir. Bu oran dikkate alındığında, Türkiye'deki yerleşik yaşayan İngilizlerin sayısının önümüzdeki yıllarda daha da artacağı ifade edilebilir (USAK, 2008).

Tablo 3.1. Ülkelere Göre Yurtdışında Yerleşmiş İngiliz Sayısı

Ülke Adı	Yerleşik İngiliz Nüfusu
Avustralya	1.300.000
İspanya	761.000
ABD	678.000
Kanada	603.000
İrlanda	291.000
Yeni Zelanda	215.000
Güney Afrika Cumhuriyeti	212.000
Fransa	200.000
Almanya	115.000
Kıbrıs (Kuzey ve Güney)	59.000
Birleşik Arap Emirlikleri	55.000
Pakistan	47.000
Singapur	45.000
İsviçre	45.000
Hollanda	44.000
İsrail	44.000
Tayland	41.000
Portekiz	38.000
Çin	36.000
Türkiye	34.000- 40.000
Hindistan	32.000
Kenya	29.000
Belçika	28.000
Barbados	27.000
İtalya	26.000
Suudi Arabistan	26.000

Kaynak: USAK, 2008.

Tablo 3.1’de görüldüğü gibi 34.000-40.000 aralığında oldukça fazla sayıda İngiliz Türkiye’ye yerleşmiştir.

3.1.3. Hollandalılar

Türkiye’de yerleşik yaşayan Hollandalılara ilişkin resmi verilere ulaşılamamıştır. Sadece Alanya’da yaşayan yerleşik yabancı Hollandalı sayısının 521 olduğu belirtilmektedir (Bahar, 2013). Muğla, Aydın ve İzmir illerine yerleşmiş pek çok Hollandalı bulunmakla birlikte, Hollandalılar da tıpkı Almanlar gibi yerleşmek için en fazla Antalya’yı tercih etmektedir. Mülk alımlarına dikkate alındığında ise Antalya’nın diğer illerden daha fazla tercih edildiği görülmektedir (USAK, 2008).

3.1.4. Danimarkalılar

Türkiye’de konut edinen Danimarkalı sayısının 2.000’in üzerinde olduğu ve bu konut sayısından hareketle Yerleşik Yabancıların Türk Toplumuna Entegrasyonu Projesinde yaklaşık olarak 10.000’e yakın Danimarkalı’nın Türkiye’de yerleşik olarak bulunduğu tahmin edilmektedir. Danimarka’dan Türkiye’ye gelen turistler en çok Antalya ve çevresini tercih etmekte olup, bu durum Türkiye’ye yerleşmek için gelen Danimarkalıların tercihlerine de yansımaktadır. Sadece Alanya’da yerleşik olarak yaşayan Danimarkalı sayısının 5.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir (USAK, 2008).

3.1.5. İrlandalılar

Türkiye’de yerleşik yaşayan İrlandalılara ilişkin resmi verilere ve tahminlere ulaşılamamıştır İrlandalılar, daha çok Aydın ve Muğla ve Antalya illerinde yerleşiklerdir. Didim, Fethiye ve Alanya’ya yerleşen İrlandalıların sayıları her geçen gün artmaktadır (USAK, 2008).

3.1.6. İsveçliler

Türkiye’de yerleşik yaşayan İsveçlilere ilişkin resmi verilere ulaşılamamıştır. Sadece Alanya’da yaşayan yerleşik yabancı İsveçli sayısının 263 olduğu belirtilmektedir (Bahar, 2013). İsveçlilerin son yıllarda Türkiye’ye yerleştikleri ve gayrimenkul alımı için büyük bir ilgi gösterdikleri ifade edilmektedir. İsveçlilerin gayrimenkul alımı için en fazla Muğla ve Antalya illerini tercih ettikleri ve Türkiye’ye yerleşen İsveçlilerin diğer ülkelerden gelerek yerleşen yabancılara göre daha yüksek gelir seviyesine sahip oldukları belirtilmektedir (USAK, 2008).

3.2. Türkiye’deki Yerleşik Yabancılar ve Özellikleri

Çalışmanın bu bölümünde Türkiye’ye yerleşen yabancıların genel özellikleri hakkında bilgilere yer verilmektedir.

3.2.1. Yerleşik Yabancıların Eğitim Düzeyleri

Türkiye'ye yerleşen yabancıların eğitim düzeyleri, geldikleri ülkelerdeki ortalamalar ile karşılaştırıldığında oldukça düşüktür. Yerleşik yabancılar arasında üniversite ve yüksek okul mezunlarının oranı %20 dolayında ve bu oran bazı ülke vatandaşları arasında daha da aşağılara inmektedir (USAK, 2008).

3.2.2. Yerleşik Yabancıların Türkçe Düzeyleri

Türkiye'ye yerleşen yabancıların Türkçe düzeylerinin oldukça düşük olduğu bildirilmektedir. Nitekim yıllarca Türkiye'de bulunduğu halde bu Türkçe konuşmayanların oranı %95'in üzerindedir. Bununla birlikte Türkler ve yerleşik yabancılar arasında yapılan evliliklerin, yabancıların Türkçe bilgisine olumlu katkı sağladığı ifade edilmektedir (USAK, 2008).

3.2.3. Yerleşik Yabancıların Yaşadıkları Çevreye İlgileri

Türkiye'ye yerleşen yabancılar çevrelerine karşı oldukça ilgilidirler. Özellikle yerleştikleri yerin çevresini tanımak istemektedirler. Yerleşik yabancıların kendi dillerinde konuyla ilgili rehberler çıkarttıkları görülmektedir (USAK, 2008).

3.2.4. Yerleşik Yabancıların Ekonomik Düzeyleri

Türkiye'ye yerleşen yabancıların büyük çoğunluğu Batı Avrupa ülkelerinden gelmekte olup, kendi ülkelerinde alt sosyo-ekonomik gelir grubunda yer almaktadırlar. Dolayısıyla gelir durumları ve ekonomik güçleri sınırlıdır. İspanya ve Yunanistan gibi diğer Akdeniz ülkelerine yerleşen yabancıların Türkiye'ye yerleşen yabancılara göre gelir ve eğitim düzeyleri daha yüksektir. Türkiye'deki gayrimenkul fiyatları, adı geçen diğer ülkelerdeki fiyatlar ile karşılaştırıldığında oldukça düşüktür. Diğer taraftan Türkiye'ye yerleşen yabancıların gelir düzeylerinin düşüklüğü, nispeten kalitesiz inşaatları arttırmakta ve özellikle sahillerde ciddi kentleşme ve çevre sorunlarına zemin hazırlamaktadır.

Akdeniz ülkeleri daha yüksek gelir düzeyine sahip yabancıları ülkelerine çekmek için özel kampanyalar düzenlenmektedir. Türkiye'de de benzer bir uygulamaların yapılması, yerleşen yabancıların ekonomik düzeylerini yükselterek ekonomiye olan katkılarını arttıracaktır (USAK, 2008).

Türkiye'ye yerleşen yabancıların büyük çoğunluğunu emekliler oluşturmaktadır. Diğer bir ifade ile hazır birikime sahip kişilerdir. Dolayısıyla bu emekliler geldikleri ülkelerden olan

emekli maaşlarını düzenli olarak Türkiye'ye getirmektedirler. Diğer bir ifade ile geldikleri ülkelerde çalışan işçi ve memurlardan kesilen vergiler onlara ödenmekte, onlar da bu gelirlerini yerleştikleri ülkede harcamaktadırlar. Danimarka'nın 2005 yılında yurt dışındaki emeklilerine gönderdiği para 1,2 milyar kronu aştığı belirtilmektedir. Önümüzdeki yıllarda Türkiye'ye yerleşen yabancıların ülkelerindeki bankalardan Türkiye'ye transfer edilen para miktarının Türk ekonomisi için çok büyük oranlara ulaşması beklenmektedir (USAK, 2008).

3.3. Yerleşik Yabancıların Yerel Halk İle Etkileşimi

Etnik köken, uyruk ve din başta olmak üzere çeşitli aidiyetler aksi görüş kanıtlama gayretlerine karşın gerçek hayatta insanlar arasında önemli birer farklılık olarak ele alınmaktadır. Belirtilen farklılık ister bir ulus-devlet yurttaşlığında ister farklı din ve etnik kökenden kaynaklansın "biz" ve "öteki" olma durumunu ortaya çıkarmaktadır. Her ne kadar bu büyük bir ayırım gibi dursa da bu şekilde biz ve ötekiler bu farklılıklarla beraber aynı mekânları paylaşan çok kültürlü toplumda birlikte yaşamaktadırlar. Bu ötekilerin çoğunluğu araştırma konumuzdaki yerleşik yabancılardan oluşmaktadır. Buda doğal olarak biz ve ötekiler olan yerleşik yabancıların arasında birçok farklı konuda etkileşime sebep olmaktadır.

Türkiye'de ikinci konut satın alarak tatillerini kendi konutlarında geçiren veya tamamıyla Türkiye'ye yerleşen yabancı kişilerin Türkiye'de yılda ortalama 6 aydan fazla kaldıkları bildirilmektedir (Görer vd., 2006). Bu kadar uzun süre yerleşim gösteren yabancıların yerel halkla etkileşiminde aynı konutlarda yaşayan farklı bireyler arasındaki ilişkileri inceleyen bir araştırmada, gerek yerel halkın, gerekse de yabancıların birbirlerinden etkilendikleri ve bunun sonucunda olumlu ve olumsuz değişimlerin ortaya çıktığı ifade edilmektedir (Gökten, 1991). Söz konusu değişimlerin boyutları, yapılmakta olan bu çalışmanın konusuna paralel olarak sosyal, kültürel ve ekonomik etkiler olarak incelenecektir.

3.3.1. Sosyal Etkileşim

Yerleşik yabancılarla yerel halk iletişimi sonucunda her iki tarafta da belirli ölçülerde birbirlerinden etkilenmektedirler. Yapılmış olan çalışmalarda, herhangi bir destinasyondan konut satın alan yabancılarla aynı çevrede yaşayan yerel halkın etkileşimi sonucunda yerel halkın yaşantısında, evlilik anlayışında, aile içi ilişkilerinde, jest ve mimiklerinde, alkol ve sigara kullanma oranlarında değişiklikler meydana geldiği belirlenmiştir (Öztürk vd., 2007).

Yabancı bireylerin özellikle turizm destinasyonlarında konut edinmesi, bu yörelerde kentleşme düzeyini artırmaktadır. Kentleşmenin planlı ve kontrollü bir şekilde gelişmediği

bölgelerde çarpık kentleşmeler meydana gelmektedir. Bu durum, yöre belediyelerinin yerel halkın gereksinimlerini karşılama düzeyinin düşmesine sebep olmaktadır (Çevirgen ve Kesgin, 2007,; TÜBİTAK, 2008,). Plansız kentleşme sonucunda altyapı taşıma kapasiteleri aşılabilmekte ve yerel halk için olumsuz sosyal maliyetler ortaya çıkabilmektedir. Yabancıların ikinci konut edinimlerinin kontrol altında tutulması ise olumsuz sosyal maliyetlerin olumluya dönmesini sağlamaktadır. Kontrollü kentleşme ile belediyeler sorumluluk alanında bulunan yörelere daha iyi hizmetler sunabilmektedir. Ayrıca, yabancıların konut edindiği alanlara altyapı yatırımları (su, elektrik, güvenlik, eğitim, sağlık vb.) daha hızlı ve düzenli bir şekilde ulaşmaktadır (Pettersen, 1999; Huete vd., 2008, TÜBİTAK, 2008). Bu durumda ise yerel halkın sosyal refah seviyesi artmaktadır. Söz konusu kentleşme, yapılan yeni konutlarla sağlanmaktadır.

Geray vd. (1983) bir yöreye konut yapılmasının ana nedenleri ise aşağıda gibi sıralamışlardır (Akt. Öztürk, 1997);

- Nüfus yoğunluğu,
- Nüfusun büyüklüğü,
- Yaşam düzeyi,
- Zevk ve kültür farkları,
- Gelir durumu.

Bu bilgiler doğrultusunda Alanya’da ikinci konutların yaygınlaşmasının sebebi olarak yabancı bireyleri göstermek yanlış olmayacaktır (Südaş, 2006). Zira ülke dışından gelerek Türkiye’ye yerleşen yabancıların gelirleri Türkiye ortalamasının üzerinde bir seviyeye sahiptir (USAK, 2008). Böylece yabancı bireyler Türkiye’de çok rahat bir şekilde konut edinebilmektedirler.

Hall ve Müller (2004)’in yapmış oldukları araştırmalarına göre kalıcı konutların bulunduğu alanlar daha sonraları mevsimlik tatil alanlarına dönüşmekte ve bu yörelerde suç oranları artış göstermektedir. İkinci konutların yoğun olarak bulunduğu alanlarda konut fiyatlarının ve kiralalarının artması, bu yöreleri sadece zengin bireyler için ulaşılabilir kılmakta ve yerel halkın yöreden göç etmesine yol açabilmektedir. Göç sonucunda kırsal alanlarda oluşan boşluklar ikinci konutlar tarafından doldurulmakta ve yerel halkın düşük gelirli kısmının bu alanlardan istifade etmesi engellenmektedir. Ayrıca, ikinci konutların yoğunlaştığı alanlarda ortaya zengin – fakir ayrımı ortaya çıkmakta ve yerel halk ile ikinci konut sahipleri arasındaki entegrasyon süreci uzamakta ve zorlaşmaktadır (Bakırcı, 2007)

Yabancı bireylerin yerel halkla uzun süre etkileşimi, tarafların birbirlerini daha iyi tanımlarını sağlamakta ve toplumlar arası ön yargıların yıkılması sürecini hızlandırmaktadır.

Yabancı bireylerin sosyal yaşamda yaptıkları rekreatif faaliyetlerin yerel halk tarafından benimsenmesi yerel sosyal aktivitelerin artmasına ve sosyal yaşamın olumlu yönde etkilenmesine ve yerel halkın topluma karşı sorumluluk bilincinin gelişmesine olanak sağlamaktadır (TÜBİTAK, 2008). Yabancılarla etkileşim sonucunda yerel halkın insan ilişkileri tecrübeleri artmakta, özgüvenleri gelişmekte ve uluslar arası hareketlere/aktivitelere katılabilecek potansiyele sahip kişiler haline gelmektedirler (Katlenborn vd., 2008). Yani bu etkileşim sayesinde yerel halkın sosyal cesareti artarak, dünyaya bakış açıları genişlemekte ve vizyonları pozitif yönde değişmektedir.

Kendi ülkeleri dışında başka bir ülkede konut edinen yabancıların birçoğu, çocuklarını yerel halkın çocuklarıyla aynı okullara göndermektedir (USAK, 2008). Bu durum, etkileşimin salt yetişkinler arasında olmadığını, yabancı bireylerin ve yerel halkın çocukları arasında da yaşandığını ortaya koymaktadır. Çocuk yaştaki kişilerin yeni şeyler öğrenme eğiliminin yetişkinlere oranla daha yüksek olduğu göz önüne alındığında (<http://www.aktolga.de/t6.pdf>) çocuklar arası etkileşimin daha yüksek seviyelerde yaşandığı söylenebilir.

Yerleşik yabancılar örgütlenme konusuna oldukça büyük bir ilgi duymaktadırlar. Türkiye'ye yerleşen yabancıların kurdukları dernek vb. oluşumların her geçen gün sayıları giderek artmaktadır. Yabancı kişilerin söz konusu örgütlenme faaliyetlerinin, yaşadıkları yörelerde sivil toplum geleneğinin gelişip yaygınlaşmasına yardımcı olacağını söylemek yanlış olmayacaktır. Özellikle İngilizlerin yaşadıkları yörelere uyum sağlamak için büyük bir çaba sarf ettikleri ve bu süreci kolaylaştırmak için bu tip örgütlenmelere gittikleri görülmektedir.

Yapılan çalışmalarda, yabancı bireylerin (özellikle İngilizlerin) bu tip örgütlenmeler yoluyla sosyal faaliyetlerde buldukları tespit edilmiştir. Örneğin, ekonomik durumu iyi olmayan Türk öğrencilere ücretsiz ders vermekte ve aralarında topladıkları paraları kurdukları dernekler aracılığıyla ihtiyaç sahiplerine dağıtmaktadırlar (USAK, 2008). Ayrıca, sokak hayvanlarının bakımı ve kısırlaştırılması gibi sosyal faaliyetlere de katılmaktadırlar (Südaş, 2005).

Yabancı kişilerle yerel halk arasındaki etkileşimde başrol oynayan etkenlerden bir diğeri ise iki grup arasında yapılan evlilikler olduğu söylenebilir. Didim’de 2005 yılı verileri incelendiğinde toplam 237 evlilik yapıldığı ve bunların 85’inin (yani %30’undan fazlası) yabancılarla olduğu görülmektedir (USAK, 2008). 2000 – 2004 yılları arasında Alanya’da yaşanan bu tür evliliklerin %80’inde eşler arasındaki yaş farkı 10 ve üzerindedir. Özellikle az gelişmiş bölgelerde yaşayan ve hiçbir çaba sarf etmeden ekonomik bakımdan refaha kavuşmak isteyen düşük eğitim seviyesine sahip kişilerin, yaşlı yabancı bayanlarla yaptıkları bu evlilikler ekonomik bir refah sağlasa da, eşler arasındaki eğitim ve yaş farkı sosyal açıdan olumsuz sonuçlar doğurmaktadır (Görer vd., 2006). Yaşlı yabancı bayanlarla evlenen genç yerli erkekler, daha sonra eşlerini aldatmaya başlamaktadırlar. Evliliklerinin sona ermesinden korkan yabancı bayanlar ise bu durumu kabullenmekte ve böylece ahlaki bir çözüme başlamaktadır (USAK, 2008).

3.3.2. Kültürel Etkileşim

Bireylerin yer değiştirmeleri, onların yerel kültürlerinin de taşınması anlamına gelmektedir. Böylelikle gidilen yerde yaşayan yerel halk yeni kültürlerle tanıştığı gibi, yer değiştiren bireyler de gidilen yöredeki yerel kültürle tanışmış olurlar. Bu tür kültür karşılaşmalarında, gidilen yerde yaşayan halkın kültürü, yeni gelen bireylerin talepleriyle dönüşüme uğramakta ve coğrafi görünümde çarpıcı değişiklikler meydana gelmektedir. Meydana gelen dönüşümlerin ve değişikliklerin boyutu, kaynak ülke ve hedef ülke arasındaki ekonomik gelişmişlik düzeyi, eğitim seviyesi gibi faktörlere bağlı olarak değişmektedir (Südaş, 2006; Çimen, 2010).

Daha önceleri ikinci konut yapımının büyük çoğunluğu kooperatifler tarafından gerçekleştirilmekteydi. Bu durum, konutların mimari anlamda niteliksiz ve düşük kaliteli olmalarına yol açmaktaydı. Yabancı kişilerin ülkeye yerleşmeye başlamasından sonra, ikinci konutlar bu kişilerin istekleri doğrultusunda, onların kültürlerine uygun olarak inşa edilmeye başlandı. Bu durum 7-8 senede üretilen ikinci konutların mimarisinde kullanılan tekniklerde temel değişimlere neden olmuştur. Söz konusu değişim, planlamanın yanı sıra modernizasyonu da içermektedir. İkinci konutların yapımında yeni dış görünüm tekniklerinin yanı sıra, konaklamayı ve konforu da önemseyen modern bir anlayış benimsenmiş, binaların kalitesi ve rekreasyonel donatı (havuzlar, alış-veriş ve spa merkezleri, sinemalar) standartları yükselmiştir. (Manisa ve Görgülü, 2008; Gökdeniz vd., 2009). Böylelikle yerel halkın mimari kültüründe olumlu bir değişim meydana gelmiştir. İkinci konutların yapımında kullanılan yeni tekniklerin, yerel kültüre ait mimari tekniklerle uyumlu olması gerektiğine, aksi takdirde görsel

kalitenin ve kent peyzajının bu durumdan olumsuz etkileneceğine dikkat çekilmiştir (Bakırcı, 2007; Kılıçarslan, 2006), Özellikle kırsal veya henüz kentleşmemiş alanlarda bu duruma dikkat edilmesi gerekmektedir. Çünkü, bu alanlar da genellikle Türk kültürüne uygun olarak yapılmış müstakil ve en fazla üç katlı yapılar yer almaktadır. Bu alanların bir anda çok katlı yapılarla dolması görsel kaliteyi olumsuz yönde etkileyecektir.

Türk kültüründe özellikle kırsalda yaşayan yerel halk büyük veya küçükbaş hayvan beslemektedir. Bu yörelere yapılan ikinci konutları satın alan yabancı kişiler, yerel halkın beslediği hayvanların kokularından, sesinden rahatsız olmakta ve bunu yöre belediyesine sık sık şikâyet etmektedirler. Yerel halk ise yabancı kişilerin beslemekte olduğu evcil hayvanların (kedi, köpek vb.) çok ses çıkarttığını, kapılarının önünü kirlettiğini ve bu hayvanların serbest dolaşmasının insanların rahat gezmelerini engellediğini düşünmektedir. Bu durum yerli – yabancı etkileşiminde kültürler arası çatışmaya yol açmaktadır. Yabancı kişilerin yerel halkın beslemekte olduğu hayvanlara karşı tutumu yerleşik genç nesil tarafından benimsenmekte ve bu durum yerel kültürün, gelenek ve göreneklerin geleceğe taşınmasını tehlikeye sokmaktadır (Bakırcı, 2007).

Kültürel etkileşimde rol oynayan ve bu etkileşimden olumlu ya da olumsuz etkilenen faktörlerden/etmenlerden biri de dildir. Dil, yabancı kişilerin yerel kültüre entegrasyonunda rol oynayan önemli bir faktördür (Görer vd., 2006). Entegrasyon sürecince yerel-halk yabancı iletişimde sorunlar meydana gelmektedir (Bakırcı, 2007). İki taraf arasındaki iletişimde/anlaşmada meydana gelen bu sorunlar yabancı kişilerin kültürel şoka girmesine neden olabilir ve kültürel bir çatışma ortamı oluşabilir. Bu durum iki kültür üzerinde de olumsuz bir etkiye yol açmaktadır. İki farklı kültür arasındaki etkileşim, yerel halkın yeni bir dil öğrenmesi gibi olumlu sonuçlar da doğurmaktadır (Görer vd., 2006). Yabancı kişilerle – yerel halk arasındaki iletişimde genellikle orijin ülkenin dili aracılığıyla iletişim kurulmaktadır (Williams vd., 2000). Yani yabancı kişiler yerel halkın dilini değil, yerel halk yabancı kişilerin dillerini benimsemektedir. Alanya’da yaşayan yabancı kişilere yönelik olarak yapılmış olan ve 118 kişinin katıldığı bir çalışmada bu durum açık bir şekilde gözler önüne serilmektedir. Bu çalışmaya göre katılımcıların %34’ünün Türkçe bilgisi sadece birkaç kelimeden ibaretken, %7’si ise hiç Türkçe bilmemektedir. Ayrıca Alanya’da 10 yıl ve daha fazla süredir yaşadığını belirten 21 kişiden iyi ya da çok iyi düzeyde Türkçe bildiğini belirten kişi sayısı yalnızca 6’dır (Südaş, 2005). Net bir şekilde görüldüğü üzere, Alanya’da yaşayan yabancı kişiler yerel halkla iletişimde, o yörenin dilini kullanmayı tercih etmemekte, yöre halkının kendi dillerini konuşmalarını istemektedir.

3.3.3. Ekonomik Etkileşim

Yerleşik yabancılar – yerel halk arasındaki ekonomik etkileşim öncelikli olarak konut alımı ve satımı sırasında yaşanmaktadır. Esasen bu durum, iki taraf arasındaki tüm etkileşim boyutlarının (sosyal, kültürel, ekonomik) temelini oluşturmaktadır. Şöyle ki, söz konusu taraflar arasında herhangi bir etkileşim olabilmesi için bir arada ve aynı ortamda yaşamaları gerekmektedir. Yapılmakta olan bu çalışmanın da konusu olduğu üzere, yabancı kişiler kendi ülkeleri dışında başka bir ülkeden konut satın alarak o ülkede yaşamaya başlamakta ve yerel halkla olan etkileşimi konutu satın alma kararını verdiği anda başlamaktadır. Nitekim kişiler satın almak istedikleri şeyler hakkında daha önce bir araştırma yaparlar, seçenekleri değerlendirirler ve kendileri için en uygun olanını satın alırlar. İşte, başka bir ülkeden konut satın almak isteyen bireyler de önce ülkeler hakkında bilgi sahibi olurlar, ülkeleri birbirleriyle karşılaştırırlar ve kendileri için en iyi olanı tercih ederler. Bu araştırma esnasında en önemli kriterler ülkelerin sosyal, kültürel, ekonomik ve çevresel değerleridir (Bieger vd., 2007). Yani konut satın almak isteyen bireyler, konutu satın alacakları ülkelerin değerleriyle, satın alma kararını verdikten sonra etkileşime geçerler ve en çok hangi ülkenin değerlerinden etkilenirlerse o ülkeyi tercih ederler. Satın alma eyleminin fiilen uygulamaya geçtiği andan itibaren yerel halkla olan etkileşim de başlamış olur.

Yabancı kişilerin ikinci konut satın almaları ekonomik açıdan başta emlak sektörünü etkilemektedir. İkinci konut ediniminin yoğun olduğu yörelerde yapılan çalışmalar bunu desteklemektedir (Mutluer ve Südaş, 2005; Petterson, 1999; Kılıçarslan, 2006). Örneğin, Kuzey Avrupalıların ikinci konut satın almak için seçtiği İspanya’da, yabancı kişilere ait konut sayısı 2 milyonu bulmuştur. 1996 yılında Almanya’da Türk Vatandaşlarına ait konut sayısı 54 bin iken bu sayısı 2006 yılında 203 bine yükselmiş bu konutların toplam değerinin ise 32.5 milyar Euro’yu geçtiği tespit edilmiştir (Mutluer ve Südaş, 2005). Alanya’da mülk alım ve satımı gerçekleştiren yabancı uyrukluların sayısı 1997 yılında 250 kişi, 1998’de 300 kişi iken 2000 yılından sonra sürekli bir artış eğilimine girmiş ve 2004 yılına gelindiğinde bu rakam 800 kişinin üzerine çıkmıştır (Südaş, 2005). Bu örneklerden anlaşılacağı üzere yabancıların ikinci konut taleplerinin emlak sektörü üzerindeki etkisi açık bir şekilde görülebilmektedir. Böylece bu tür yörelerde emlakçılık önemli bir kazanç kapısı haline gelmiştir (Casado-Diaz, 1999; Kuentzel ve Ramaswamy, 2005).

Yerleşik yabancılar satın alma yoluyla konut edindikleri gibi kiralama yolunu da tercih etmektedirler. İkinci konutların yoğun olarak bulunduğu bazı mahallelerde kiralama oranının %30’un üzerinde olduğu görülmüştür (USAK, 2008). Bu durum yerel halkla yabancı kişilerin

ekonomik açıdan doğrudan etkileşimini sağlamaktadır. Ayrıca, ikinci konutların yoğunlaştığı bölge ve yörelerde alışveriş mekânları, sosyal hizmet sunan ulusal ve uluslar arası firmalar vb., artış göstermekte olduğu gibi bunlar yeni istihdam alanları da oluşturmaktadır (TÜBİTAK, 2008; Efendi vd., 2009).

Yabancı bireylerin başka ülkelerde konut talep etmesi inşaat sektörünü de harekete geçirmektedir (Görer vd., 2006). Yabancıların konut talebi inşaat sektörünü doğrudan etkilediği gibi bunun yanında yeni iş dalları ve istihdam alanlarının da ortaya çıkmasını sağlamıştır. Örneğin, ev bakıcılığı (house keeping), mülk işletmeciliği (property management), evcil hayvan dükkânları (pet shops) vb. Bu işletmelerin birçoğu daha önce mevcut olmalarına rağmen, ikinci konutların var olması onların popülaritesini artırmıştır. Özellikle mülk işletmeciliği firmaları yabancıların vaz geçilmezi haline gelmiştir. Öyle ki bu işletmeler sayesinde mülkün hukuki durumu, vergileri, faturalar vb. tamamen sorun olmaktan çıkmış ve bu şirketler tarafından belirli ücretler karşılığında mülk sahibi adına takip edilmeye başlanmıştır. Mülk işletmeciliği firmalarının bazıları 20'ye yakın çalışan istihdam etmekte ve böylelikle istihdama da katkıda bulunmaktadır (USAK, 2008).

Yerleşik yabancıların önemli bir kısmı emeklilerden oluşmakta ve bu kişiler emekli maaşlarını, emekli oldukları ülkelerin sosyal sigorta sisteminden düzenli olarak Türkiye'ye aktarmaktadırlar. Danimarka'nın sadece 2005 yılında yurt dışında yaşayan emeklilerine 1.2 milyar Kron'un üzerinde maaş gönderdiği düşünüldüğünde, yerleşik yabancıların nasıl bir gelir kaynağı oluşturduğu ortaya çıkmaktadır (USAK, 2008).

Türkiye'deki yerleşik yabancıların gelir seviyeleri, Türkiye'de döviz kurunun yüksek olması nedeniyle Türkiye ortalamasının üzerindedir. Gelirlerinin yüksek olmasının yanında, bu bireylerin ihtiyaç ve taleplerinin belirli mal ve hizmetlere yoğunlaşması, bu bireylerin yaşadığı yörelerde ve bölgelerde enflasyona yol açmaktadır. Yabancıların o yöreye/bölgeye olan göçleri devam ettikçe enflasyon kalıcı olmakta ve yerel halkın yaşam şartlarını zorlaştırmaktadır (USAK, 2008).

Türkiye'de emlak sektörü kayıt dışı işlemlerin en çok yaşandığı sektörlerden biri haline gelmiştir. Emlakçılar konut satma veya kiralama işlerinden aldıkları komisyonları tam olarak kayıt altına almamaktadır. Yerleşik yabancıların konut taleplerine paralel olarak emlak faaliyetleri de artmakta ve bu durum kayıt dışı emlakçılığın da artışına neden olmaktadır. Böylece hem yerel yönetimler hem de devlet, emlak faaliyetlerinden alması gereken

vergilerden mahrum kalmaktadır. Bunun yanında, Türkiye’den konut edinen birçok yabancı, kendi ülkelerinde bu konutları kiraya da verebilmektedirler. Kira bedelini ise para Türkiye’ye hiç gelmeden kendi ülkelerinde tahsil etmektedirler. Kira verdikleri evlerinin anahtarını kiralayan kişiye vermekte ve bu şekilde devletten vergi kaçırmaktadırlar (USAK, 2008). Ayrıca, yerleşik yabancıların konut satın aldığı yörelerde ev ve dükkân kiralari yükselmekte ve yerel halkın konut edinmesi ve iş yeri açması zorlaşmaktadır. Yabancı kişiler hayat pahalılığına da yol açarak, yerel halkın yaşam şartlarının zorlaşmasına da sebep olmaktadır (TÜBİTAK, 2008).

Turizm hızlı ve kontrolsüz bir gelişmeye sebep olmakta ve ikinci konutlar da bu süreci destekleyerek, turizmin gelişimini olumsuz yönde etkilenmektedir (Çevirgen ve Kesgin, 2007). Çünkü insanlar, günlük yaşamın stresinden, şehrin gürültüsü ve karmaşasından kaçarak doğayla buluşabilmek için turizm faaliyetlerine katılmaktadırlar. Herhangi bir turizm destinasyonunda ikinci konut sayılarının artışıyla ortaya çıkan karmaşık şehir görüntüsü, turizm faaliyetlerine katılmak isteyen bireylerin o yöreye olan taleplerinin düşmesine sebep olabilir ve yerel halk için sosyo-ekonomik bir maliyet meydana çıkabilir.

Turizm tesisi inşa etmeye ve tarım yapmaya elverişli birçok arazi, yerleşik yabancıların konut taleplerini karşılayabilmek adına konut yapımı için kullanılmaktadır (Küçükaltan, 1992; Kılıçarslan, 2006; Turan vd., 2008). Alanya’nın hali hazırda bir turizm destinasyonu olması ve yeterli konaklama tesislerine sahip bulunması turizm tesisi yapmaya elverişli arazilerin konut yapımında kullanılmasında bir sakınca olmadığını kanıtlamaktadır. Ancak, Alanya’nın Türkiye’nin önemli tarım merkezlerinden birisi olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu alanların amacı dışında kullanımına izin verilmesinin ülke ekonomisine uzun vadede zarar vereceği gerçeği ortaya çıkmaktadır. (Çevirgen ve Kesgin 2007) yapmış oldukları çalışmalarında, Alanya’nın 1950’li yılların sonlarına kadar etrafının portakal ve muz ağaçlarıyla çevrili küçük bir balıkçı kasabası olduğunu ancak, 1980’li yıllarla birlikte turizm ve ikinci konutların ilçede hızla artmaya başladığını ve kentin tarım kimliğinden sıyrılarak turizm kimliğine bürünmeye başladığını ifade etmişlerdir. Sivil toplum kuruluşlarının yetkili kişileriyle yapmış oldukları uygulamada ise bu kişilerin değerli tarım arazilerinin bu şekilde tahrip edilmesinden rahatsız oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Konut yapımında tarım arazilerinin seçilmesinin nedeni olarak bu alanların, “tarım yapmaya elverişli değildir ve imar yapmaya uygundur” onayı alınmış ve böylece arsa statüsüne geçmiş alanlara göre daha ucuz olması gösterilmiştir (Bakırcı, 2007).

3.4. Yerleşik Yabancıların Türkiye'ye Geliş Amaçları

Tabu Kadastro Genel Müdürlüğü kayıtlarına göre, son yıllarda yabancıların Türkiye'de aldıkları mülk sayısında oransal olarak artış görülmeye başlamış ve 2001 yılında yabancılara 1.902 adet mülk satılırken bu rakam 2002 yılında 2.454, 2003 yılında 2.310 ve 2004 yılında ciddi bir artış göstererek 5.274 adet mülk yabancılara satılmıştır. Almanlar ve İskandinavlar genellikle daha güney de olan Antalya, Alanya ve çevresini tercih ederlerken, İngilizler başta Didim olmak üzere Kuşadası, Fethiye, Bodrum ve Marmaris'i tercih etmektedirler (Dayıoğlu, 2009).

3.5. Yerleşik Yabancıların Antalya'ya Yerleşmesinde Etkili Olan Unsurlar

İnsanların yaşadıkları ülkeden başka bir ülkede konut edinmeye karar vermelerinde konut edinilmek istenen bölgenin turizm ve ekonomik potansiyelinin yanı sıra sosyal koşulların yapısı ve bölgenin genel gelişimi de etkilidir (Kuentzel ve Ramaswamy, 2005). Yerleşik yabancıların yerleşmek için Antalya'yı tercih etmelerinde birçok etken söz konusudur. Burada öncelikle Antalya'nın coğrafi koşullarından söz etmek gerekli görülmüştür.

Türkiye'nin güneyinde yer alan Antalya yüzölçümü ile Türkiye'nin %2,6'sını teşkil etmektedir. Antalya'nın güney kısmı Akdeniz, kara sınırları ise Toros Sıradağları ile sınırlı olup, büyükşehir kapsamındadır. Dağlık ve sahil kesimleri bulunmaktadır. Ovaları yayla ve sahil ovalarından oluşmaktadır. Dolayısıyla Antalya bu yapısıyla turizm için oldukça elverişli bir yapıdadır. Antalya arkeolojik ve kültürel zenginliklerinin yanı sıra coğrafi konumu ve sahip olduğu doğal zenginlikleri ile farklı turizm türleri için gerekli bütün özelliklere sahiptir. 530 km uzunluğundaki Antalya kıyıları anıt mezarları, antik kentleri, limanları, kumsalları, koyları, denizle birleşen ormanları, akarsular ve şelaleleri ile doğal ve kültürel çekicilikleri bünyesinde barındırmaktadır (Albeni ve Ogun, 2005).

Antalya, yabancılar tarafından yaşamak ve yerleşmek için yoğun talep gören bir ildir. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü verilerine göre Antalya Türkiye'de 81 il içerisinde yabancıların en çok bulunduğu ilk on il içerisinde yer almaktadır. Antalya ili toplamda yabancıların en çok bulunduğu 6'ncı il olup, çalışma amaçlı gelen yabancılar bakımından 3'üncü, yabancı öğrenciler bakımından ise 7'inci sırada yer almaktadır (Balkır, Karaman ve Kırkulak, 2008).

Yerleşik yabancıların ülke tercihleri 1960'lı yıllarda güney ülkelerinden sanayileşmiş kuzey ülkelerine iken, günümüzde kuzey ülkelerinden Akdeniz kıyılarındaki güney ülkelere doğru

yönelmiştir. İspanya, Fransa, İtalya ve Yunanistan'dan sonra Türkiye önemli bir yerleşim alanı haline gelmiştir. Türkiye'nin tercih edilmesinde doğa ve ucuzluk önemli bir etkidir. Antalya ve ilçeleri, başta Alanya, Manavgat ve Kaş, önemli turizm merkezleri ve yerleşik yabancıların tercih ettikleri yerlerin başında gelmektedir (Bahar, 2013).

Yabancıların Antalya'yı yerleşmek için tercih etmelerindeki en önemli nedenlerden birisi iklimdir. Antalya'ya yerleşen yabancılar, kendi ülkelerindeki soğuk ve yağışlı hava koşullarından uzaklaşmaktadırlar. Yapılan araştırmalarda, katılımcı yerleşik yabancıların geldikleri ülkelerde bulunan kimi şehirler ile Antalya, çeşitli iklim elemanları bakımından kıyaslandığında aradaki farkın yabancıların yeni yerleşim yeri arayışlarının nedenini belirgin bir şekilde ortaya koyduğu sonucuna varılmıştır (Südaş, 2006).

Antalya'yı yabancıların tercih etmesindeki diğer önemli bir etken ise kaliteli sağlık hizmetleridir. Antalya'daki "yerleşik yabancılar" açısından sağlık hizmetleri sorun değildir. Özel sağlık hizmetlerinin standartları Avrupa düzeyinde bulunmaktadır. Ekonomik sebepler ve iklimin güzel olması, Antalya'nın tercih edilmesinde önemli bir paya sahiptir.

Türkiye'deki insan ilişkilerinin oldukça sıcak ve içten olması da yabancıları etkileyen unsurlardanır. Özellikle komşuluk ilişkilerinden, insanların birbirleriyle olan ilişkilerinden olumlu yönde etkilenmektedirler. Türkiye'nin turizm alanında yapmış olduğu tanıtım faaliyetlerinde Türk misafirperverliğinin ön planda tutulması yabancı kişilerin Antalya'ya yerleşme kararlarında önemli rol oynamaktadır (Südaş, 2006).

Yukarıda değinildiği gibi Antalya birçok doğal ve tarihi zenginliğe sahiptir. Ancak Antalya'nın asıl zenginlik kaynağı insandır. Çünkü Antalya insanı doğal güzellikleri değerlendirmesini bilmiş içersinde bulunduğu çevreye günümüze kadar aktarılabilen kalıcı kültür unsurları bırakmıştır. Bu kültürel unsurlar maddi kültür unsurları olabildiği gibi manevi kültür unsurları da olabilmektedir. Antalya insanı bölgesinin ikliminden kaynaklanan avantajları sahip olduğu gelenek, örf adet ve diniyle en iyi şekilde yoğurarak kendine has bir kültür ortaya çıkarmıştır.

Antalya yöresi yemek kültürü ve geleneksel kılık kıyafetleriyle dikkat çekicidir. Günümüzde turizm olgusunu yoğun bir şekilde yaşayan yöre, açık bir toplum özelliğinde olmasını turizme borçludur. Antalya'ya yerleşen yaşayan yabancıların şehirde ve yakın köylerde düğünlere, sünnet düğünlerine, hatta Türklerin cenaze törenlerine katıldığını

gözlemlemek mümkündür. Burada, sadece yabancıların Türk kültürünü merak ettikleri gözlenmemekte, aynı zamanda Türk insanının değişime ve dönüşüme kolaylıkla uyum sağladığı da gözlenmektedir. Bu karşılıklı etkileşimlerin ve turizmin sonucu olarak Antalya günümüz modern kültürünün yaşandığı bir şehir haline gelmiştir (Akış, 2007).

USAK (2008)'n yerleşik yabancılar üzerinde yapmış olduğu ve Antalya'yı da kapsayan araştırma sonuçlarına göre yerleşik yabancıların Türkiye'den konut satın alarak buraya yerleşmelerinin birçok nedeni bulunmaktadır. Özellikle Batı Avrupa'da kamu hizmetlerinde yaşanan büyük aksaklıklar vatandaşlarını, göçe teşvik etmektedir. Küreselleşen ekonomik düzende rekabet gücünü artırmak isteyen Batı Avrupa Ülkeleri'nin özel sektöre ağırlık vermesi ve sosyal devlet anlayışında yaşanan gerileme, bu ülkelerde ücretsiz ya da düşük ücretli kamu hizmetlerinde ciddi aksamalara yol açmıştır. Bunlar içinde sağlık ve eğitim hizmetleri başta gelmektedir. Örneğin İngiltere'de sadece uzman doktoru görmek için aylarca bekleme durumu bazı bölgeler için olağan hale gelmiştir. Bu durumu düzeltebilmek için özel sağlık hizmetlerinde bazı düzenlemeler yapılmış ancak buradaki fiyatlar alt düzey gelir gruplarının karşılayabileceği seviyelerde değildir. Türkiye'de sağlık hizmetlerinden faydalanmak daha ekonomiktir. Üstelik bu hizmetleri alırken sıra beklenmemekte ve dünyanın en saygın doktorları tarafından tedavi olunmaktadır. Sağlık hizmetlerinin yanı sıra Batı Avrupa'da eğitim hizmetleri de özel sektöre doğru kaymış durumdadır. Alt ve orta sınıf eğitim kurumlarının sunduğu eğitimin kalitesi de gittikçe düşmektedir. Çocuklarına iyi bir gelecek hazırlamak isteyen ancak buna gücü yetmeyen aileler başka ülkelere yönelmektedir. Bu ülkelerin başında da Türkiye gelmektedir. Çalışmada, yabancı kişilerin Türkiye'ye yerleşme kararı almalarında, Türkiye'nin daha kaliteli ve daha ekonomik sağlık ve eğitim hizmeti alabilme imkanı sunmasının büyük etkisi vardır. Hatta bu kişilerin kendi ülkelerinde defin masraflarının yüksek seviyede olmasından dolayı Türkiye'de defnedilmeyi bile istedikleri belirlenmiştir.

3.6. Yerleşik Yabancıların Türkiye İle İlgili Düşünceleri

Yerleşik yabancılar buldukları bölge ve genel olarak Türkiye'nin tanıtımına katkıda bulunmak konusunda çok isteklidirler. Bazı bölgelerde İngilizce ve Almanca başta olmak üzere çeşitli dillerde yayın yapan yerleşik yabancılar Türkiye'yi dış dünyaya olumlu izlenimlerle aktarmaktadırlar.

Yerleşik yabancılar internet ve basılı medya aracılığıyla Türkiye'yi başta İngilizce ve Almanca olmak üzere çeşitli dillerde tanıtmaya çalıştıkları gözlenmektedir. Tüm bunlara ek olarak Avrupa ülkeleri, kendi vatandaşlarının yoğun olarak yaşadıkları bölgelere özel bir önem

vermektedir. Alanya, Fethiye, Didim gibi yerleşim merkezleri; İngiltere, Danimarka, Almanya ve Hollanda gibi dış ülke medyasında olumlu haberler ile gündeme gelmektedir. Örnek verecek olursak, Ekim 2006'da Danimarka'nın Urlandsavisen gazetesi Alanya'nın tanıtımına tam 12 sayfa ayırmıştır. Aynı şekilde Ege sahillerinin İngiliz medyasında son yıllarda yıldızının parlaması ile bu bölgeye yerleşen İngilizler arasında da bir ilişki olması hayli muhtemeldir. Diğer taraftan, yabancı basının Türkiye ile ilgili haber yaptığı durumlarda Türkiye'de yaşayan yerleşik yabancıları da bilgi kaynağı kullanmaktadır. Türkiye'nin sosyal ilişki şekillerine ve kültürüne daha tanıdık kişiler aracılığıyla sağlanan bu bilgiler, önyargıları azaltmaktadır (USAK, 2008).

Özerim (2012) Muğla'nın Dalyan beldesine yerleşen Avrupalı yerleşik yabancılar üzerinde gerçekleştirdiği Türkiye'ye yönelik algılarının değişip değişmediğini sorgulamıştır. Katılımcıların %34'ü Türkiye'ye yönelik algılarının olumlu yönde değiştiğini belirtirken %32'si ise herhangi bir değişim olmadığını belirtmektedir. Katılımcı grubun zaten Türkiye'yi sevmeleri ve yaşam tarzına duyulan hayranlık güdüsüyle göç için tercih ettikleri düşünüldüğünde herhangi bir değişim olmamasının da olumlu anlama geldiği çıkarımında bulunulabilir. Alan çalışmasına dahil olan emekli göçmenlerin %26'sı ise Türkiye algılarının göç ettikten sonra çok olumlu biçimde değiştiğini belirtmiştir.

Dayıoğlu'nun (2009), Alanya'ya yerleşen yerleşik Almanlar üzerinde yaptığı çalışmasında yabancıların Türkiye ile ilgili Türkiye'yi dost ülke olarak gördüklerini ve emeklilik hayatlarında yaşam kalitesinin daha yüksek olduğunu dile getirmekteler. Bunların yanında sağlıklı, huzurlu ve daha ekonomik yaşam şartlarının olması beklentileri arasında bulunmaktadır. Tüm bu motivasyon ve beklentiler ile Türkiye'nin sahil kasabası Alanya'yı tercih eden Almanlara da "Türkiye'deki hayatınızdan memnun musunuz?" sorusu yöneltilmiş ve % 92,5 oranla memnun oldukları tespit edilmiştir.

3.7. Yerleşik Yabancıların Antalya İle İlgili Düşünceleri

Yerleşik yabancılar, Antalya hakkında olumlu görüşlere sahiptirler. Bu olumlu görüşler, yabancıların yerleşmek için Türkiye içerisinde en çok tercih ettikleri il sıralamasında Antalya'yı ilk sıraya çıkarmıştır. Yapılan araştırmalarda bu görüşü destekler niteliktedir. USAK'ın 2008 yılı araştırmasında Alanya'ya yerleşen Gunter Wojciechowski'nin görüşleri dikkat çekicidir. Wojciechowski başlangıçta Türkiye'ye karşı bazı önyargılarının olduğunu, fakat Türkiye'ye yerleştikten sonra tüm önyargılarının kalktığını belirterek bu konudaki düşüncelerini şu sözlerle ifade etmiştir: "Bir yere ya bir kez gelirsiniz ve bir daha hiç

gelmezsiniz, ya da bir kez gelir ve hep buraya gelmeye devam edersiniz.” Wojciechowski bu sözleri ile Alanya’ya yerleşen birçok yerleşik yabancıların görüşlerini ortaya koyarak, duygularına tercüman olmuştur.

Benzer şekilde Sağır’ın (2011) Antalya’nın Finike ilçesine yerleşen yerleşik yabancılarla ilgili yaptığı çalışmasında bir yerleşik yabancıların görüşleri dikkat çekicidir; *“küçük sevimli bir sahil kasabası. Finike’deki insanların çok arkadaş canlısı. Havası güzel, alışveriş yerleri güzel, sineması var, istediğimiz gibi alışveriş yapıyor ve istediğimiz gibi sinemaya gidebiliyoruz. Ayrıca Finike temiz ve düzenli bir çevreye sahip, manzara seyredilebilir için de güzel mekanları var”* şeklinde Finike ile ilgili görüşlerini aktarmıştır. Aynı araştırmanın sonuçlarına göre insanların sıcakkanlı ve misafirperver olması, Türk kültürünü oldukça renkli ve geniş kapsamlı bulmaları, deniz, sağlıklı bir çevre ve hayat koşulları gibi sebeplerden dolayı Finike’nin yerleşik yabancıların memnuniyetlerini karşıladığı görülmüştür. Ancak bunların yanında ilk başlarda yoğun bir şekilde problem yaşadıklarını ifade edenler olduğu gibi, bu sorunların kısmen üstesinde geldiğini veya dil konusunda sorunların hala devam ettiğini ifade edenler de olmuştur (Sağır, 2011).

İlgili araştırma sonuçlarından da anlaşılacağı üzere, Antalya ile ilgili olarak yerleşik yabancılar oldukça olumlu görüşlere sahiptirler. Ancak konu ile ilgili daha ayrıntılı bilgilere verebilmek için, yerleşik yabancılar üzerinde gerçekleştirilmiş araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

3.8. Yerleşik Yabancıların Türkiye İle İlgili Dile Getirdiği Sorunlar ve Türkiye Algıları

Türkiye’yi yerleşmek için tercih eden yabancılar, farklı sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Karşılaşılan sorunların temelinde yatan asıl etken iletişim sorunudur. Yabancı olmalarından dolayı, Türkçeyi bilmemeleri olağandır. Öğrenmeleri bir süreç almaktadır. Bu esnada yerel halkında yerleşen yabancıların dilini bilmemeleri, yaşanan sorunların temelini oluşturmaktadır. Özerim (2012) Dalyan’a yerleşen yerleşik yabancılar üzerinde gerçekleştirdiği araştırmasına katılan Yerleşik yabancılar %18’i hiç Türkçe bilmediklerini ifade ederken % 66’sı ise temel düzeyde Türkçe bildiklerini belirtmişlerdir. Orta düzeyde Türkçe bilenlerin oranı %16’dır. İleri düzeyde Türkçe bildiğini ifade eden katılımcı bulunmamaktadır. Burada değinilmesi gereken önemli bir nokta temel düzeyde Türkçe bildiğini belirten birçok emekli göçmenin Türkçe bilgilerinin belirli temel kelimelerle sınırlı olduğunu, kendilerini eksiksiz ifade etmek konusunda zayıf oldukları ve yerel halk ya da yönetimle iletişimde zorluk yaşadıklarını belirtmiş olmalarıdır. Yabancı emekliler, yerel

yönetimle ve hizmet sağlayıcı diğer kurumlarla ilişkilerinde dil problemi yaşadıklarını belirtmişlerdir.

USAK'ın yapmış olduğu araştırmada da yerleşik yabancılar, resmi kurumlarda dillerini bilen kamu görevlilerinin olmadığını, bunun içinde şikayet ve sorunlarını dile getiremediklerini belirtmişlerdir.

Diğer taraftan yerleşik yabancıların dile getirdikleri önemli bir sorun ise bürokrasi ve yasal sürece ilişkin sorunlardır. Özerim'in (2012) araştırmasına katılan yerleşik yabancılar, Devlet dairelerindeki işlerinde çok uzun bir bekleme süreciyle karşılaştıklarını ve bunun yaşları ve sağlık koşulları dolayısıyla kendileri için zorlayıcı hale geldiğini belirtmişlerdir. Özellikle ikamet izinlerine yönelik süreçte zorluklar yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Aynı bekleme süreciyle hukuksal işlemlerinde de karşılaştıklarını belirten yabancı emeklilerin çoğu yasal prosedürün yavaş işlenmesini de Türkiye'de karşılaştıkları problemler içerisinde yer vermişlerdir.

Yerleşik yabancılar ile yapılan görüşmelerde, bu kişilerin ülkelerinden eşya getirmek istediklerinde gümrüklerde karşılaştıkları zorluklar sık sık dile getirilmiştir gümrüklerdeki rüşvet, kötü muamele ve gecikmeler sıklıklar anlatılan şikayetler arasındadır (USAK, 2008).

Özerim (2012) araştırmasına katılan yerleşik yabancılar Türkiye'de yaptıkları alışverişlerinde turist sanılıp daha yüksek miktarda fiyat uygulamasıyla karşı karşıya kaldıklarını belirtmişlerdir. Yerleşik yabancılar yönelik belirtilmesi gereken genel bir gözlem, birçok yabancıların karşılaştıkları resmi ya da gayri resmi para taleplerine kuşkuyla bakmalarıdır. Yerleşik yabancılar, yerel halk ve yönetim tarafından kendilerinin para kaynağı olarak algılandığı, bunun bir noktadan sonra rahatsız edici hale geldiğini vurgulamışlardır (Özerim, 2012)

Bu sorunlara ilaveten Datça'da yaşayan yerleşik yabancılar, en çok sağlık hizmetlerinin yetersiz olmasından, aşırı ve çarpık yapılaşmadan ve son zamanlarda sayıları giderek artan sokak hayvanlarından şikâyetçi olduklarını belirtmişlerdir (<http://www.datca.bel.tr>).

Yabancıların genel şikâyetlerinden biri de çevreye yeterli özenin gösterilmemesidir. Yabancıların Türkleri evlerinde çok temiz bulmakla birlikte sokakta ve piknik alanlarında çevre temizliği konusundaki kayıtsızlığı eleştirmektedirler. Özellikle parklar, sahiller ve

piknik alanlarının kirletilmesi yabancıların en çok tepki gösterdikleri olaylardır. Belediyelerin de çevre temizliğine yeterli önemi vermediği ortak kanaatleridir (USAK, 2008).

Bu sorunlar dışında Sağır'ın (2011) araştırmasına katılan yerleşik yabancılar; Özellikle *“hala yabancı ve turist olarak algılanmalarının kendilerini rahatsız ettiğini”* ve *“Türklerin çevreyi kullanma alışkanlıklarını”* da özellikle eleştirmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ANTALYA'YA YERLEŞEN YERLEŞİK YABANCILARIN TÜRKİYE ALGILAMALARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

4.1 Araştırmanın Yöntemi

Bu bölümde araştırma verilerinin toplanması, araştırmanın modeli ve veri analizi hakkında bilgilere yer verilecektir.

Araştırmanın yöntemi, anket analizidir. Anketler literatür taraması sonucunda oluşturulmuş ve uygulanmıştır. Uygulanan anketler gerekli analiz süreçlerinden geçmiş ve yorumlanmıştır.

4.2 Veri Toplama Tekniği

Araştırmada kullanılan anket formları 14 adet demografik sorudan ve 4 adet 5'li likert tipi soru grubundan oluşmaktadır. Ölçekler 5'li likert formdadır. Anket formunun oluşturulmasında literatür taramasından faydalanılmıştır. Anketler Antalya'da yerleşik olarak yaşayan yabancılara uygulanmıştır. Araştırmada basit tesadüfi yöntem kullanılmıştır.

Anketlerde 14 adet sosyo-demografik bilgi bulunmaktadır. Bununla birlikte 4 bölümden oluşan Türkiye ve Antalya hakkında, yabancılara görüşlerini belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır. Yerleşik yabancılara Türkiye ve Antalya'nın sosyo-politik durumu hakkında ne düşündükleri, bu sorular yardımıyla cevaplanmaya çalışılacaktır. Ayrıca yerleşik yabancılara Antalya memnuniyetlerini araştırmaya yönelik sorular yer almaktadır. Bu sorular yardımıyla yerleşik yabancılara Antalya hakkındaki memnuniyet düzeyleri saptanmıştır.

4.3 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Antalya'da yerleşik olarak yaşayan yabancılara oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 232 kişi oluşturmaktadır. Zaman, maliyet ve yabancılara ankete katılmadıkları isteksizleri örneklem seçiminde etkili olmuştur.

4.4 Veri Analizi

Demografik değişkenlere ilişkin frekans dağılımları ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Analizler SPSS 16 paket programıyla yapılmıştır. Veri analizinde frekans ve yüzde değerlerinin yanı sıra, t-testi, ANOVA testi ve faktör analizi de uygulanmıştır. Böylece demografik değişkenlerle memnuniyet düzeyleri araştırılmaya çalışılmıştır.

4.5 Araştırmanın Hipotezleri

H₀: Yerleşik yabancıların Antalya memnuniyet düzeyi ile milliyetleri arasında anlamlı farklılık yoktur.

H₁: Yerleşik yabancıların Antalya memnuniyet düzeyi ile milliyetleri arasında anlamlı farklılık vardır.

H₀: Yerleşik yabancıların Antalya memnuniyet düzeyi ile cinsiyetleri arasında anlamlı farklılık yoktur.

H₁: Yerleşik yabancıların Antalya memnuniyet düzeyi ile cinsiyetleri arasında anlamlı farklılık vardır.

H₀: Yerleşik yabancıların Antalya memnuniyet düzeyi ile yaşları arasında anlamlı farklılık yoktur.

H₁: Yerleşik yabancıların Antalya memnuniyet düzeyi ile yaşları arasında anlamlı farklılık vardır.

4.6 Bulgular ve Yorum

Bu bölümde çalışmanın bulgularına ilişkin bilgilere yer verilecektir.

Tablo 4.1. Milliyete İlişkin Bilgiler

Milliyet	Frekans	%
Avusturyalı	65	28,0
Almanyalı	69	29,7
Hollandalı	8	3,4
İngiliz	9	3,9
Rus	13	5,6
İsveçli	11	4,7
Ukraynalı	8	3,4
Danimarkalı	12	5,2
Arap	37	16,0

Katılımcıların %28'i Avusturyalı, %29,7'si Almanyalı, %3,4'ü Hollandalı, %3,9'u İngiliz, %5,6'sı Rus, %4,7'si İsveçli, %3,4'ü Ukraynalı, %5,2'si Danimarkalı ve %16'sı Araptır. Almanların yoğunlukla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.2. Demografik Bilgiler

Cinsiyet	Frekans	%
Kadın	153	65,9
Erkek	79	34,1
Toplam	232	100,0

Katılımcıların %65,9'u kadın ve %34,1'i erkektir.

Tablo 4.3.Yaşa İlişkin Bulgular

Yaş	Frekans	%
35 yaş ve altı	51	22,0
36-45 yaş	64	27,6
46-55 yaş	43	18,5
56-64 yaş	35	15,1
65 yaş ve üzeri	39	16,8
Toplam	232	100,0

Katılımcıların %22'si 35yaş ve altı, %27,6'sı 36-45 yaş, %18,5'i 46-55 yaş, %15,1'i 56-64 yaş ve %16,8'i 65 yaş ve üzerindedir.

Tablo 4.4. Katılımcıların Medeni Durumlarına İlişkin Bulgular

Medeni Durum	Frekans	%
Evli	136	58,6
Bekar	96	41,4
Toplam	232	100,0

Katılımcıların %58,6'sı evli ve %41,4'ü bekadır.

Tablo 4.5. Eş Durumuna İlişkin Bulgular

Eşin Türk Olması	Frekans	%
Evet	23	9,9
Hayır	209	90,1
Toplam	232	100,0

Eş durumuna ilişkin bulgular incelendiğinde katılımcıların %9,9'unun eşi Türk, %90,1'i eşi Türk değildir.

Tablo 4.6.Çocuk Sayısına İlişkin Bulgular

Çocuk Sayısı	Frekans	%
Çocuk yok	117	50,4
1 veya 2 çocuk	92	39,7
3 ve daha fazla	23	9,9
Toplam	232	100,0

Katılımcıların %50,4'ünün çocuğu yoktur, %39,7'sinin 1 veya 2 çocuğu vardır, %9,9'unu ise 3 ve daha fazla çocuğa sahiptir.

Tablo 4.7. Eğitim Durumuna İlişkin Bulgular

Eğitim Durumu	Frekans	%
İlköğretim	27	11,6
Lise	98	42,2
Üniversite	98	42,2
Lisans üstü	9	3,9
Toplam	232	100,0

Katılımcıların %11,6'sı ilköğretim, %42,2'si lise, %42,2'si üniversite ve %3,9'u lisans üstü mezundur.

Tablo 4.8 Meslek Durumuna İlişkin Bulgular

Meslek	Frekans	%
Kamu çalışanı	53	22,9
Özel sektör	66	28,4
Kendi işi	35	15,1
Emekli	69	29,7
Öğrenci	9	3,9
Toplam	232	100,0

Katılımcıların %22,9'u kamu çalışanı, %28,4'ü özel sektör, %15,1'i kendi işinde, %29,7'si emekli ve %3,9'u öğrencidir.

Tablo 4.9. Aylık Gelir Durumuna İlişkin Bulgular

Aylık Gelir	Frekans	%
750 Euro ve altı	79	34,1
751-1500 Euro	87	37,5
1501-2250 Euro	48	20,7
2251 Euro ve üstü	18	7,8
Toplam	232	100,0

Katılımcıların %34,1'i 750 Euro ve altı gelire, %37,5'i 751-1500 Euro gelire, %20,7'si 1501-2250 Euro gelire ve %7,8'i 2250 Euro ve üstü gelire sahiptir.

Tablo 4.10. Katılımcıların Antalya'da Yaşama Sürelerine İlişkin Bulgular

Antalya'da yaşanan süre	Frekans	%
3 yıldan az	23	9,9
3-5 yıl	92	39,7
5 yıl ve üzeri	117	50,4
Toplam	232	100,0

Katılımcıların Antalya'da yaşama süreleri incelendiğinde %9,9'u 3 yıldan az, %39,7'si 3-5 yıl arasında ve %50,4'ü 5 yıl ve üzeri yıldır Antalya'da yaşamaktadır.

Tablo 4.11. Yerleşmeden Önce Antalya'ya Gelme Sıklığına İlişkin Bulgular

Antalya'ya gelme sıklığı	Frekans	%
Hiç gelmedim	79	34,1
1-3 kez	87	37,5
4 kez ve üzeri	66	28,5
Toplam	232	100,0

Katılımcıların yerleşmeden önce Antalya'ya gelme sıklıkları incelendiğinde %34,1'inin hiç Antalya'ya gelmediği, %37,5'inin 1-3 kez Antalya'ya geldiği ve %28,5'inin 4 kez ve üzeri Antalya'ya geldiği görülmektedir.

Tablo 4.12. Türkçeyi Konuşma Durumuna İlişkin Bulgular

Türkçeyi konuşma durumu	Frekans	%
Zayıf	82	35,4
Orta	43	18,5
İyi	71	30,6
Çok iyi	36	15,5
Toplam	232	100,0

Katılımcıların Türkçeyi konuşma durumları incelendiğinde %24,6'sının zayıf derecede Türkçe konuştuğu, %44'ünün orta derecede Türkçe konuştuğu, %18,1'inin iyi derecede Türkçe konuştuğu ve %13,4'ünün çok iyi derecede Türkçe konuştuğu görülmektedir.

Tablo 4.13. Antalya'da Kalma Dönemine İlişkin Bulgular

Antalya'da kalma	Frekans	%
Yaz dönemi	7	3,0
Kış dönemi	14	6,0
İlkbahar dönemi	1	0,4
Sonbahar dönemi	72	31,0
Sürekli	138	59,5
Toplam	232	100,0

Katılımcıların Antalya'da kalma dönemleri incelendiğinde %3'ünün yaz döneminde, %6'sının kış döneminde, %0,4'ünün ilkbahar döneminde, %31'inin sonbahar döneminde ve %59,5'inin sürekli olarak Antalya'da kaldığı görülmektedir. Katılımcıların yarısından fazlası sürekli olarak Antalya'da yaşamaktadır.

Tablo 4.14. Türkiye'ye Geliş Amacına İlişkin Bulgular

	Frekans	%
Çalışma	82	35,4
Emeklilik Hayatını Geçirme	43	18,5
Öğrenim	71	30,6
Diğer	36	15,5
Toplam	232	100,0

Katılımcıların %35,4'ü çalışma durumu için %18,5'i emeklilik hayatını geçirmek için, %30,6'sı öğrenim durumu için ve %15,5'i diğer sebeplerden Antalya'ya tercih etmiştir.

Tablo 4.15. Antalya Tercihinde Etkili Olan Unsurlar

	Ortalama	Std. Sapma
Deniz-kum-güneş ve doğal zenginlikler	3,48	0,21
Tarihi ve kültürel zenginlikler	3,40	0,36
Ucuzluk	3,21	0,41
Eğlence İmkanları	3,24	0,52
Güvenli bir bölge	3,08	0,81
Arkadaş Tavsiyesi	3,11	0,14
Misafirperverlik-Türk Kültürü	3,09	0,31
Sakin ve stressiz bir yaşam	3,22	0,15
İş Olanakları-Ticari nedenler	3,52	0,62
Ailevi nedenler	3,38	0,17
Sağlık nedenleri	2,97	0,18
Turistik bir Bölge olması	3,14	0,19
Ülkeme ulaşım imkanlarının kolay olması	3,15	0,22

Katılımcıların Antalya tercihlerinde etkili olan nedenler incelendiğinde, 3,48 ile en yüksek ortalamaya “Deniz-kum-güneş ve doğal zenginlikler” olgusunun sahip olduğu görülmektedir. En düşük neden ise 2,97 ortalamayla “sağlık nedenleri” dir.

Tablo 4.16. Antalya Hakkındaki Düşünceler

	Ortalama	Std. Sapma
Trafik sistemi ve işleyişinden memnunum.	3,12	0,12
Ulaşım imkanları yeterlidir.	3,15	0,25
Antalya'daki sağlık hizmetleri yeterlidir.	3,20	0,14
Antalya güvenli bir bölgedir.	3,11	0,16
Antalya'daki sosyo-kültürel faaliyetlerden memnunum.	3,14	0,17
Belediye hizmetlerinden memnunum.	3,10	0,36
Resmi kurumlarda Türkçe bilmemekten kaynaklanan sorunlar yaşamaktayım.	3,40	0,41
Resmi işlemlerde bürokratik zorluklar yaşamaktayım.	3,42	0,28
Türkçe konuşabilirsem insanlarla daha rahat iletişim kurabilirim.	4,10	0,36
Halkın tutum ve davranışlarından memnunum.	3,51	0,41
Komşularınla ilişkilerim çok iyidir.	3,43	0,52
İletişim güçlükleri Türkçe bilmemekten kaynaklanmaktadır.	3,61	0,63
Dini ihtiyaçlarımıza yönelik ibadet yerleri yetersizdir.	3,67	0,36
Antalya'da yabacılara karşı farklı fiyat uygulaması yapılmaktadır.	4,13	0,58
Yasal işlemler çok uzun ve yavaş ilerlemektedir.	4,15	0,47
Esnafın tutum ve davranışlarından memnunum.	3,18	0,61
Türkçe kurs olanakları yeterli değildir.	3,42	0,24
Türk kültürünü anlatan faaliyetler düzenlenmelidir.	3,18	0,41
Yerel yönetimlerin yerleşik yabancılara karşı tutumunu oldukça olumlu buluyorum.	3,17	0,54
Yabancılara özel konut projelerini olumlu buluyorum	3,24	0,51
Çöp toplama alanlarının yeterince temiz olmadığını düşünüyorum.	3,18	0,81

Katılımcıların Antalya hakkındaki düşünceleri incelendiğinde, en yüksek puana 4,15 ortalama ile “Yasal işlemler çok uzun ve yavaş ilerlemektedir” olgusu sahiptir. Katılımcıların büyük bölümü yasal işlemlerden kaynaklanan problemlerden şikayetçidir. Katılımcıların Antalya hakkında düşüncelerinin incelendiği Tablo 4.7’de en düşük puana 3,10 ile “Belediye hizmetlerinden memnunum” olgusu sahiptir. Genel olarak bakıldığında katılımcıların yasal hizmetlerden memnun olmadıkları görülmektedir.

Tablo 4.17. Türkiye Hakkındaki Düşünceler

	Ortalama	Std. Sapma
Yurt dışında Türkiye ile ilgili çok fazla olumsuz ön yargılar söz konusudur.	3,10	0,10
Türkiye’yi ekonomik anlamda başarılı buluyorum.	2,90	0,09
Türkiye’yi uluslar arası ilişkilerde başarılı buluyorum.	2,89	0,14
Türkiye demokratik bir ülkedir.	3,10	0,21
Türkiye laik bir ülkedir.	3,09	0,31
Türkiye çağdaş bir ülkedir.	3,10	0,24
Türkiye bölgede söz sahibi güçlü bir ülkedir.	3,21	0,26
Türkiye güvenli bir ülkedir.	3,10	0,34
Türkiye muhafazakâr bir ülkedir.	3,40	0,41
Türkiye insan haklarına saygılı bir ülkedir.	3,12	0,25
Türkiye’de kaliteli bir eğitim verilmektedir.	3,18	0,36
Türkiye diğer ülkelerle ilişkilerinde barışçıl politikalar izlemektedir.	3,21	0,21
Genel olarak Türkiye’yi başarılı buluyorum.	3,23	0,32
Yerleşik yabancıların Türk kültürüne uyum sağlamada sorun yaşamadığını düşünüyorum	3,30	0,36
Türkiye’ye yerleşen yabancıların kararında iklim şartları da büyük önem taşımaktadır	3,42	0,35
Türk halkının yabancılara bakış açısının olumlu olduğunu düşünüyorum	3,39	0,43
Yabancı yatırımcıların Türkiye’ye yerleşmesinde, yapılan kanuni düzenlemelerin etkisi olduğunu düşünüyorum	3,40	0,17
Mülk edinme konusundaki düzenlemelerden sonra Türkiye’nin daha cazip hale geldiğinin düşünüyorum	3,41	0,28
Yabancı dil bilen kamu görevlisinin azlığından dolayı sıkıntı çekiyorum	3,48	0,39

Katılımcıların Türkiye hakkındaki düşünceleri incelendiğinde, en yüksek olguya 3,48 ile “Yabancı dil bilen kamu görevlisinin azlığından dolayı sıkıntı çekiyorum” olgusu sahiptir. En düşük olguya ise 2,89 ile “Türkiye’yi uluslar arası ilişkilerde başarılı buluyorum” olgusudur.

Tablo 4.18. Antalya Memnuniyet Düzeyi

	Ortalama	Std. Sapma
Antalya’da yaşamayı tanıdıklarına tavsiye ederim.	4,02	0,94
Antalya’daki yaşamımdan memnunum.	3,96	0,93
Çocuklarımı Antalya’da yetiştirmek isterim.	3,75	0,99
Emekliliğimde Antalya’yı tercih edeceğim.	3,87	0,96

Katılımcıların Antalya memnuniyetleri incelendiğinde en yüksek ortalamaya 4,02 ile “Antalya’da yaşamayı tanıdıklarına tavsiye ederim” olgusu sahiptir. En düşük ortalamaya ise 3,77 ile “Çocuklarımı Antalya’da yetiştirmek isterim” olgusu sahiptir.

4.6.1 Yerleşik Yabancıların Antalya Tercihlerinde Etkili Olan Faktörlere İlişkin Bulgular

Bu bölümde yerleşik yabancıların Antalya tercihlerinde etkili olan faktörlere ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Öncelikle yerleşik yabancıların Antalya tercihlerinde etkili olan olgular faktör analizi ile sınıflandırılmıştır. Faktör analizi ve Cronbach’s Alpha güvenilirlik katsayısına ilişkin bulgular Tablo 4.19’daki gibidir.

Tablo 4.19. Antalya Tercih ve Faktör Analizi

	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4
Deniz-kum-güneş ve doğal zenginlikler	0,689			
Tarihi ve kültürel zenginlikler	0,612			
Ucuzluk		0,651		
Eğlence İmkanları		0,669		
Güvenli bir bölge			0,780	
Arkadaş Tavsiyesi		0,721		
Misafirperverlik- Türk Kültürü	0,752			
Sakin ve stressiz bir yaşam	0,785			
İş Olanakları-Ticari nedenler		0,706		
Ailevi nedenler				0,787
Sağlık nedenleri				0,816
Turistik bir Bölge olması			0,765	

Ülkeme ulaşım imkanlarının kolay olması	0,793			
Ölçeğin Güvenirliliği	0,825			
KMO istatistiği	0,816			
Barlett's İstatistiği	Sig.=0,000			

Faktör analizi sonucunda soruların faktör yükleri belirlenmiştir. Bu yüklere göre Deniz-kum-güneş ve doğal güzellikler, Tarihi ve kültürel güzellikler, Misafirperverlik ve Türk kültürü, Sakin ve stressiz bir yaşam, Ülkeme ulaşım imkanlarının kolay olması gibi sorular Faktör 1'i oluşturmaktadır. Faktör 2 ise şu şekilde ortaya çıkmıştır. Bunlar; Ucuzluk, Eğlence ve imkanları, Arkadaş tavsiyesi ve İş olanakları - ticari nedenler şeklinde belirlenmiştir. Faktör 3'te şu şekilde Güvenli bir bölge ve Turistik bir bölge olması şeklindedir. Son olarak Faktör 4'te şu şekildedir; Ailevi nedenler ve Sağlık nedenleri sonuç olarak ortaya çıkmıştır.

Faktör analizi sonuçları incelendiğinde yerleşik yabancıların genelde 4 nedenden dolayı Antalya'yı tercih ettikleri görülmektedir.

- Alt ölçek 1:Sakin ve Huzurlu Yaşam, Cronbach's Alpha değeri 0,841.
- Alt ölçek 2: Sosyo-Ekonomik Nedenler, Cronbach's Alpha değeri 0,852
- Alt ölçek 3: Bölge Faktörü, Cronbach's Alpha değeri 0,812
- Alt ölçek 4: Aile-Sağlık Faktörü, Cronbach's Alpha değeri 0,874

Tablo 4.20. Milliyete Göre Antalya'yı Tercih Etme Durumu Anova Testi

	F istatistiği	P
Sakin ve Huzurlu Yaşam	1,982	0,309
Sosyo-Ekonomik Nedenler	1,547	0,251
Aile-Sağlık Faktörü	2,048	0,135
Bölge Faktörü	2,149	0,084

Tablo 4.20'de milliyete göre Antalya'yı tercih etme durumu incelendiğinde katılımcıların milliyetlerine göre Antalya'yı tercih etme durumları arasında anlamlı farka rastlanmamıştır ($p>0,05$). Antalya'da yaşayan yerleşik yabancıların Antalya'yı tercih etme nedenleri milliyetlerine göre farklılık göstermemektedir. H_0 hipotezi reddedilememiştir.

Tablo 4.21. Cinsiyete Göre Antalya'yı Tercih Etme Durumu T Testi

		Ortalama	T değeri	p.
Sakin ve Huzurlu Yaşam	Kadın	15,24	0,815	0,451
	Erkek	15,47		
Sosyo-Ekonomik Nedenler	Kadın	9,56	2,124	0,000
	Erkek	8,14		
Aile-Sağlık Faktörü	Kadın	6,14	0,635	0,537
	Erkek	6,28		
Bölge Faktörü	Kadın	7,14	0,367	0,861
	Erkek	7,13		

Cinsiyete göre Antalya tercih durumu incelendiğinde katılımcıların sosyo-ekonomik nedenler ile cinsiyetleri arasında anlamlı fark tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Buna göre kadın katılımcılar (9,56), erkek katılımcılara (8,14) oranla, sakin ve huzurlu yaşama daha fazla ilgi göstermektedir. Dolayısıyla H_0 hipotezi reddedilmiştir. Bununla birlikte diğer faktörler ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur ($p > 0,05$).

Tablo 4.22. Yaşa Göre Antalya'yı Tercih Etme Durumu Anova Testi

		Ortalama	F değeri	p.
Sakin ve Huzurlu Yaşam	35 yaş ve altı	18,56	2,074	0,000
	36-45 yaş	15,64		
	46-55 yaş	15,46		
	56-64 yaş	15,75		
	65 yaş ve üzeri	15,40		
Sosyo-Ekonomik Nedenler	35 yaş ve altı	9,54	0,852	0,478
	36-45 yaş	9,68		
	46-55 yaş	9,32		
	56-64 yaş	9,74		
	65 yaş ve üzeri	9,85		
Aile-Sağlık Faktörü	35 yaş ve altı	6,48	0,684	0,367
	36-45 yaş	6,51		
	46-55 yaş	6,23		
	56-64 yaş	6,98		
	65 yaş ve üzeri	6,05		
Bölge Faktörü	35 yaş ve altı	7,41	0,789	0,307
	36-45 yaş	7,52		
	46-55 yaş	7,36		
	56-64 yaş	7,54		

Tablo 4.22’de yaş durumuna bağlı olarak Antalya’yı tercih etme durumu incelenmiştir. Buna göre sakin ve huzurlu yaşam ile Antalya tercihinde etkili olan nedenler arasında anlamlı farklılık varken ($p < 0,05$), diğer faktörlerle yaş arasında anlamlı farklılık yoktur ($p > 0,05$).

Antalya tercihinde sakin ve huzurlu yaşam ile yaşa bağlı olarak farklılık göstermektedir. 35 yaş altı katılımcıların (18,56), diğer katılımcılara oranla en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Bu durum 35 yaş ve altı katılımcıların Antalya tercihlerinde sosyo-ekonomik nedenlerin daha etkili olduğunu göstermektedir. H_0 hipotezi reddedilmiştir.

4.6.2 Yerleşik Yabancıların Antalya Memnuniyetlerine İlişkin Bulgular

Antalya memnuniyet düzeyine ilişkin sorular tek bir ölçek altında toplanmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0,841’dir. Bu durum ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Antalya memnuniyet düzeyine ilişkin sorular ölçek olarak güvenilirdir. Ölçeğe ilişkin faktör analizi sonuçları Tablo 4.27'deki gibidir.

Tablo 4.23. Antalya Memnuniyetine İlişkin Faktör Analizi

	Faktör 1
Antalya'da yaşamayı tanıdıklarına tavsiye ederim.	0,785
Antalya'daki yaşamımdan memnunum	0,804
Çocuklarımı Antalya'da yetiştirmek isterim.	0,812
Emekliliğimde Antalya'yı tercih edeceğim	0,763
Ölçeğin Güvenirliliği	0,976
KMO istatistiği	0,749
Barlett's İstatistiği	Sig.=0,000

Faktör analizi sonuçları incelendiğinde Antalya memnuniyet düzeyine ilişkin tek bir faktörün ortaya çıktığı görülmektedir. Ölçeğin alt ölçekleri yoktur.

Tablo 4.24. Memnuniyet Düzeyi ve Milliyet İlişkisi ANOVA Testi

	Ortalama	F değeri	p.
Avusturyalı	15,14	0,776	0,625
Almanyalı	16,23		
Hollandalı	14,60		
İngiliz	15,72		
Rus	16,06		
İsveçli	14,28		
Ukraynalı	13,50		
Danimarkalı	17,20		
Arap	16,66		

Katılımcıların memnuniyet düzeyleri ile milliyetleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre katılımcıların milliyetleri ile memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı ilişki yoktur ($p>0,05$). H_0 hipotezi reddedilmemiştir.

Tablo 4.25. Memnuniyet Düzeyi ve Cinsiyet İlişkisi T Testi

	Ortalama	T değeri	p.
Kadın	15,81	0,718	0,475
Erkek	15,30		

Katılımcıların cinsiyetleri ile memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı ilişki yoktur. H_0 hipotezi reddedilmemiştir.

Tablo 4.26. Memnuniyet ve Yaş İlişkisi ANOVA Testi

	Ortalama	F değeri	p.
35 yaş ve altı	15,33	0,104	0,981
36-45 yaş	15,50		
46-55 yaş	15,56		
56-64 yaş	16,04		
65 yaş ve üzeri	15,54		

Katılımcıların yaşları ile memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı ilişki yoktur. H_0 hipotezi reddedilmemiştir.

SONUÇ

Bu çalışmada Antalya’da yaşayan yerleşik yabancıların Antalya tercihleri, Antalya ve Türkiye hakkındaki düşünceleri ve memnuniyet düzeyleri araştırılmıştır. Araştırma sonuçları şu şekildedir:

- Katılımcıların Antalya tercihlerinde etkili olan nedenler incelendiğinde, 3,48 ile en yüksek ortalamaya “Deniz-kum-güneş ve doğal zenginlikler” olgusunun sahip olduğu görülmektedir. En düşük neden ise 2,97 ortalamayla “sağlık nedenleri”dir.
- Katılımcıların Antalya hakkındaki düşünceleri incelendiğinde, en yüksek puana 4,15 ortalama ile “Yasal işlemler çok uzun ve yavaş ilerlemektedir” olgusu sahiptir. Katılımcıların büyük bölümü yasal işlemlerden kaynaklanan problemlerden şikayetçidir.
- Genel olarak bakıldığında katılımcıların yasal hizmetlerden memnun olmadıkları görülmektedir.
- Katılımcıların Türkiye hakkındaki düşünceleri incelendiğinde, en yüksek olguya 3,48 ile “Yabancı dil bilen kamu görevlisinin azlığından dolayı sıkıntı çekiyorum” olgusu sahiptir. En düşük olguya ise 2,89 ile “Türkiye’yi uluslar arası ilişkilerde başarılı buluyorum” olgusudur.
- Katılımcıların Antalya memnuniyetleri incelendiğinde en yüksek ortalamaya 4,02 ile “Antalya’da yaşamayı tanıdıklarına tavsiye ederim” olgusu sahiptir. En düşük ortalamaya ise 3,77 ile “Çocuklarımı Antalya’da yetiştirmek isterim” olgusu sahiptir.
- Demografik değişkenlerle (yaş, cinsiyet, ülke) memnuniyet düzeyi arasında anlamlı ilişki yoktur.

Araştırmada Antalya memnuniyet düzeyi ile milliyet, cinsiyet ve yaş arasında anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır. Bu durum araştırmaya ait tüm Ho hipotezlerin kabul edilmesi demektir. Katılımcıların memnuniyet düzeyleri ile milliyetleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre katılımcıların milliyetleri ile memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı ilişki yoktur. Katılımcıların cinsiyetleri ile memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı ilişki yoktur. Katılımcıların yaşları ile memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı ilişki yoktur sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda öneriler şu şekildedir:

- Araştırma sadece Antalya bölgesinde değil tüm Türkiye'deki yerleşik yabancıları kapsayacak şekilde genişletilebilir. Ayrıca yerleşik yabancılar daha dar destinasyonlar içinde de incelenebilir. Veya milliyetlerine göre ayrı ayrı da araştırılabilir.
- Bu araştırmada varyans testleri kullanılmıştır, farklı testler yardımıyla yerleşik yabancıların Antalya hakkındaki görüşleri irdelenebilir.

Antalya'da yaşayan yerleşik yabancıların Antalya ve Türkiye hakkındaki düşünceleri ve memnuniyetlerine yönelik yapılan bu ve benzeri çalışmalar belirli aralıklarla tekrarlanmalı ve ortaya çıkan sonuçlara göre önlemler alınarak yerel halk ve yerleşik yabancıların birlikte yaşamaktan duydukları memnuniyet seviyesi yüksek tutulmaya çalışılmalıdır. Yerleşik yabancıların Antalya halkından yeterli derece sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan memnuniyeti, turizmin gelişimine verdikleri desteği artırmalarını sağlayacak ve bundan kazançlı çıkan önemli bir turizm kenti olan Antalya ve dolaylı olarak Türkiye turizmi olacaktır. Artan yabancı memnuniyeti ise, bu kişilerin Antalya'daki ortamı kendi ülkelerinde anlatmalarına olanak sağlayacak ve Antalya'nın hali hazırdaki marka imajına büyük bir katkıda bulunacaktır.

KAYNAKÇA

- Albeni, M., Ongun, U., “Antalya’nın Türk Turizmi İçerisindeki Yeri ve Krizlerin Antalya Turizmi Üzerindeki Etkileri”, Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt. 10, No. 2, (2005), 93-112.
- Akkayan, T., Göç ve Değişme, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1979, s.20.
- Akşin, S., Ana Çizgileriyle Türkiye’nin Yakın Tarihi, İmaj Yayıncılık, Ankara, 1998, s.1, 2.
- Avcı, M., Avcı, U., Fusun, Ş., Sosyal ve Ekonomik Yönüyle Fethiye’ye Uluslararası Yabancı Göçü, Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası, İzmir, 2008.
- Avcıkurt, C., Çeken, H., Dünyada ve Türkiye’de Sağlık Turizmi ve Geliştirilmesi, Turizmde Seçme Makaleler, TUGEY Yayını: 47, İstanbul, 1998, s.27, 36.
- Aydın, T., Türk İdare Sisteminde Yerleşik Yabancılara Yönelik Bir İdari Örgütlenme Modeli: Göçmen Ofisleri, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Antalya, 2009.
- Bahar, O., Kozak M., Turizm Ekonomisi, Detay Yayıncılık, Ankara, 2006.
- Balkır, C., Toprak Karaman, Z., Kırkulak B., Yabancı Emekli Göçünün Sosyal ve Ekonomik Etkileri: Antalya ve Çevresi Üzerine Ampirik Bir Çalışma, Antalya, 2008.
- Bakırcı, S., Yabancıların İkinci Konut Talebinin Fiziksel Çevreye Etkileri, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2007.
- Baltacı, F., İkinci Konut Turizmi Kapsamında Alanya’da Konut Edinen Yabancıların Kentin Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Yapısına Etkileri, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Antalya, 2011.
- Barutçugil, İ. S., Turizm İşletmeciliği, Beta Basım Yayım, İstanbul, 1989, s.21.
- Brougham, J.E., Butler, R.W., “A Segmentation Analysis of Resident Attitudes to The Social Impact of Tourism”, Annals of Tourism Research, Vol. VIII, No. 4, (1981), 569-590.
- Bulut, E., Turizmin Türkiye Ekonomisindeki Yeri ve Ekonomik Etkileri, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 1998.
- Dayıoğlu, L., Almanya’dan Al(m)anya’ya Gönüllü Göç Sürecine Bakış: Emeklilik Sonrası Alanya’daki Yerleşik Almanlar, İstanbul Üniversitesi, 2009.
- Çakır, P., Türkiye’nin Turizm gelirlerinin Ödemeler Dengesine Katkısının Analizi, Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir, 1999, s.8.
- Çelik, E., Türkiye’de Popüler Kültürün Turizm Yapılarına Yansımaları: 1980 Sonrası Konaklama Tesisleri, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2008.

- Çelikel, A., Gelgel, G.Ö., *Yabancılar Hukuku, Yenilenmiş 9. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2000.*
- Çevirgen, A., Kesgin, M., “Local Authorities' and NGOs' Perceptions of Tourism Development and Urbanization in Alanya”, Ed. Holden A., Wickens E., *Tourism: An International Interdisciplinary Journal, Vol.55, No.3, (2007), 309 – 322.*
- Çimat, A., Bahar O., “Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri ve Önemi Üzerine Bir Değerlendirme”, *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, No.6, (2003), 1-18.*
- Çimen, H., *İkinci Konut Almada Destinasyon Kalitesinin Etkisi: Alanya Örneği, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 2010, s. 40.*
- Diñçer, M. Z., *Turizm Ekonomisi ve Türkiye Ekonomisinde Turizm, Filiz Kitapevi, İstanbul, 1993, s.5.*
- Dirlik, M., *Fethiye’de Mülk Sahibi Yerleşik Yabancıların Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Durumunu Betimlemeye Yönelik Sosyolojik Bir Araştırma, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2009.*
- Durugönül, E., “Sosyal Değişme, Göç ve Sosyal Hareketler”, II. Ulusal Sosyoloji Kongresi Toplum ve Göç (Mersin Kasım 1996), Devlet İstatistik Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1997, s.96.
- Dündar, Ö., Erdoğanaras, F., Görer Tamer, N., Duman, Ü., “Yabancıların Mülk Edinmesi ve Yabancı Orta Yaş Üzeri Emekli Göçünün Kıyı Yerleşmelerinde Etkisi: Türkiye Örneği”, *29. Dünya Şehircilik Kollojumu, 119-132 2005.*
- Erdoğan, A., *Markalaşma Yolunda Side-Manavgat Müşteri Analizi 2007, Manavgat, Manavgat Ticaret ve Sanayi Odası, Akdeniz Üniversitesi Manavgat Meslek Yüksekokulu, 2008, 1-12.*
- Erdoğanaras, F., Dündar, Ö., Görer Tamer N., Duman Ü., “Türkiye’de Yabancı Gerçek Kişilere Mülk Satışlarının Niceliksel, Niteliksel ve Mekansal Boyutlarıyla Değerlendirilmesi”, *11. Bölge Bilimi Kongresi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, 118-128, 2004.*
- Erdönmez, C., *Osmanlı İmparatorluğunda İskan Siyaseti ve Konar Göçer Aşiretlerin Yerleştirilmesi, 19 Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yüksek Lisans Tezi), Samsun, 1992.*
- Ertin, E., Gözenç S., Gümüş, E., *Türkiye Coğrafyası (Türkiye’de Turizm), Anadolu Üniversitesi İlköğretim Öğretmenliği Lisans Tamamlama Programı, Anadolu Ün. Yay. No:1069, Eskişehir, 1998.*
- European Comission, *Survey on Perceptions of Quality of Life in 75 European Cities, Directorate-General Regional Policy, Urban Actions, (2007), 1-16.*
- Gallent, N., “Second Homes, Community and a Hierarchy of Dwelling”, *Area, Vol. 39, No. 1, (2007), 97-106.*
- Geray, C., Ruşen, K., Fehmi, Y., Hamamcı, C., “Şehircilik”, *Cumhuriyet Dönemi Ansiklopedisi, 9. Cilt, İletişim Yayınları, (1983), 2358-2374.*

- Gökten, M., Toplu Konutlarda İnsan Mekan İlişkisi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 1991.
- Görer, T.N., Erdoğanaras, F., Güzey, Ö., Yüksel, Ü., “Effect of Second Home Development by Foreign Retirement Migration in Turkey”, 42nd Isocarp Congress, (2006), 1-12.
- Güzey, Ö., Erdoğanaras, F., Görer T., N., Duman, Ü., “Yabancı Gerçek Kişilerin Mülk Edinmesi ve Yabancı Emekli Göçünün Kıyı Yerleşmelerine Etkisi: Ölüdeniz (Fethiye) Örneği”. Gazi Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projesi, Gelişme raporu-2, Proje kodu:06:/2006-32, 2007.
- Huete, R., Mantecon, A., Mazon, T., “Analysing the Social Perception of Residential Tourism Development”, Advances in Tourism Research, Ed. Costa C., Cravo P., 153-161, ISBN: 978-972-99397-7-8, 2008.
- Kafesoğlu, İ., Türk Milli Kültürü, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2005, s.41.
- Katlenborn, B.P., Andersen, O., Nelleman, C., Bjerke, T., Thrane, C., “Resident Attitudes Towards Mountain Second-Home Tourism Development in Norway: The Effect of Environmental Attitudes”, Journal of Sustainable Tourism, Vol.16, No.6, (2008), 664-680.
- Keskinok, Ç., Özgönül N., Şahin Güçhan, N., “Kalkan’ın Gelişme ve Koruma Sorunları: Tehditler, Olanaklar ve Çözüm Önerileri” *Planlama 2005/1*, 87-104 2005.
- Kılıçaslan, C., “İkinci Konutların Deniz Kıyılarına Etkisi”, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Sayı. 1, (2006).
- Kısa, P., İkincil Konut Mimarlığında Cephe, Kütle ve Dış Mekân Oluşumu: Bodrum Antalya Arası Kıyı Yerleşmeleri, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Edirne, 1998.
- Koç, H., Türkiye’de Kıyı Yerleşmelerinde Tatil Konutları, TOKİ Başkanlığı ODTÜ Basım, Konut Araştırmaları Dizisi:17, Ankara, 1996.
- Kozak, N., Kozak, M.A., Kozak, M., Genel Turizm (İlkeler – Kavramlar), Detay Yayıncılık, Ankara, 2008.
- Kozak, N., Kozak, M.A., Kozak, M., Genel Turizm İlkeler- Kavramlar, 5. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara, 2001.
- Kuentzel, W.F., Ramaswamy, V.M., “Tourism and Amenity Migration a Longitudinal Analysis”, Annals of Tourism Research, Vol. 32, No. 2, (2007), 419-438.
- Manisa, K., Görgülü, T., “İkinci Konutların Turizm Sektöründe Yeniden Kullanılabilmesine Yönelik Bir Model”, Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi E-Dergisi, Cilt. 3, Sayı. 1, (2008), 68-78.
- Manisa, K., Gül, H., Türkiye’deki Mevcut İkinci Konutların Turizm Sektöründe Değerlendirilmesine İlişkin Bir Model Çalışması, Mehmet Kemal Dedeman Araştırma ve Geliştirme Proje Yarışması, 2009.
- Meydan Larousse Ansiklopedisi, 5. Cilt, Meydan Yayınevi, İstanbul, 1971, s.251.

- Michael, C. *Aspects of Tourism, 15: Tourism, Mobility and Second Homes: Between Elite Landscape and Common Ground*, Channel View Publications, 2004.
- Nudralı, F.Ö., *The Experiences of Citizens in Didim, A Coastal Town in Turkey: A Case of Lifestyle Migration*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 2007.
- Oğuzhan, A., Bayezit D., “Trakya’da Turizm Sektöründeki Yazlık Konutların Çevresel ve Sosyal Etkileri”, *Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, Cilt. 2, No. 1, (2002), 65- 71.
- Özdemir, P., “Türkiye’de İç Turizm”, *DEÜ. İİBF. Dergisi*, Cilt.14, Sayı. 2, (1999), 18-26.
- Özerim, M.G., “Emekli Göçleri Rotasında Türkiye: Avrupalı Emekli Göçmenlerin Türkiye’yi Tercih Etme Nedenleri ve Türkiye Algıları”, *Journal of Yasar University*, Cilt. 28, Sayı. 7, (2012), 4766 – 4787.
- Özdemir, M., *Turizmin Türkiye’nin Sosyo-Ekonomik Yapısına Etkileri*, T.C. Turizm Bankası A.Ş. Yayınları, Ankara, 1992.
- Özkan, B., *Deniz Kıyısı İkinci Konutlarının üzerine, Çevre 82 Sempozyumu*, Ege Üniversitesi, Haziran 1982.
- Öztürk, N., *Türkiye’de Konut Sektörü*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas, 1997.
- Öztürk, Y., Akdu U., Akdu S.A., “Yabancı Turistlerin Konut/Devre Mülk Satın Almalarının Yöre Halkı Üzerindeki Sosyal ve Kültürel Etkileri:Fethiye Örneği”, *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı. 2, (2007), 11-29.
- Peter, J.P., “Construct Validity: A Review of Basic Issues and Marketing Practices”, *Journal of Marketing Research*, Vol. 18, (1981), 45-133.
- Pettersson, R., *Foreign Second Home Purchases – The Case of Northern Sweden, 1990 - 1996*, Working Paper No.14, Centre for Regional Science (Cerum), Sweden, 1999.
- Rodriquez, V., “Tourism As Recruiting Past For Retirement Migration”, *Tourism Geographies*, Vol. 3, No. 1, (2001), 52-53.
- Roux, J.P., *Türklerin Tarihi Büyük Okyanus’tan Akdeniz’e İki Bin Yıl*, (çev: Galip Üstün), Milliyet Yayınları, İstanbul, 1989, s.39.
- Sağır, A., “Kültürel Bütünleşme Bağlamında Antalya’nın Finike İlçesi’ne Yerleşen Turistlerin Sosyolojik Çözümlemesi”, *Turizm Araştırmaları Dergisi*, Sayı. 1, Cilt. 22, (2011), 49-64.
- Serengil, Ş. M., *Kapıdağ Yarımadası’nda Bulunan İkinci Konutların Turizm Amaçlı Değerlendirilmesi*, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir, 2000.
- Sesana, P. J., *Residential Tourism – It’s Role in The Business And Socio-Economic Development of The Province*, Jose Prado Sesena, President of the Provincial Association of the Constructors and Promoters of Malaga, 2004, www.visitacostadelsol.com.

- Seymen, Ü., Koç, H., Türkiye’de Kıyı Yerleşmelerinde Tatil Konutları ve Sahiplerine İlişkin Özellikler’; Konut Araştırmaları Sempozyumu 1-2 Temmuz 1993 Ankara, TOKİ Başkanlığı ODTÜ Araştırma Merkezi, Konut Araştırmaları Dizisi: 1, Ankara, 1995, s.217.
- Südaş, İ., Türkiye’ye Yönelik Göçler ve Türkiye’de Yaşayan Yabancılar:Alanya Örneği, Ege Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2005.
- Südaş, İ., “Alanya’ya (Antalya) Yönelik Avrupalı Göçü: Özellikler ve Etkiler”, III. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Kongresi, Çanakkale, (2006), 775 – 795.
- Taner, T., İkinci Konut Sorununa ve Çevresel Etkilerine Olumlu Bir Planlama Yaklaşımı, Ege Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, (Doçentlik Tezi), İzmir, 1982.
- Tekeli, İ., Erder, L., Yerleşme Yapısının Uyum Süreci Olarak İç Göçler, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 1978, s.46-47.
- Turizm Bakanlığı, Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı 2007-2013, *T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı*, ISBN 978-975-17-3260-6, Ankara,2007.
- TÜBİTAK, Kuşadası ve Didim’de Yaşayan Halkın Yabancıların Gayrimenkul Edinmelerine Yönelik Tutumu ve Yabancı Gayrimenkul Sahipliğinin Turizme Etkilerini Algılaması ve Değerlendirmesi, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Gurubu, Proje No: 107K098, Kuşadası/Aydın, 2008.
- Tolan, B., Toplum Bilimlerine Giriş, Murat & Adım Yayıncılık, Ankara, 1996, s.163.
- Toskay, T., Turizm,Turizm Olayına Genel Yaklaşım, Der Yayınları, İstanbul, 1989, s.156.
- Ulusoy, C., Kuşadası’nda İkincil Konut Alanlarının Turizme Girdi Sağlayacak Bir Kaynak Olarak Değerlendirilmesi Amaçlı Kentsel Tasarım Projesi-Kadı Kalesi Örneği, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 2006.
- USAK Raporları, No: 08-04,Yerleşik Yabancıların Türk Toplumuna Entegrasyonu, Uluslararası Stratejik Araştırma Kurumu, Ankara, 2008.
- Üner, S., Nüfusbilim Sözlüğü, H. Ü. Yayınları, Ankara, 1972, s.77.
- Williams, A. M., Hall, C.M., “Tourism and Migration: New Relationships Between Production And Consumption”, *Tourism Geographies*, Vol. 2, No.1, (2000), 5-7.
- Varol, M., “Çok kültürcülük: Olanaklar ve Sınırlar Üzerine Bir Not”, Çok kültürlülük, Göç ve Küreselleşme Sempozyumu, 94-95
- Yalçın, C., Göç Sosyolojisi, Anı Yayıncılık, Ankara, 2004, s.13- 97.

İnternet Kaynakları

<http://www.akader.info/>

<http://www.aktolga.de/t6.pdf>

http://www.antalyasehirrehberi.com/Yabancilar_Meclisi_Ornek_Alanya-hdetay-5306.html

<http://www.arkitera.com/haberler/arazi.htm>

Http://www.Belgenet.Com/Arsiv/Sozlesme/Aihs_13.Html

<Http://www.Belgenet.Com/Arsiv/Bm/Bmsiyasihak.Html>

<Http://www.Belgenet.Com/Arsiv/Dip16082000.Html>

<http://www.datca.bel.tr/content/tokcan-yabanci-uyruklularin-sorunlarini-dinledi>

<http://gunce.iku.edu.tr/C3S1Sosyal/75.pdf>

<Http://www.Inhak-Bb.Adalet.Gov.Tr/Aihs/Aihsek13.Htm>

<http://www.iom.int/jahia/Jahia/lang/en/pid/3>

<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/952.html>

<http://www.reidin.com>

<Http://www.Tbmm.Gov.tr/Komisyon/İnsanhak/Pdf01/391-410.Pdf>

<http://www.tuik.gov.tr>

http://www.tursab.org.tr/tr/istatistikler/turist-sayisi-ve-turizm-geliri/1963-sayi-gelir-ve-degisim_68.html

<http://www.usakgudem.com/makale.php?id=190>

<http://www.un.org/esa/population/publications/ittmig2012/press-release-eng.htm>

EKLER

EK 1 - Anket (Türkçe)

Sayın Katılımcı;

Tez konusu olarak “Antalya’da Yerleşik Yabancıların Türk Kültürü İle İlgili Algulamalarını” incelemekteyiz. Verdiğiniz cevaplar, lisansüstü tezimizin uygulama kısmında analizleri uygulayabilmek için kullanılacaktır. Bu anketteki bilgiler, kesinlikle üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır. Göstermiş olduğunuz ilgiden dolayı teşekkür ederim.

Yrd.Doç. Dr. Özgür Uysal

Kadir Çil
0507 488 13 22
kadir_cil@hotmail.com

1. Milliyetiniz?

- Avusturyalı Almanyalı Hollandalı İngiliz Rus
İsveçli Ukraynalı Danimarkalı Arap Diğer

2. Cinsiyetiniz?

- Kadın Erkek

3. Medeni Durumunuz?

- Evli Bekar

4. Yaşınız? 35 yaş ve altı 36- 45 46- 55 56 -64 65 yaş ve üzeri

5. Eşiniz Türk mü? : Evet Hayır

6. Sahip olunan çocuk sayısı: Çocuk yok 1 veya 2 çocuk Üç veya daha fazla çocuk

7. Ne kadar süredir Antalya’da yaşamaktasınız? 3 yıldan az 3- 5 yıla kadar 5 yıl ve üzeri

8. Yerleşmeden önce Antalya’ya gelme sıklığınız? Hiç gelmedim 1- 3 kez 4 kez ve üzeri

9.Türkçeyi anlama ve konuşma dereceniz nedir? Zayıf Orta İyi Çok iyi

10. Eğitim Durumunuz? İlköğretim Lise Üniversite Lisansüstü

11. Kişisel Aylık Gelir Durumunuz?

- 750 EURO ve altı 751-1500 EURO 1501-2250 EURO 2251 EURO +

12. Mesleğiniz?

- Kamu Çalışanı Özel sektör Çalışanı İş sahibi (kendi işi)
Emekli Öğrenci Diğer.....

13. Yılın ne kadarı Antalya’da kalıyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- Yaz Dönemi (Üç Ay) Kış Dönemi (Üç Ay) İlkbahar Dönemi (Üç Ay) Sonbahar Dönemi (Üç Ay) Sürekli

14 . Türkiye’ye geliş amacınızı belirtiniz (birden fazla seçeneği işaretleye bilirsiniz) :

Yatırım yapmak	Tatil geçirmek	Emeklilik hayatını geçirmek	İklim özellikleri
Çalışma	Türkiye’deki insanların sıcakkanlılığı	Öğrenim	Evlilik
Ziyaret	Zorunlu göç	Sağlık	Diğer

15. Antalya'yı seçiminizde aşağıdaki unsurların etki derecesi?					
(1) Hiç etkili değil (2) Etkili değil (3) Ne etkili ne etkisiz (4) Etkili (5) Çok etkili	1	2	3	4	5
•Deniz-kum-güneş ve doğal zenginlikler					
•Tarihi ve kültürel zenginlikler					
•Ucuzluk					
•Eğlence İmkanları					
•Güvenli bir bölge					
•Arkadaş Tavsiyesi					
•Misafirperverlik- Türk Kültürü					
• Sakin ve stressiz bir yaşam					
• İş Olanakları-Ticari nedenler					
•Ailevi nedenler					
•Sağlık nedenleri					
•Turistik bir Bölge olması					
• Ülkeme ulaşım imkanlarının kolay olması					

16. Antalya ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?					
(1)Hiç katılmıyorum (2) Katılmıyorum (3) Kararsızım (4) Katılıyorum (5) Tamamen katılıyorum	1	2	3	4	5
• Trafik sistemi ve işleyişinden memnunum.					
• Ulaşım imkanları yeterlidir.					
• Antalya'daki sağlık hizmetleri yeterlidir.					
• Antalya güvenli bir bölgedir.					
• Antalya'daki sosyo-kültürel faaliyetlerden memnunum.					
• Belediye hizmetlerinden memnunum.					
• Resmi kurumlarda Türkçe bilmemekten kaynaklanan sorunlar yaşamaktayım.					
• Resmi işlemlerde bürokratik zorluklar yaşamaktayım.					
• Türkçe konuşabilirsem insanlarla daha rahat iletişim kurabilirim.					
• Halkın tutum ve davranışlarından memnunum.					
• Komşularınla ilişkilerim çok iyidir.					
• İletişim güçlükleri Türkçe bilmemekten kaynaklanmaktadır.					
• Dini ihtiyaçlarımıza yönelik ibadet yerleri yetersizdir.					
• Antalya'da yabacılara karşı farklı fiyat uygulaması yapılmaktadır.					
• Yasal işlemler çok uzun ve yavaş ilerlemektedir.					
• Esnafın tutum ve davranışlarından memnunum.					
• Türkçe kurs olanakları yeterli değildir.					
• Türk kültürünü anlatan faaliyetler düzenlenmelidir.					
• Yerel yönetimlerin yerleşik yabancılara karşı tutumunu oldukça olumlu buluyorum.					
• Yabancılara özel konut projelerini olumlu buluyorum					
• Çöp toplama alanlarının yeterince temiz olmadığını düşünüyorum.					
17. Türkiye ile ilgili düşünceleriniz?					
(1)Hiç katılmıyorum (2) Katılmıyorum (3) Kararsızım (4) Katılıyorum (5) Tamamen katılıyorum	1	2	3	4	5
• Yurt dışında Türkiye ile ilgili çok fazla olumsuz ön yargılar söz konusudur.					
• Türkiye'yi ekonomik anlamda başarılı buluyorum.					

• Türkiye’yi uluslar arası ilişkilerde başarılı buluyorum.					
• Türkiye demokratik bir ülkedir.					
• Türkiye laik bir ülkedir.					
• Türkiye çağdaş bir ülkedir.					
• Türkiye bölgede söz sahibi güçlü bir ülkedir.					
•Türkiye güvenli bir ülkedir.					
•Türkiye muhafazakâr bir ülkedir.					
•Türkiye insan haklarına saygılı bir ülkedir.					
•Türkiye’de kaliteli bir eğitim verilmektedir.					
•Türkiye diğer ülkelerle ilişkilerinde barışçıl politikalar izlemektedir.					
• Genel olarak Türkiye’yi başarılı buluyorum.					
•Yerleşik yabancıların Türk kültürüne uyum sağlamada sorun yaşamadığını düşünüyorum					
•Türkiye’ye yerleşen yabancıların kararında iklim şartları da büyük önem taşımaktadır					
•Türk halkının yabancılarla bakış açısının olumlu olduğunu düşünüyorum					
•Yabancı yatırımcıların Türkiye’ye yerleşmesinde, yapılan kanuni düzenlemelerin etkisi olduğunu düşünüyorum					
• Mülk edinme konusundaki düzenlemelerden sonra Türkiye’nin daha cazip hale geldiğinin düşünüyorum					
• Yabancı dil bilen kamu görevlisinin azlığından dolayı sıkıntı çekiyorum					

18. Antalya memnuniyet düzeyi					
(1)Hiç katılmıyorum (2) Katılmıyorum (3) Kararsızım (4) Katılıyorum (5) Tamamen katılıyorum	1	2	3	4	5
• Antalya’da yaşamayı tanıdıklarına tavsiye ederim.					
• Antalya’daki yaşamımdan memnunum.					
• Çocuklarımı Antalya’da yetiştirmek isterim.					
• Emekliliğimde Antalya’yı tercih edeceğim.					

EK 2 - Anket (İngilizce)

Dear participant;

We are researching as our thesis subject “**perceptions on Turkish culture of settled foreigners in Antalya**”. Your answers will be used in order to perform the analysis in the performance part of our Master’s Thesis. This survey data will definitely not be shared with third parties. Thank you for your interest.

Asst. Prof. Dr. Özgür Uysal

Kadir Çil
0507 488 13 22
kadir_cil@hotmail.com

1. Nationality

- Australian German Netherlander English Russian
 Swedish Ukrainian Danish Arabian Other

2. Gender

- Female Male

3. Marital Status

- Married Single

4. Age Aged 35 and below 36- 45 46- 55 56 -64 Aged 65 and above**5. Is your wife/husband Turkish? :** Yes No**6. Number of children you have:** No child 1 or 2 3+**7. How long have you been living in Antalya?** For less than 3 years For 3 to 5 years For 5 years or more**8. How many times had you come to Antalya before you settled?** Never 1- 3 times 4 times or more**9. What is your level of understanding and speaking Turkish?** Weak Moderate Good Very good**10. Level of school you have completed** Primary Education High School University Postgraduate

11. Your total personal income? Less than 750 EURO 751-1500 EURO 1501-2250 EURO 2251 EURO +

12. Your occupation?

- Public official Private sector employee Employer
 Retired Student Other.....

13. How long in a year do you live in Antalya? (You can select more than one choice)

- Summertime (Three Months) Wintertime (Three Months) Springtime (Three Months)
 Autumn time (Three Months) settled

14 . Your purpose of coming to Turkey (You can select more than one choice) :

Making investment	Having holiday	Retirement	Climate
Working	Friendliness of Turkish people	Education	Marriage
Visit	Forced migration	Health	Other

15. Degree of influence of the factors below on your preference of Antalya;					
(1) Definitely not effective (2) Not effective (3) Neither effective nor uneffective (4) Effective (5) Very effective	1	2	3	4	5
•Sea-sand-sun and natural richness					
• Historical and cultural richness					
•Cheapness					
•Entertainment opportunities					
•Safe					
•Advice of a friend					
•Hospitality – Turkish culture					
• A quiet and stressless life					
• Employment opportunities – Commercial reasons					
•Familial causes					
•Health reasons					
• That Antalya is a tourist region					
• Transportation facilities to my country					
16. What do you think about Antalya?					
(1)Strongly disagree (2) Disagree (3) Neutral (4) Agree (5) Strongly agree	1	2	3	4	5
• I am pleased with the traffic system and its running.					
• Transportation facilities are sufficient.					
• Health services in Antalya are sufficient.					

• Antalya is a secure region.					
• I am pleased with socio-cultural activities in Antalya.					
• I am pleased with municipal services.					
• I have troubles in official institutions because I do not know Turkish.					
• I have bureaucratic difficulties in official operations.					
• I can interact more easily with people if I speak Turkish.					
• I am pleased with public's attitudes and behaviour.					
• My relationships with my neighbours are very good.					
• Communication difficulties arise from not knowing Turkish.					
• Places of worship for our religious needs are <u>insufficient</u> .					
• There is price discrimination to foreigners in Antalya.					
• Official operations progress very slowly.					
• I am pleased with shopkeepers' attitudes and behaviour.					
• Facilities of Turkish language course are not sufficient.					
• Activities on Turkish culture should be done.					
• Attitudes of local authorities towards settled foreigners are quite positive.					
• I find Private Residence Projects quite positive.					
• I think the garbage dumps are not clean enough.					
17. What do you think about Turkey?					
(1) Strongly disagree (2) Disagree (3) Neutral (4) Agree (5) Strongly agree	1	2	3	4	5
• There are too many negative prejudgements on Turkey abroad.					
• I find Turkey economically successful.					
• I find Turkey successful in international relations.					
• Turkey is a democratic country.					
• Turkey is a secularistic country.					
• Turkey is a modern country.					
• Turkey is a powerful, arbiter in the area.					
• Turkey is a secure country.					
• Turkey is a conservative country.					
• Turkey protects the human rights.					
• Quality education is given in Turkey.					
• Turkey follows pacific policies within its relationships with other countries.					

• I find Turkey successful in general.					
• I think settled foreigners do not have problems in adapting to Turkish culture.					
• Climate conditions have great importance on the decision of settled foreigners.					
• I think the perspective of Turkish people to foreigners is positive.					
• I think the legal regulations have influence on foreign investors' settling in Turkey.					
• I think Turkey has become more attractive after the regulations on possession were applied.					
• I have troubles because of the minority of public officers who know English.					
18. Antalya satisfaction level					
(1) Strongly disagree (2) Disagree (3) Neutral (4) Agree (5) Strongly agree	1	2	3	4	5
• I recommend living in Antalya to my friends.					
• I am pleased with my life in Antalya.					
• I want to bring up my children in Antalya.					
• I will prefer Antalya in my retirement.					

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI : Kadir ÇİL

Doğum Tarihi ve Yeri : 03/06/1986 - Akşehir / KONYA

Medeni Durumu : Evli

Eğitim Durumu

Mezun Olduğu Lise : Konya Akşehir Selçuklu Lisesi, 2002

Lisans Diploması : Akdeniz Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik
Yüksekokulu, 2009

Yüksek Lisans Diploması : Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm
İşletmeciliği ve Otelcilik Ana Bilim Dalı, 2013

Tez Konusu : Antalya'da Yerleşik Yabancıların Türk Kültürü İle İlgili
Algılamaları

Yabancı Dil / Diller : Perceptions On Turkish Culture Of Settled Foreigners In Antalya

E-Mail : kadir_cil@hotmail.com